

EDITORIAL

Tsunamis, tifons i terratrèmols han estat notícia al llarg del semestre. Han afectat vides i hisendes de centenars de milers de persones. Els cristians, a més de la pregària confiada, hem de reaccionar amb una triple actuació: el silenci sobre el sentit dels desastres naturals, la solidaritat personal i institucional en la mesura que puguem i la denúncia profètica. No ens ha estat revelat el sentit dels desastres naturals que colpegen les persones de manera tan arbitrària i injusta. Això no obsta perquè ens disposem a tota mena de solidaritats per pal·liar els efectes d'aquestes catàstrofes, que en cap cas es poden atribuir a càstigs divins. I, finalment, denunciar que una vegada més, sigui en països pobres o opulents, la desgràcia s'abat sobre els més febles, els més pobres, els més marginats. Cadascuna d'aquestes calamitats ens palesa que la solidaritat prèvia hauria pogut estalviar vides i evitar malvestats materials. Com a cristians l'opció preferencial pels pobres, la solidaritat amb els febles i la lluita per un cel nou i una terra nova on regni la justícia, no són pas frases retòriques referides al més enllà, sinó una exigència que cal construir ja des d'ara.

Tampoc no podem deixar de referir-nos, en un àmbit més casolà, a les tensions i crispacions socials degudes a l'aprovació de la proposta d'un nou Estatut d'Autonomia per a Catalunya. Una revista confessional com aquesta no és el lloc on s'han de manifestar opinions polítiques concretes. Tot el debat sobre l'Estatut pertany a l'autonomia de la societat civil en el sentit que ho va definir clarament la *Gaudium et Spes* del concili Vaticà II.

Ara bé, com a cristians creiem que hem de rebutjar amb serenitat i fermesa que una proposta tan democràtica com discutible, feta sense violència de cap mena i respectant sempre el discrepant, generi, com en altres ocasions en aspectes referits a Catalunya, actituds verbals d'intolerància i de falsedat a través de les quals hi traspua sovint l'odi. I això ens sembla encara més greu si les veus intolerants són veus eclesiaístiques amb altes responsabilitats dins l'Església o bé procedeixen de mitjans de propietat eclesial.

Rebeu aquest butlletí de la Germandat pels volts de Nadal. Demanem a aquest Déu que s'enfanga en la Història a través de Jesús que ens faci solidaris i assereni els esperits. Us desitgem a tots que el Nen del pessebre durant l'any que s'inicia ens ajudi a *compartir el pa amb el qui passa fam i el vestit amb el despullat (...)* i que en tot moment dirigeixi els nostres camins i *dugui a bon terme els nostres bons propòsits* (Tb. 4, 16-20).

VIU!

A la Bíblia, en el capítol 16 del llibre d'Ezequiel, hi ha una narració apassionant. És una història d'amor. És una vibrant invitació a viure. I és Déu, el Déu de la vida, qui, passant pel costat de la ciutat santa de Jerusalem, abandonada i xipollejant en la seva pròpia sang, llança apassionadament aquesta invitació: *viu i creix com les herbes del camp!*

Aquest és l'autèntic Déu. Quina força! Quina passió! Un Déu apassionat per la vida. Un Déu que és font inesgotable d'amor, que passarà una i una altra vegada arran de la seva Ciutat infidel, per cridar-li: *viu, creix...!* Perquè Déu és sempre un Déu fidel que no deixa mai de complir la seva paraula, la seva promesa de vida. Un Déu que passi pel costat de l'home o, més ben dit, un Déu que l'home gallegi de posseir com a experiència viva i alhora no sigui un Déu apassionat per la vida, serà una altra cosa però, evidentment, mai no serà el veritable Déu. Perquè Déu és i vol ser a prop de les seves criatures per tal de ser l'artífex de la seva vida i del seu creixement.

I quan penso en aquest Déu, quan sento la proximitat d'aquest Déu a la meua vida, penso també amb força i amb delit que l'home necessita viure històries d'amor. Cada home i cada dona estan cridats a viure la seva història d'amor. Perquè una història d'amor, una veritable història d'amor, sempre és una història de vida. L'home vol viure, necessita viure.

¡VIVE!

En la Bíblia, en el capítol 16 del llibre de Ezequiel, hay una narración apasionante. Es una historia de amor. Es una vibrante invitación a vivir. Y es Dios, el Dios de la vida, quien, pasando junto a la ciudad santa de Jerusalén, abandonada y chapoteando en su propia sangre, lanza apasionadamente esta invitación: *¡vive y crece como un brote campestre!*

Este es el verdadero Dios. ¡Qué fuerza! ¡Qué pasión! Un Dios apasionado por la vida. Un Dios que es fuente inagotable de amor, que pasará una y otra vez junto a su Ciudad infiel para gritarle: *¡vive, crece...!* Porque Dios es siempre un

Dios fiel que no deja nunca de cumplir su palabra, su promesa de vida. Un Dios que pase junto al hombre o, mejor dicho, un Dios que el hombre alardee de poseer como experiencia viva y al mismo tiempo no sea un Dios apasio-

nado por la vida será otra cosa pero, evidentemente, nunca será el verdadero Dios. Porque Dios está y quiere estar cerca de sus criaturas para ser el artífice de su vida y de su crecimiento.

Y cuando pienso en este Dios, cuando siento la proximidad de este Dios a mi vida, pienso también con fuerza, con deleite, que el hombre necesita vivir historias de amor. Cada hombre, cada mujer, cada persona está llamada a vivir su historia de amor. Porque una historia de amor, una verdadera historia de amor, siempre es una historia de vida. El hombre quiere vivir, necesita vivir.

L'home d'Església ha de viure la seva història d'amor amb la seva Església, amb la seva comunitat concreta que fa present l'Església...

El bisbe ha de viure la seva història d'amor amb la seva diòcesi...

El polític, el governant, ha de viure la seva història d'amor amb els seus votants, amb el seu poble, buscant servir-lo amb fidelitat...

El professor ha de viure la seva història d'amor amb els seus alumnes...

L'empresari ha de viure la seva història d'amor amb la seva societat, en la creació de treball, de riquesa...

L'home ha de viure la seva història d'amor amb la dona i la dona amb l'home...

El monjo ha de viure la seva història d'amor amb la seva comunitat...

Cadascun de nosaltres estem cridats a viure la nostra història d'amor. Perquè aquest és el veritable camí per viure la vida.

El poeta Rilke té un estrany poema. Primer afirma:

jo sento que tota la vida és viscuda

per després plantejar-se una sèrie d'interrogants:

Qui la viu doncs?

Són les coses...

són els vents...

són les flors...

són les llargues avingudes que envelleixen...

són els calents animals...

són les aus que alcen el vol?...

*Qui la viu, doncs? La vius tu, oh Déu, la vida?*¹

Déu no viu la vida. Déu és la vida, és el viure en plenitud. I nosaltres, les seves criatures, experimentem viure la vida quan

El hombre de Iglesia debe vivir su historia de amor con su Iglesia, con su comunidad concreta que hace presente la Iglesia...

El obispo debe vivir su historia de amor con su diócesis...

El político, el gobernante, debe vivir su historia de amor con sus votantes, con su pueblo, buscando servirle con fidelidad...

El profesor debe vivir su historia de amor con sus alumnos...

El empresario debe vivir su historia de amor con su sociedad, en la creación de trabajo, de riqueza...

El hombre debe vivir su historia de amor con la mujer y la mujer con el hombre...

El monje debe vivir su historia de amor con su comunidad...

Cada uno de nosotros estamos llamados a vivir nuestra historia de amor. Porque este es el verdadero camino para vivir la vida.

El poeta Rilke tiene un extraño poema. Primero afirma:

yo siento que toda la vida es vivida

para después plantearse una serie de interrogantes:

¿Quién la vive pues?

¿Son las cosas...

son los vientos...

son las flores...

son las largas avenidas que envejecen...

son los calientes animales...

son las aves que alzan el vuelo?...

*¿Quién la vive pues? ¿La vives tú, oh Dios, la vida?*¹

Dios no vive la vida. Dios es la vida, es el vivir en plenitud. Y nosotros, sus criaturas, sentimos vivir la vida cuando esta-

estem bevent d'aquesta font de vida que mai no arribem a exhaurir i l'accés de la qual sempre tenim obert per sadollar la nostra set.

Com suggereix bellament sant Efrém:

Qui té set s'alegra de beure, però no s'entristeix perquè no arriba a esgotar la font. És millor que la font esgoti la teva set abans que la teva set esgoti la font, perquè tu podràs tornar a beure novament cada vegada que tinguis set².

Déu és la nostra font de vida que purifica la nostra imaginació i el nostre pensament per viure la nostra història d'amor.

Però la vida no és pensament. Viure és el constant ajustament del pensament a la vida i de la vida al pensament, de tal manera que sempre estem creixent, sempre estem experimentant coses noves en les velles i coses velles en les noves. Viure, en poques paraules, és fer nova la nostra ment.

Però la nostra ment és Crist. *Ell és l'home*. Ell és qui ens diu: *Jo sóc la vida*. Ell ha de ser el nostre punt de referència per viure la nostra història d'amor. *Viu i creix com les herbes del camp!*

Josep Alegre

Abat de Poblet.

mos bebiendo de esta fuente de vida que nunca llegamos a agotar y cuyo acceso siempre permanece abierto y dispuesto para saciar nuestra sed.

Como sugiere bellamente San Efrén:

Quien tiene sed se alegra de beber, pero no se entristece porque no llegue a agotar la fuente. Es mejor que la fuente agote tu sed antes que tu sed agote la fuente, pues tú podrás volver a beber de nuevo cada vez que tengas sed².

Dios es nuestra fuente de vida que purifica nuestra imaginación y nuestro pensamiento para vivir nuestra historia de amor.

Però la vida no es pensamiento. Vivir es el constante ajuste del pensamiento a la vida y de la vida al pensamiento, de modo tal que siempre estamos creciendo, siempre estamos experimentando cosas nuevas en las viejas y cosas viejas en las nuevas. Vivir, en pocas palabras, es hacer nueva nuestra mente.

Però nuestra mente es Cristo. *Él es el hombre*. Él es quien nos dice: *Yo soy la vida*. Él debe ser nuestro punto de referencia para vivir nuestra historia de amor. *¡Vive y crece como un brote campestre!*

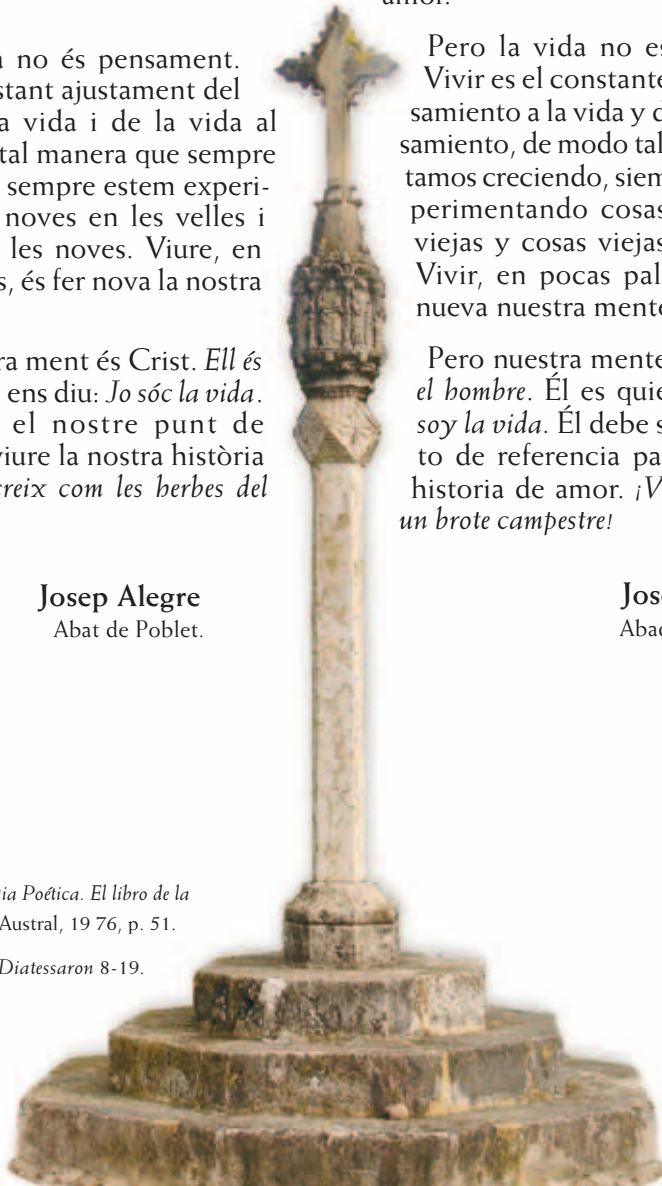
José Alegre

Abad de Poblet.

NOTES:

1. R. M. Rilke: *Antología Poética. El libro de la peregrinación*. Madrid: Austral, 1976, p. 51.

2. San Efrén, *Coment. Diatessaron* 8-19.

CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA ANUAL

Cada any se celebra a Poblet l'assemblea anual de la seva Germandat. L'acte, religiós i alhora festiu, consta d'activitats molt diverses. A continuació oferim una breu crònica de la jornada.

El dissabte 2 de juliol tingué lloc l'Assemblea de la Germandat de Poblet. Hi participaren més de dos-cents germans. Un cop acollits els germans al Locutori Gran (Sala dels Cups), es van dirigir en pro-

cessó pel claustre cap a la basílica, encapçalats per la bandera de la Germandat. Tot seguit va tenir lloc l'Eucaristia concelebrada pels preveres de la comunitat i presidida pel R. P. Abat Dom Josep Ale-

Foto: BEDMAR.

El tresorer de la Germandat en un moment de la seva intervenció.

gre i Vilas, cantada en gregorià.

A la Sala Capitular se celebrà l'Assemblea Plenària anual de la Germandat. Després de les parau-

les de benvinguda del P. Abat, el president Ramon Maria Mullerat es dirigí als presents per acomiadar-se en nom de tota la junta que ha treballat des de l'any 2000 i agrair als germans la seva col·laboració. (Aquesta intervenció així com la memòria i les paraules del nou president es recullen en aquestes mateixes pàgines). El secretari sortint procedí a la lectura de la memòria anual i el tresorer a la presentació de l'estat financer. Un cop feta la benedicció de les medalles, aquestes es van imposar als nous germans alhora que se'ls lliurava la Regla de Sant Benet. El P. Abat comunicà als germans la composició de la nova junta per al quinquenni 2005-2010

Foto: BEDMAR.

Els participants a l'assemblea de la Germandat a la Sala dels Cups escolten la conferència de la doctora Solé sobre el tema "Bioètica: nous reptes per a la ciència i per a la moral".

Foto: BEDMAR.

Pilarín Bayés en un moment de la seva exposició gràfica.

i per acabar dirigí la paraula als presents el nou president Antoni Garrell.

Al mateix lloc es presentà a continuació el llibre *Petita història de Poblet* amb text del P. Jesús M. Oliver i il·lustracions de Pilarín Bayés; els dos autors comentaren l'obra i Pilarín Bayés a més va fer un seguit de dibuixos (ninots com li agrada dir) en un acte alhora simpàtic i ple de contingut.

Tot seguit, al Locutori Gran, la doctora Maria Teresa Solé Pujol

pronuncià una conferència sota el títol: *Bioètica: nous reptes per a la ciència i la moral*, a la qual va seguir una taula rodona amb la participació destacada del P. Francesc Abel s.j., de l'Institut de Bioètica Francesc de Borja.

El matí finalitzà amb la Pregària del migdia, a la Sala Capitular i el dinar de germanor amb la comunitat al celler del monestir.

Ja a la tarda tingué lloc el concert-representació del "Auto de los Reyes Magos" pel grup de cant gregorià Domus Aurea dirigit per Luis Prensa i una curta actuació de la Coral *Espluguina a la Basílica*. La jornada va finalitzar, com és habitual, amb les Vespres a la Basílica.

Aquesta assemblea es va singularitzar per la renovació de la Junta que portarà, sens dubte, canvis i noves idees i activitats a la Germanat; molt més si tenim present que el darrer Capítol General de l'Orde Cistercenc ha tractat el tema de les associacions de laics vinculats als monestirs i ha acordat d'establir uns criteris generals per a totes i que, un cop aplicats a la Germanat de Poblet, contribuiran a refermar el seu caràcter espiritual i de comunió amb Poblet, la seva comunitat i l'Orde Cistercenc. Que sigui per molts anys!

Redacció

ASSEMBLEA DE LA GERMANDAT

Discurs del President sortint

El 2 de juliol de 2005 va tenir lloc l'assemblea general de la Germandat de Poblet. Tal i com és preceptiu, en complir-se els cinc anys de mandat, el senyor Ramon Mullerat va cessar com a president de la Germandat. En el decurs de la reunió plenària a la Sala Capitular va llegir el seu darrer discurs a l'Assemblea. Pel seu interès el reproduïm a continuació.

Què hauria passat si...?

S'imaginem què seria de nosaltres si Sant Bernat no hagués existit?

Acabo de llegir un llibre¹ que conjectura quin hauria estat el curs de la història si una sèrie d'esdeveniments s'haguessin desenvolupat diversament, és a dir, si s'haguessin produït el que es de-

nomina "contrafets". Què hauria passat si a la batalla de Salamina, on es discutia la supremacia de l'Occident sobre l'Orient, els remers atenencs de Temístocles no s'haguessin imposat als perses? I si Alexandre el Gran hagués culminat la conquesta de la Xina? Possiblement l'arameu seria la "lingua franca", el

Foto: BEDMAR.

El president sortint, senyor Ramon Mullerat, al costat de l'abat, s'adreça per darrer cop als assistents com a president de la Germandat.

budisme la religió universal i haurien aparegut unes Nacions Unides en versió antiga. I si Hernán Cortés hagués estat assassinat i la conquesta de Mèxic avortada, què seria d'Amèrica? Què hauria passat si Napoleó hagués conquerit Rússia o vençut a Waterloo? I si les B-2 haguessin destruït Londres i Hitler hagués guanyat la guerra? I si Kennedy no hagués fet el "tour de force" amb Krouschev quan els míssils soviètics apuntaven els EUA?

Doncs bé, què hauria passat si Bernat de Fontaines no hagués existit?; si aquest mestre espiritual, doctor de l'Església, conseller de papes i reis, *autor de més miracles que tots els altres sants quina vida s'ha escrit*² no hagués nascut?; si no hagués fundat Clairvaux, pres part a l'elecció de dos papes, fet triomfar la causa d'Innocent II o predicat la croada? I si el "darrer pare de l'Església" no hagués fundat els 160 monestirs? Què hauria passat si aquest aristòcrata borgonyó, malgrat la seva divisa de *beata solitudo, sola beatitudo*, no hagués estat un home d'acció, no hagués reformat la cristiandat i no hagués convertit papes, monjos, reis i cavallers a la vida evangèlica? En tot cas avui Europa no seria com és avui, aquest monestir no s'hauria construït i nosaltres no seríem aquí.

La "way of life" benedictina: una proposta d'actualitat.

Pel que fa a la Germandat, convindran que la lectura de la Memòria dóna fe de la varietat i qualitat de les activitats realitzades. Això genera dos sentiments: de gratitud a tots els que han fet possible tantes activitats i d'invitació a participar-hi activament.

Als nous germans els encoratjo a ser actius en la Germandat, gaudint dels valors del Cister, i els animo a aficionar-se a la Regla de Sant Benet. Com diu el P. Abat en la Presentació de l'edició que se'ls ha lliurat³: "*quin camí millor de comunió poden tenir [els germans] sinó de gaudir de les*

mateixes fonts que nosaltres els monjos?".

Joris Karl Huysmans⁴ es feia ressò en el segle passat de l'admiració per la felicitat monàstica i "l'orde cistercenc" que reflecteix les aspiracions de la societat civil contemporània. Joan Chittister, abadessa d'un monestir benedictí, en el llibre "La Regla de San Benet"⁵ que s'acaba de reeditar, diu que la benedictina és l'espiritualitat del s. XXI perquè enfoca els problemes d'avui: gestió, relacions, autoritat, comunitat, equilibri, treball, simplicitat, oració i desenvolupament humà i psicològic. De la mateixa manera que el *way of life* benedictí va salvar Europa dels desastres de l'Edat Obscura, en el món d'avui, que contempla novament la possibilitat de la seva pròpia destrucció, resulta d'una gran actualitat.

Les prioritats de la societat actual

L'altre dia vaig preguntar a un dels meus fills, de trenta anys: dintre dels teus coneguts ¿quin percentatge va a missa? Un 1%, em va contestar.

La societat del segle XXI és una societat secularitzada que dóna prioritat als valors mundans sobre els cristians. Durant la darrera Setmana Santa, *La Vanguardia*, dintre dels "Temas de Debate" es preguntava: "*¿Qué sentido tiene hoy un calendario regido por festividades confesionales?. Los calendarios laboral y escolar continúan estando marcados por las más significativas festividades religiosas: Inmaculada, Navidad, Semana Santa ... Y sin embargo, actualmente estas fiestas ... han ido perdiendo su carácter de celebraciones católicas para ser ... una simple interrupción de la vida cotidiana. La Inmaculada ya no es un dogma, sino un puente festivo y celebramos el carnaval sin Cuaresma*". Vivim un món neocapitalista i secularitzat que imposa una teologia sense moralitat.

El *Wall Street Journal*, possiblement el diari més llegit del món, va treure abans de Nadal un suplement de 10 planes so-

bre la religió a Europa⁶. Doncs bé, cap dels 17 articles era veritablement espiritual. Un article parlava de la reconstrucció de sinagogues a l'Europa central; un altre sobre la moda femenina actual de la joieria religiosa (creus, estrelles de David), un altre sobre els recessos de vacances en els monestirs; un altre sobre els vitralls monàstics; tota una plana dedicada als vins que es troben en els monestirs; etc. Però, com dic, cap article tenia un sentit pròpiament espiritual. Així és com la majoria veu la religió i el monaquisme avui: un racó exòtic per a les vacances de la societat benestant. I tot això en un món de pobresa i desigualtat, on 1.000 milions d'éssers humans agonitzen amb menys de 1\$ per càpita i dia; on un 70% de la població mai no ha sentit un so de telèfon.

Un editorial del *The Times*⁷ denuncià que l'oblit de les tradicions religioses s'ha vist acompanyat per un materialisme buit, la depreciació de les relacions sexuals, la vulgarització de l'expressió pública i la substitució dels valors per la reverència pel diner i la celebritat on la identitat personal es defineix per les possessions exteriors, l'encant i les influències personals, més que per les virtuts internes, la confiança i la fidelitat. Els deu manaments, diu *The Times*, poden semblar arcaics en una cultura que reverència els deu millors anuncis televisius de l'any per damunt dels deu imperatius morals, però són avui més necessaris que mai per a una audiència, de fidels i d'infidels, cada vegada més gran.

La Germandat de Poblet: un lloc per a la fidelitat

Precisament per mantenir aquests valors participant dels béns espirituals que els monjos elaboren amb la seva entrega i vida interior, vàrem demanar l'admissió en aquesta Germandat.

En el seu llibre *The progress paradox*⁸, Gregg Easterbrook es pregunta: *com és que*

la vida és cada vegada millor mentre que la gent cada vegada s'hi troba pitjor? Recorda que només fa cent anys, quan les màquines de vapor arrossegaven els primers trens a 40 milles per hora els metges recomanaven evitar-los perquè, a aquesta velocitat, es corria el risc d'asfixiar-se. Avui vivim una llarga vida en circumstàncies confortables, gaudim de béns de forma il·limitada, viatgem ràpidament i còmodament, parlem immediatament amb qui volem arreu del món, sabem tot el que volem saber, pensem i diem el que volem i ens entristim en la mort dels joves perquè, el que abans era comú, ara és una raresa. Els nostres avis, si ens veiessin, creurien que hem assolit la veritable utopia. No obstant això, ¿quants són els qui creuen que la vida d'avui és millor?

El valor del temps

Recentment un periodista del *Financial Times*⁹ va preguntar als seus amics si preferirien rebre 5.000 \$ o una hora de pau de la ment. La majoria preferien els 5.000 \$. Només preferirien l'hora de calma de la ment si l'oferta fos de 5 \$!

Una de les coses que més ens atrauen del Monestir és el valor del temps. En un món on la rapidesa i la velocitat s'han convertit en icones, el temps és el *Deus ex machina*. En el Monestir, la major part de les coses no es valoren pel temps. Llegia en el llibre de Tony Hendra *Father Joe: the man who saved my life*¹⁰ que els monjos no pensen en anys, sinó en vides; en segles, no en generacions; en cicles, no en eres.

Un altre valor de la Regla és el silenci, bé escàs, la importància del qual destaca la Mare Teresa de Calcuta¹¹ quan diu que: *Déu no pot trobar-se en el soroll i en la inquietud*. I especialment Sant Bernat¹². La pau del monestir no és sinònim d'inactivitat i ens admiraríem de saber quan plena i activa és la vida dels monjos. En el llibre

que s'acaba de publicar als EUA, *Saviesa dins del Monestir*¹³, es parla d'un hoste que va telefonar a un monestir de monges dient voldria passar uns dies de tranquil·litat i pau en el seu monestir i la monja telefonista li va contestar: *jo també els hi voldria passar!*

Nosaltres vivim en multituds d'associacions, empreses i activitats. I sovint ens resulta difícil suportar la solitud. Mentre que els monjos, de *monachus*, "sol", fan de la seva solitud, convivència. Com deia Hendra, els monjos viuen sols, però no sols a ser sols¹⁴.

Cloenda

Necessitem un antídoto a l'entorn materialitzat que ens toca viure, on

s'estimen les coses pel seu valor material i monetari, on les persones es valoren per les seves possessions i on l'apetit consumista és insaciable. Per això volem agrair una vegada més als monjos que hagin acceptat la nostra germanor i ens permetin viure, encara que limitadament, els valors que ells han pres per divisa.

Aquest any acaben els meus cinc anys de mandat com a President d'aquesta Germandat. Voldria donar gràcies al P. Abat per la confiança dipositada en mi, a la Junta pel seu treball i a vostès per la seva col·laboració.

Moltes gràcies.

Ramon M. Mullerat

NOTES:

1. Robert Cowley: *What if? Military historians imagine what might have been*. Pan Books. London: 1999.
2. Cardenal Bellarmino, 1620.
3. *Regla de Sant Benet*, Monestir de Poblet: 2001. Presentació, p. 3.
4. J.K. Huysmans: *En route*. 1895. Citat per Leon Pressouyre a *Le rève cistercien*.
5. Joan Chittister, O.S.B.: *The Rule of Benedict. Insights for the ages*. Erie: Crossroad 1992, p. 15.
6. *The Wall Street Journal Europe*, 10-12 desembre 2004.
7. *The Times*, 24 desembre 2004.
8. Gregg Easterbrook: *The progress paradox*. Random House. New York: 2002.
9. Tim Harford al *Financial Times*, 28 maig 2005.
10. Tony Hendra: *Father Joe: the man who saved my life*. Random House. New York: 2004, p. 137.
11. Mare Teresa de Calcuta: *The joy of loving*. 2000, p. 228.
12. Sant Bernat: *Regla*, VI. "La guarda del silenci".
13. Peter Sewald: *op. cit.*, p. 315.
14. Tony Hendra, *op. cit.*, p. 137.

ASSEMBLEA DE LA GERMANDAT

Discurs del nou President

En el decurs de l'assemblea el P. Abat va fer pública la designació dels nous membres de la Junta de la Germandat. Com a nou president va ser nomenat el senyor Antoni Garrell i Guiu. El nou president va agrair al P. Abat la seva confiança i, a continuació, va adreçar el seu primer discurs als presents.

Reverendíssim Pare Abat, estimats monjos de la Comunitat de Poblet, benvolguts germans.

Agraïment i compromís

En adreçar-me a vosaltres vull que les meves primeres paraules siguin d'agraïment i de compromís. Gràcies, en primer lloc, a tots vosaltres per atorgar-me

l'honor de formar part de la junta de la Germandat, i molt especialment a vostè, pare Abat, i a tota la comunitat de monjos de Poblet; un agraïment arrelat en els meus anys d'adolescència i joventut viscuts a l'ombra del Monestir, creixent amb l'exemple d'esforç i de perseverança de la Comunitat i protegit per la mirada i els consells d'uns joves i inoblidables Pa-

Foto: BEDMAR.

El senyor Antoni Garrell, nou president de la Germandat, adreça el seu primer discurs als assistents.

res Tulla, Robert, Alexandre, Maure, Anselm, Jordi, Benet, Agustí, Anton, Fra Tomàs, Fra Marc, Fra Ricard, Fra Plàcid ... i tants altres, alguns presents entre nosaltres i altres ja absents. Tots ells van deixar en mi una empremta inesborrable mentre estudiava a l'Escola del Monestir amb la Srta. Guiu i la Sra. Maria que m'esperonaven en l'esforç. Jo sóc, en gran mesura, el que es va forjar en mi a redós del Monestir i de la seva gent.

I gràcies també, ja que seguint el consell de la Mare Teresa de Calcuta que ens deia "*no ha de dir gràcies qui rep sinó qui dona*", vull donar-vos-les per l'oportunitat que m'oferiu d'aportar el meu gra de sorra al desenvolupament i a la continuïtat de la Germandat de Poblet.

Juntament amb el meu agraïment, us vull transmetre també el meu compromís de treballar amb els meus companys de la nova Junta, a favor de la comunitat i de la Germandat. Compromís i esforç evidenciats amb escriu per alguns d'ells en els quals jo voldria emmirallar-me. Tingueu la seguretat que faré tot el que estigui a les meves mans per ser digne de la confiança que m'ha estat atorgada per la comunitat, per aquells que ja em coneixeu i per tots aquells altres a qui espero poder conèixer en les nostres successives trobades.

Les ales de la veritat

Voldria aprofitar aquest moment per compartir amb tots vosaltres una reflexió que vaig fer, ja fa força temps, sobre la recerca de la veritat, els valors monàstics i la missió de la Germandat de Poblet a la llinda del segle XXI. Va ser en una conversa amb el meu pare arran de la frase amb què Joan Pau II inicia l'encíclica *La fe i la raó*, signada el 1998. Deia el Sant Pare: *La fe i la raó són com les dues ales amb les quals l'esperit humà s'eleva per a la contemplació de la veritat*". Sens dubte es tracta de la mateixa fe que va fer possible la refundació de la Comunitat de Poblet

al 1940, quan un grapat de monjos van haver d'afrontar dificultats extremes, unes dificultats que tan sols l'envejable fe dels monjos va poder superar. Benaauradament un conjunt de persones van participar activament per dotar el monestir de les condicions mínimes requerides per a la vida dels monjos. Aquest grup de persones, els nostres germans predecessors propers, als quals devem el nostre reconeixement i estima, van reconstituir a Barcelona, el 19 de gener de 1945 la nostra Germandat. D'això ja fa 60 anys. No era una institució nova, ja que els nostres predecessors, reprenent la terminologia de la que havia estat fundada durant el segle XII, volien assumir amb determinació els valors d'aquells homes compromesos amb el monestir, però adaptant-la a les exigències de la modernitat en una Europa convulsa i en una Espanya també en reconstrucció.

La missió de la Germandat ahir i avui

En aquell moment, la missió de la Germandat es posava a prova diàriament i exigia estar amatent a les necessitats dels monjos, els quals pregant i treballant anaven consolidant la comunitat de Poblet. Ara la comunitat de Poblet s'ha fet gran. El que era el nostre germà petit, aquell de qui tenien cura fraternal, gairebé parental, els membres de la Germandat que ens han precedit o aquells de vostès que gaudeixen de la tardor de la seva vida, ha assolit la majoria d'edat. Aquest és un fet innegable. Com també és innegable que la relació entre els germans biològics ha d'evolucionar i ajustar-se al ritme del seu creixement humà, espiritual i intel·lectual. Però el fet que les exigències de la interrelació siguin diferents no vol dir que no sigui necessària o que deixi de tenir justificació. La relació entre germans adults és diferent, però cal recordar també que esdevé més complexa i compromesa que les primogènites. No en va, cobertes les necessitats bàsiques, com ens recordava Maslow, els estadis següents

solen ser més complexos d'assolir. I és en aquest nou estadi de maduresa on s'ha de plantejar la missió de la Germandat i, conseqüentment, les relacions amb la comunitat de Poblet que li donen la raó i la llum de ser i d'existir.

Un estadi de maduresa en un nou entorn econòmic i social.

L'evolució de la persona i de l'entorn és un binomi indissociable, com ens recorda Ortega y Gasset quan afirma: "*la persona és el que és ella i el seu entorn; si no salva el seu entorn, no es salva ella mateixa*"; i avui, l'entorn del monestir i de la comunitat, i el que envolta l'activitat de tots i cadascun de nosaltres, és ben diferent a com era abans. Per això el rol de la Germandat no és, no pot ser, el que era anys enrere. Hom constata que la majoria d'edat de la comunitat de Poblet coincideix amb la fi de la modernitat i amb l'inici de la postmodernitat. Es tracta d'un nou entorn complex, radicalment diferent al que ha caracteritzat la formació de la immensa majoria de les persones en les societats avançades i de gairebé tots els qui avui ens apleguem en la Germandat.

Així doncs, en aquell procés de reflexió del qual parlava, la primera conclusió o aspecte a considerar va ser que **la relació entre la Germandat de Poblet i la**

Comunitat del Monestir que la justifica ha de fonamentar-se en una relació entre germans que han assolit la majoria d'edat en un nou entorn complex, canviant i molt diferent al de la refundació del 1940 quan van arribar a Poblet els pares Marini, Rosavini i Vona i Fra Fioravanti; una relació, això sí, vertebrada i construïda en l'invariable vincle espiritual de la vida monàstica, amb el món cistercenc i el testimoni de pregària i treball dels monjos.

Modernitat i postmodernitat

Vaig preguntar-me també en què consisteix aquest nou entorn obert als anys 70 del segle passat que tanca un llarg període de gairebé 300 anys. La modernitat es va caracteritzar pel culte a la raó com a instrument regulador de la societat, va desterrar mites i dogmes i va obrir les portes a la secularització de la ciència. Tots recordem Descartes i el seu *Discurs del mètode per guiar bé la raó i buscar la veritat en les ciències*, base del racionalisme que ha impregnat la modernitat; també recordem Newton amb la introducció del concepte de gravitació universal que desterrava la màgia de molts fets quotidians; i cal no oblidar tampoc Kant i la seva *Crítica a la raó pura* en la qual situa la raó al centre

Poràmica de l'assemblea de la Germandat reunida a la Sala Capitular del monestir de Poblet, presidida pel P. Abat.

del món, no caldria ni dir la importància d'un Einstein amb la seva teoria de la relativitat que va obrir el debat sobre la no linealitat unidireccional del temps; i, sobretot, no podem pas menystenir tampoc els principis inspiradors de la revolució francesa: llibertat, igualtat i fraternitat.

La nova etapa, anomenada **postmodernitat**, es caracteritza per importants canvis que se succeeixen amb rapidesa. Són canvis d'abast universal, radicals, sovint convulsius, i que es desenvolupen amb pragmatisme i relativisme en un món desequilibrat i polaritzat que oblidia els enormes i preocupants desequilibris planetaris —¿cal recordar que el 70% de la població sobreviu amb menys de 2 euros diaris, o que tan sols el 25% pot accedir a l'educació bàsica i que només el 30% té accés habitual a l'aigua potable?— aquests canvis afecten els valors ètics, la moral, les relacions interpersonals, la política i l'organització social, i condueixen, amb excessiva freqüència, a l'escepticisme i a la passivitat en el coneixement de la veritat. La societat postmoderna es caracteritza també pel politeisme dels valors i per la relativitat radical ja que tendeix a considerar vàlid qualsevol acte si permet viure feliç. En aquesta línia és definitòria, i per a alguns molt preo-

cupant, la sentència de Francisco Umbral: *el que et demani el cos és veritat, no el traeixis mai*.

Es pot afirmar que la transició de la modernitat a la postmodernitat comporta la transformació de tot el que era absolut en relatiu; de la unitat en diversitat; de l'objectivitat en subjectivitat; del valor de l'esforç en la cultura del plaer; de la importància del futur en la preponderància del present; de la sacralització en la secularització; de l'imperi de la raó en l'imperi dels sentiments; de la certesa en incertesa i l'agnosticisme; de la família estructurada i vertebrada en uns valors en la fragmentació de la llar; de la solidesa del contingut en la seducció de l'estètica... certament un nou escenari ni millor ni pitjor: diferent. En la nostra mà resideix la possibilitat de configurar-lo d'una manera escaient.

Excés d'informació i dificultats per al discerniment

Estem en una nova etapa evolutiva de la humanitat amb sobreabundància d'informació, que ens arriba a través d'una àmplia diversitat de canals i mitjans i que incrementa les dificultats per discernir la certesa de la falsedat; una etapa que

exigeix persones amb mentalitat oberta, capaces d'afrontar pensaments complexos, conscients que la permissivitat moral no porta la felicitat ni la veritat, compromeses a renunciar als fàcils i simplificadors dogmatismes tot i establint horitzons amplis i reptadors. Persones amb voluntat d'afrontar els problemes de la vida, d'interrelacionar-se i d'interactuar en un entorn plural i canviant quant a les realitats, sense que això comporti l'acceptació del relativisme absolut, però sí amb capacitat d'assumir la polièdrica veritat. Parafrasejant Machado "*La teva veritat? No. La veritat, anem junts a buscar-la, la teva, guarda-la*", sense oblidar l'alerta que ens fa sant Agustí quan ens diu: "*L'home estima tant la veritat que, quan arriba a creure en quelcom que no ho és, es persuadeix per tots els mitjans que allò sí que és l'autèntica veritat*".

El nou entorn

L'entorn en què es desenvolupa la missió de la Germandat és el segon aspecte que cal considerar en l'establiment dels objectius i les obligacions de la Germandat. Assumim les obligacions com a membres de la Germandat en el moment en què rebem la regla que ens lliura el pare Abat en acceptar la nostra petició de formar-ne part. Unes obligacions ineludibles envers la comunitat de Poblet, que sempre hem de tenir presents i no tan sols quan no tenim altra cosa a fer. Hem d'estar amatents a tot allò que requereixi i disposats a assumir el nostre compromís amb determinació i convicció, actuant amb conseqüència i explicitant amb la força de les obres el nostre compromís amb els valors de Poblet, acceptant que les regles del joc han variat. Ara cal confiar, més que mai, en nosaltres mateixos, en la nostra fe i el nostre treball, convençuts que la necessària independència del poder civil i religiós -entès, el primer, com a govern i guia de les creences i dels béns de l'esperit i, el segon, com a govern de les interaccions humanes

i dels béns materials-, més enllà de les dificultats que es puguin presentar, és la millor via per a recórrer amb independència el camí en la recerca de la veritat. En aquest camí cal defugir actituds que puguin fregar el servilisme, la intolerància, l'exclusió, les pors i les inseguretats en el futur. Tot plegat només ens portaria a la immobilitat esclavitzadora i a la pèrdua de percepció de la realitat.

Estar amatents a les necessitats de la comunitat de Poblet en el tercer mil·lenni, ens obliga, també, a assumir el compromís amb la comunitat del Cister en l'àmbit mundial, amb aquells altres monestirs cap als quals la comunitat de Poblet vol projectar la seva ajuda, monestirs que es poden trobar en les mateixes condicions en què es van trobar aquells quatre monjos italians quan arribaren al nostre Monestir.

Si aquest nou entorn comporta noves obligacions i desafiaments als membres de la nostra Germandat, la majoria d'edat assolida per la Comunitat permet una reciprocitat en la relació, de tal manera que el monjos poden esdevenir *la llum necessària en la recerca de la veritat*: en l'elaboració de la convicció argumentada, en l'assumpció del risc de trobar ingrats en la pràctica de la solidaritat, en el fet d'acceptar que la millor recompensa a una bona acció és haver-la fet, en el traçat del camí de la coherència de les idees i les actituds en un món trivialitzat i mancat de valors i referents morals, en l'enfortiment de la nostra fe i dels nostres valors. Tot un conjunt d'eines i conviccions que, més enllà de les humanes vacil·lacions, ens apropen a *la veritat que ens fa lliures*, com deia Jesús.

A manera de conclusió

Així, doncs, la conclusió de la meua reflexió és que la Germandat de Poblet en el tercer mil·lenni, arrelada en els valors centenaris del Cister i en l'exemple de les seves comunitats escampades al llarg del planeta, recupera la seva raó de ser en

assumir les obligacions individuals i col·lectives dels seus membres, en un context global de solidaritat estesa a altres comunitats més necessitades i en la disposició de vigília permanent en aquelles dificultats en què els nous escenaris polítics i socials poden posar a prova la nostra capacitat d'exercici de les nostres obligacions com a germans de la "*Fraternitas Santa Mariae popvleto*", com indica la medalla que el pare Abat ens va imposar en el seu dia.

Però, també, en l'assumpció del fet que la **Comunitat de Monjos de Poblet**, com a referent de saviesa i d'espiritualitat, és la **llum necessària** en el camí de la veritat que es dibuixa en l'horitzó, per tal de no caure en la desesperança en aquest món complex sotmès a canvis profunds, radicals i contradictoris, una llum per a tots aquells que tenim la immensa sort de poder 'viure Poblet', d'ésser receptors del privilegi de participar en les gràcies espirituals del Monestir, un camí que - recordant novament Joan Pau II- ens ha de permetre *passar del fenomen al fonament i, així, portar els homes a descobrir la seva capacitat de conèixer la veritat i el seu anhel d'un sentit últim i definitiu de l'existència*. Un fonament necessari per transmetre els indispensables valors als nostres fills, un fills que es fan preguntes; som pares afortunats quan les comparteixen amb nosaltres amb la implícita petició de respostes basades en l'anàlisi, la reflexió, el contrast de les idees i l'argumentació.

És amb aquest convenciment que assumeixo, amb gran respecte i profund agraïment, la presidència de la Germandat de Poblet per als propers cinc anys, una presidència en la qual seguiré l'exemple

dels meus predecessors, en especial el d'en Ramon Maria Mullerat, a qui avui rellevo en una mostra d'alternança que evidencia el dinamisme de la nostra Germandat. El relleu haurà de produir-se novament no més enllà del 2010. Li vull transmetre públicament el testimoni del meu reconeixement i l'estimació de tots i cadascun de nosaltres, un reconeixement i estima que, personalment, vull fer extensiu a tots els germans que han configurat la junta d'aquest últims anys; ells han estat per a nosaltres uns clars referents d'estimació, esforç i compromís amb la Germandat i amb Poblet.

I és també aquest convenciment el que em porta a recordar els versos del controvertit Bertolt Brecht que vaig emprar en la meua passada felicitació nadalenca:

"Hi ha homes que lluiten un sol dia, i són bons.

N'hi ha d'altres que lluiten un any, i són millors.

N'hi ha que lluiten molts anys, i són molt bons.

Però els que lluiten tota la vida: aquests són els imprescindibles"

Aquests versos em permeten afirmar que molts dels qui configurem la Germandat de Poblet estem convençuts que la prova de la nostra existència rau en l'acció de pensar, d'assumir compromís i actuar però que el que **autènticament ens és imprescindible és la Comunitat de Monjos la qual, resant i treballant, dóna vida a Poblet**; ells són per a nosaltres la llum necessària per *conèixer la veritat i trobar el sentit definitiu de la nostra existència*.

Antoni Garrell

MEMÒRIA DEL CURS 2004-2005

Com és habitual, en el decurs de l'Assemblea el Secretari de la Germandat va llegir la Memòria de les activitats realitzades durant el curs.

Rvdm. P. Abat, membres de la comunitat Cistercenca de Poblet, membres de la Germandat, amics tots:

Com altres anys en aquesta reunió aquí a Poblet, a la sala Capitular, fem una cop d'ull enrere per repassar breument el que han estat aquests darrers mesos per a Poblet i per a la Germandat.

La vida del monjo ha esta definida per l'actual Papa, Benet XVI, com la d'aquells que ofereixen la vida sencera a la fe i constitueixen la seva reserva interna per anunciar i per espiritualitzar l'Església.

Poblet

La comunitat de Poblet va fent camí i en la solemnitat de Sant Bernat de 2005

va fer la professió simple Fra Salvador Batet i el proper 11 de juliol, si Déu vol, farà la professió solemne Fra Rafael Barrué, en la festivitat de Sant Benet, acte al qual tots sou convidats especialment. El passat mes de setembre van arribar de Cap Verd quatre membres més de la comunitat de *Nazarè* que al llarg d'aquest any han cursat aquí estudis i s'han anat endinsant en la vida monàstica. Els altres dos membres d'aquella comunitat germana, que ja porten dos anys a Poblet, van cursar, a més, a Roma el quart curs de Formació Monàstica de l'Orde Cistercenc, juntament amb Fra Rafael Barrué.

El dia 18 de desembre de l'any 2004 es va presentar a Poblet un nou CD de cant gregorià que recull les veus dels

Foto: BEDMAR.

El P. Abat en el moment de comunicar als assistents els components de la nova junta de la Germandat.

monjos i la Capella de Música de la Tossa, d'Igualada, i que fa un passeig pels diferents temps litúrgics.

Avui es presenta la petita història de Poblet amb il·lustracions de Pilarín Bayés, ninotaire com li agrada que la defineixin, i textos del P. Jesús M. Oliver.

Aquest passat any ens ha deixat una de les figures més emblemàtiques del Poblet contemporani. El passat 29 de desembre va morir a Fiastra el P. Giovanni Rosavini, primer prior de la restauració de Poblet l'any 1940. El seu record al front d'aquells quatre monjos italians que arribaren un ja llunyà mes de novembre de 1940 quedarà per sempre en la memòria de la història del monestir. Va dirigir els difícils destins del Monestir de Poblet fins el 25 d'abril de 1950. Després d'un temps al monestir romà de Santa Croce in Gerusalemme va refundar dos monestirs més: Santa Maria di Chiaravalle a Milà l'any 1952, amb l'impuls i suport del cardenal Schuster, i Santa Maria de Chiaravalle di Fiastra l'any 1985 on es va retirar i on va morir.

La primera setmana de febrer mossèn Julián Ruiz, prevere de l'arxidiòcesi de Saragossa i professor de Teologia, va predicar els exercicis quaresmals a la comunitat, previs cada any a l'inici d'aquest temps que ens prepara per a la Pasqua.

Les comunitats de Poblet i Vallbona van participar el 28 de maig en la trobada organitzada per la Fundació Santes Creus; van assistir a la missa presidida per l'arquebisbe Jaume Pujol i van visitar el monestir germà de Santes Creus. Al migdia la comunitat de Poblet, els membres de la Fundació Santes Creus i l'arquebisbe Jaume Pujol van dinar a l'albereda.

Església de Tarragona

L'església de Tarragona s'ha fet present a Poblet al llarg de l'any. El 3 de juliol va visitar Poblet i es va acomiadar de la

comunitat l'arquebisbe Lluís Martínez Sistach que havia estat nomenat recentment arquebisbe metropolità de Barcelona.

En la solemnitat de la dedicació de la Basílica, el 13 de novembre, va realitzar la seva primera visita a Poblet l'arquebisbe de Tarragona, metropolità i primat, doctor. Jaume Pujol i Balcells que va presidir l'eucaristia i va compartir el dinar i la recreació amb la comunitat.

El 19 de maig es reunien més de mil tres-cents persones en una trobada interdiocesana de Vida Creixent. Va presidir l'eucaristia l'arquebisbe Jaume.

Poblet com a monument

Pel que fa a Poblet com a monument i centre històric, el 9 de desembre es va celebrar una reunió del Patronat de Poblet, la primera presidida pel molt honorable president de la Generalitat Pasqual Maragall i Mira. Entre els acords destaca la confecció d'un pla integral d'actuacions per al període 2005-2007 que serà enllestit abans d'acabar l'any.

D'altra banda, quant a la restauració, les obres de l'hostatgeria estan pendents de rebre les aportacions pressupostàries que permetin portar endavant les obres complementàries; ja han començat les feines d'adequació de l'antic dormitori com a nou espai per a la biblioteca.

Entre les visites al Monestir cal destacar que enguany ha vingut a Poblet dos cops el molt honorable president de la Generalitat, senyor Pasqual Maragall: el 9 de desembre per presidir la reunió del Patronat i el 4 de febrer per assistir al "Congrés Rural 2006".

El dia 27 de juny va visitar el Monestir el president del govern d'Aragó, senyor Marcel·lí Iglesias. Va dinar amb la comunitat al refector i va realitzar una detinguda visita al monestir.

El 12 de novembre va venir l'honorable Conseller Primer, senyor Josep Bargalló i també han estat a Poblet els consellers de

Foto: BEDMAR.

Vista parcial dels assistents a l'assemblea anual de la Germandat a la Sala Capitular.

Cultura, Agricultura i Medi Ambient.

Altres visites particularment destacades han estat les del Patriarca Ilatí de Jerusalem Sa Beatitud Michel Sabbah, la de l'ex-ministre de cultura de Nicaragua Ernesto Cardenal i la del professor de la Universitat de Stanford, Vinton G. Cerf, un dels pares d'Internet.

La Fundació

La Fundació Monestir de Poblet va iniciar les seves activitats el 26 de febrer amb una conferència sota el títol: "Significat d'Europa i tradició del Cister" del P. Juan María de la Torre. Va completar la jornada una taula rodona amb estudiants del grup Erasmus i una actuació musical.

La Germandat

De les activitats pròpies de la Germandat cal destacar que encomanà els seus difunts amb la celebració de sufragis a Barcelona el 25 de novembre i a Poblet el 29.

Hem contribuït de nou a l'Orde Cistercenc amb una beca d'estudis per tal que un grup de monjos de monestirs amb pocs recursos pugui participar al curs de formació monàstica que es realitza al

Col·legi Internacional Sant Bernat a Roma. És una aportació de la Germandat a l'Orde com a acte solidari entre germans.

El dissabte anterior al primer diumenge d'Advent, el 28 de novembre, va tenir lloc per tercer cop el recés per preparar el Nadal. Es va iniciar amb l'eucaristia i va tenir lloc tot seguit una conferència del P. Josep Maria Recasens sobre les figures de l'Advent. Vam poder participar amb la comunitat a Sexta i Vespres, practicar la *Lectio Divina* i compartir el dinar al refector, en silenci i escoltant una lectura com és costum monàstic, ja que com ens deia el P. Abat en l'homilia *estiguen alerta dins*

vosaltres mateixos, en el vostre interior, per escoltar la Paraula, la riquesa de Déu, en el més pregon de la vostra vida. Només en el silenci s'escolta la paraula de Déu. El P. Josep Maria presentava la diada tot dient: *és amb goig i il·lusió que els més directament responsables d'aquest encontre hem preparat aquesta jornada monàstica, quasi completa, per tal que tots els qui us heu acostat al monestir puguen gaudir d'un temps de reflexió, de silenci, de pregària i de convivència fraterna.* Va ser una jornada oberta als germans i a les seves famílies i a tots aquells que volen compartir un dia amb la comunitat. Hi van participar més d'un centenar de persones. Durant la jornada es van repartir els comentaris a les *Antífones de la O* del P. Abat per a l'Advent de l'any 2004.

El 14 de maig es va celebrar, per segon cop, un recés per a joves. Va començar amb una conferència del P. Josep Maria Recasens sobre l'esperit i a la tarda hi va haver la pràctica de la *Lectio Divina* amb el P. Abat, Fra Lluç Torcal i el P. Josep Maria Recasens. A més es va poder participar a la pregària del migdia, dinar amb la comunitat, assistir a la vetlla de Pentecosta i finalitzar amb la participació en el Capítol i les Completes.

El 12 de març i el 18 de juny es va reunir el grup de membres de la Germandat interessats a aprofundir en la *Lectio Divina*; aquesta iniciativa del P. Abat sorgida arran dels recessos d'Advent s'espera que tingui continuïtat trimestral. Hi participen membres de la Germandat, les seves famílies i membres de la comunitat.

També s'han publicat aquest any dos nous números de la revista Poblet, sota la direcció del doctor Cristòfol-A. Trepat. Avui podran recollir el número deu, el darrer publicat de la nostra revista.

Aquesta setmana ha tingut lloc el cinquè curs de cant gregorià amb els seus dos nivells. Amb aquesta edició es consolida el curs que aquest any ha estat dirigit conjuntament pel professor Lluís Prensà i el P. Josep Maria Recasens.

Canvi de Junta

El juliol de 1938 un destacat polític feia a Barcelona un discurs que ha quedat com a peça fonamental de reflexió per a comprendre la tràgica realitat d'aquells anys. Permetin-me agafar una frase d'aquell discurs, la que diu: *quan la torxa passi a altres mans*. Avui, per dir-ho així, la torxa de la Germandat passa a altres mans. Han estat cinc anys en els quals no hem fet tot allò que volíem, en part per les pròpies limitacions personals, però sí que els puc dir que per a mi han estat cinc anys molt enriquidors i que m'han permès conèixer millor la vida a Poblet, la de la comunitat i la dels laics que s'hi apropen. Com diu Benet XVI *sempre hi haurà llocs on les persones es puguin retirar, on puguin viure una vida de pregària durant tot el dia, on la pregària marqui el ritme de la jornada. Són reserves de força, llocs on la fe es revifa i des on s'irradia*.

De la mà del meu pare ben aviat vaig aprendre a conèixer, es a dir a estimar, aquesta casa, patrimoni de la humanitat, i amb ella el patrimoni humà que l'omple de vida i li dona sentit. Cap de les activitats que hem portat a terme aquests cinc

anys ha estat solament de la Germandat, al darrere de totes i cadascuna d'elles: revista, assemblees, recessos o reunions del grup de *Lectio*, hi ha estat sempre la comunitat de Poblet. Ens cal agrair a la comunitat el suport constant i l'entusiasme de la seva tasca, que nosaltres, com a molt, hem ajudat a fer realitat. Però hi ha algú en aquesta casa sense el qual dir que la Germandat no seria el que és seria dir poc, ja que sense ell aquests cinc anys i molts i molts anys enrere la Germandat senzillament no hauria existit. Ens referim a la tasca del P. Prior, del P. Francesc Tulla, constant, callada i eficaç. Ell ha estat i és fonamental perquè la Germandat pugui ser; a ell, doncs, el nostre agraïment més especial.

Moltes gràcies als meus companys de Junta, especialment al president Ramon Mullerat i als companys del País Valencià que signifiquen el nexa d'unió de Poblet amb aquelles terres a les quals ens uneix una llengua, una de sola, una cultura, un passat històric comú i un futur per fer entre tots.

Gràcies al P. Abat per tot el seu suport, sempre, i per haver esperonat la nostra tasca. Fa cinc anys l'abat Josep prenía una decisió arriscada: reprendre les activitats de la Germandat; arriscada perquè calia adequar la Germandat als nous temps, fer-ne una associació de laics vinculats a una comunitat monàstica per diversos motius, però que tingués un fil conductor clar, l'espiritualitat cistercenca.

Potser entre tots no ho hem aconseguit del tot però hem fet passos en el bon camí; ara caldrà fer-ne més, més fermes i amb més força; és a aquesta tasca apassionant a la que encoratjo la nova junta i en la qual li desitjo el més gran dels èxits.

Moltes gràcies a tots vostès per la seva col·laboració.

Octavi Vilà

ENTREGA DE MEDALLES I REGLA DE SANT BENET ALS NOUS GERMANS

A la sala capitular del monestir de Poblet, en el marc dels actes de l'assemblea de la Germandat, el P. Abat va acollir els nous germans. L'acte, senzill i entranable, consistí en la imposició de la medalla i el lliurament d'un exemplar de la regla de sant Benet.

Engelbert Borràs i Marimon, *de Reus*
 Jordi William Carnes i Ayats, *de Barcelona*
 Jordi Sabater i Vilella, *de Sant Cugat del Vallès*
 Jordi M. Ricó i Capdevila, *de Palma de Mallorca*
 Josep M. Poca i Casanovas, *de l'Espluga de Francolí*
 Lluís Poca i Casanovas, *de l'Espluga de Francolí*
 Mossèn Josep M. Barenys i Capellades, *rector de sant Salvador del Vendrell*
 Àngel Serrano de Nicolàs, *de Barcelona*
 Raimon Ferrer-Solervicens i Fisas, *de Torrenere dels Frares (La Noguera)*
 Maria Josepa Guiu i Rius, *de l'Espluga de Francolí*
 Enric Mateu i Usach, *de Tarragona*
 José María Abril i Palacios, *de l'Arbós del Penedès*
 Joan Papell i Tardiu, *de Valls*
 Bernat Montagut i Piera, *d'Alzira (València)*
 Aureliano J. Lairón i Pla, *d'Alzira (València)*
 Mossèn Raimon Mateu de la Casa, *de Tarragona*

Foto: BEDMIAR.

NOVA JUNTA DE LA GERMANDAT

President:

Antoni Garrell i Guiu

Passeig de Gràcia, 114 - pral. - 08008 Barcelona

Tel.: 937 457 059 - Fax: 937 263 369

E-mail: antoni.garrell@esdi.es

Tresorer:

Lluís Poca i Casanovas

Carrer d'Anselm Clavé, 34

43440 L'Espluga de Francolí (Tarragona)

Tel.: 977 870 048 i 696 115 277

E-mail: lluispoca@ole.com

Secretari:

Xavier Guinovart i Pujals

Carrer Baró IV Torres, 5-7, 4t. 1a.

43002 Tarragona

Tel.: 609 334 071

E-mail: xguinovart@telefonica.net

Vocal:

Josep Herrero i Cabanyes

Carrer La Surera, 56-A

12527 Artana (Castelló)

Tel.: 964 611 381 i 686 124 262

E-mail: josepherrero@hotmail.com

Vocal:

Joan Baptista Farré i Rebull

Carrer La Creu, 3

25400 Les Borges Blanques (Lleida)

Tel.: 973 142 131 - Tel. / Fax: 973 142 816

E-mail: farre_rebull@jet.es

Vocal:

Carlos Cuatrecasas i Targa

Av. de Pedralbes, 63, 4t. A

08034 Barcelona

Tel.: 932 037 842 i 932 701 212

Fax: 932 701 213

E-mail: ccuatrecasas@rivaygarcia.es

Vocal:

Pascual Andrés i Porcar

Plaça de l'Assumpció, 7, 3r

12600 La Vall d'Uixó (Castelló)

Tel.: 964 664 931

E-mail: pasaqui7@hotmail.com

EL TREBALL DE CADA DIA

A Poblet, llevat dels diumenges, després de la missa conventual, els monjos esmorzen frugalment; en acabar, s'adrecen a les seves tasques. Comença el treball matinal de cada dia que no s'interromp fins a la pregària del migdia. És en aquest punt on més ens assemblem els laics i els monjos. Tots treballem per guanyar-nos la vida. Però el treball monàstic, manat estrictament per la regla de sant Benet, té altres dimensions i sentits que poden il·luminar la nostra quotidianitat laboral. El treball monàstic pot ser per als laics un senyal profètic. Ens en parla la germana Natàlia del monestir benedictí de Sant Benet de Montserrat.

— L'expressió "ora et labora" amb què sovint es resumeix l'equilibri de vida que sant Benet ens va llegar, conté dos eixos fonamentals en la vida del monjo i de la monja: **pregària** i **treball**. Aquests són, en efecte, els camins per entrar en comunió amb Déu i amb els germans de tot el món. Camins que no estan pas dissociats ja que tots dos formen part d'una unitat de vida; són dues maneres diferents d'expressar una mateixa dedicació al servei de Déu.

El treball del monjo

Per a Benet la dimensió material o física del treball no està mai deslligada de la dimensió espiritual; ben al contrari, qualsevol obra que el monjo comença a fer ha d'estar sempre sota la mirada i la presència de Déu (Prol 1, 4; RB 35, 15). És Déu mateix qui la durà a terme. Nosaltres només som els humils mitjans dels quals el Senyor disposa per continuar avui la seva obra de salvació, per fer present als homes, ni que tan sols sigui mínimament, un tast del seu Regne. El

treball es converteix així en un camí espiritual de trobament amb Déu, amb els germans i amb un mateix.

El treball interior

Sant Benet s'adreça a als homes i a les dones d'ahir i d'avui, uns dones i uns homes que no són pas perfectes sinó més aviat porucs, tebis i mandrosos; uns homes i unes dones que han de lluitar contra les seves passions per tal de posar-les amb realisme sota la misericòrdia de Déu per aprendre a estimar-lo -a Ell i als germans- amb un cor més net i gratuït. Sant Benet, en la seva Regla, s'adreça en definitiva a totes les persones ja que a totes ens cal un treball continu de conversió i creixement en Crist.

La tasca principal del monjo, doncs, és aquest **treball interior** que il·luminarà i omplirà de sentit tot altre treball exterior. El monestir no és una fàbrica o una empresa que ha de donar un fruit concret. El monestir és l'escola del servei diví on el monjo aprèn a no anteposar res a l'amor del Crist i a fer de la seva vida un servei a Déu i als germans.

Benet ens parla de tornar a Déu *pel treball de l'obediència* (Prol 1, 2). És un treball ardu i costós, i és per això que se'ns promet l'ajuda divina i se'ns presenten tot un seguit d'eines, o instruments de les bones obres per portar-lo a terme (RB 4). I juntament amb aquest treball interior ens proposa altres exercicis que el complementen i ens ajuden a fer conscient la presència de Déu: pujar pel camí de la humilitat (RB 7), salmejar amb gust, de manera *que el nostre pensament estigui d'acord amb la nostra veu* (RB 19, 7), tenir cura de l'ofici diví (RB 18, 23; 48, 3), practicar el

bon zel (RB 72)... En definitiva, aquesta és la principal tasca del monjo i de la monja: **pregar i aprendre a estimar**. Déu n'hi do la feina que això comporta!

El treball exterior

Tot i ser conscients que el monjo no s'identifica pel "fer" sinó pel "ser", aquest continu treball interior de creixement en Crist també es fa patent en les petites o grans obres de cada dia. La nostra limitació humana fa que haguem d'*ocupar-nos unes estones en el treball manual i altres estones*

Foto: Arciú Poblet.

Benedictines durant l'horari de treball. Els monjos i les monges han de treballar en els oficis necessaris per al bon funcionament de la comunitat.

en la lectura divina (RB 48, 1). Hem de guanyar-nos el pa que mengem cada dia, hem de fer front a les realitats de la vida, hem de col·laborar entre tots al manteniment del monestir i a cobrir les seves despeses, i hem de treballar en els oficis necessaris per al bon funcionament de la Comunitat.

Sant Benet ens exhorta a servir Déu amb els dons que *Ell mateix ha posat en nosaltres* (Prol 6). Això ja ens dóna l'orientació de la nostra actitud interior davant el treball. El protagonista és Déu i no pas nosaltres. Als artesans del monestir Sant Benet els demana treballar *amb tota*

humilitat (RB 57, 1) i això és vàlid per a qualsevol tasca que ens sigui encomanada. El que és important al monestir no és si un produeix el trenta, el cinquanta o el cent per cent, sinó que *en totes les coses sigui Déu glorificat* (RB 57, 9).

Amb aquest esperit podem considerar que totes les feines del monestir són importants -perquè de fet ho són- això ens permet descobrir la gran varietat de tasques que es realitzen per al sosteniment de la vida comunitària. Tan important és escombrar el passadís o el claustre perquè la netedat i l'ordre creïn un ambient agradable al monestir, com atendre els hostes i els visitants que arriben a les nostres portes, o ocupar-se de l'hort i dels arbres fruiters i de la cuina, o desenvolupar les arts manuals de ceràmica o escriptura, de brodats o composició musical. Tan important és la recerca, la formació intel·lectual, la docència, com tenir cura dels germans malalts que veuen minvar les seves forces i capacitats. L'important és, però, que en tot sigui Déu glorificat.

A la Regla Sant Benet esmenta alguns serveis o treballs que avui dia continuen vigents. Fem-ne un ràpid repàs per tal de descobrir què demana "l'home de Déu" a cadascun d'ells:

- *L'abat*. Ha de fer el paper del Crist al monestir, ensenyar els preceptes del Senyor, fer de bon pastor, de mestre, de pare que acull. Ha de governar ànimes, amb les seves diferents maneres de ser, i ajudar-les a anar cap a Déu (Cf. RB 2).

- *Els degans*. Han de col·laborar amb

Foto: Arxiu Poblet.

Un monjo a la cuina de Poblet. Sant Benet a la seva regla disposa que tots els germans passin per la cuina.

l'abat de manera que aquest pugui compartir amb ells, refiat, les seves càrregues. (RB 21, 3).

- *El majordom*. S'ha d'ocupar de tot (RB 31, 3). Déu n'hi do! Ha de vetllar per tal que els germans tinguin el necessari i perquè l'administració i l'economia del monestir vagin endavant. És tal la complexitat de la seva tasca que Sant Benet preveu l'ajuda d'altres monjos si s'escau.

- *Els setmaners de la cuina*. Sant Benet vol que els germans es serveixin els uns als altres amb caritat i disposa que tothom passi per la cuina. (RB 35, 1). Avui dia, en molts monestirs, això ja no es fa així i fins i tot s'hi pot trobar personal laic encarregat d'aquesta tasca. Amb tot podem veure l'esperit que mou Benet de cara al servei dels monjos, que si bé es poden desenvolupar artísticament en el scriptorium, o posar els seus esforços en la predicació o en el conreu de les terres, també han de poder fer el sopar als seus germans.

- *L'infermer*. Sant Benet demana una sol·licitud i delicadesa tals al germà

Foto: Arxius Poblet.

Porteria de Poblet. Sovint aquest és l'únic o el primer contacte de la gent amb el monestir. Sant Benet vol que els qui arriben al monestir trobin sempre a punt qui els atengui.

infermer, que aquest ha d'atendre els germans malalts com si fossin realment el Crist (RB 36, 1). Davant l'envelliment progressiu de moltes comunitats monàstiques potser aquest és un aspecte que caldria tenir molt present.

- *Els lectors i cantors.* Tant els oficis al cor com la lectura al refetor mentre els germans fan els àpats, s'han de fer dignament, de manera que s'edifiquin els oients. (RB 38, 12; 47, 3).

- *L'hostatger.* Ha de ser un home de seny, capaç d'acollir els hostes i pelegrins com al Crist, alhora que sensible a les seves necessitats corporals i espirituals. (Cf. RB 53).

- *Els artesans.* Els artesans -i aquí podríem dir tots els monjos amb les seves capacitats, siguin intel·lectuals, artístiques, tecnològiques, manuals, morals,

espirituals, organitzatives...- han de posar els seus dons i sabers al servei dels altres i fer-ho -i aquí Sant Benet hi insisteix especialment- des de la humilitat. (RB 57, 1; 7, 63).

- *El mestre de novicis.* Sant Benet vol que sigui un home capaç de guanyar les ànimes, que vetlli pel jove monjo, que l'exhorti i mostri el camí pel qual es va a Déu, que li ensenyi la saviesa de la Regla i pugui discernir si el candidat cerca Déu de veritat (RB 58, 6-7).

- *El prior.* Encara que a Sant Benet no li agrada massa aquesta figura i s'estima més que el monestir s'organitzi per mitjà de degans, exhorta el prior a complir amb respecte el que el seu abat li hagi ordenat (RB 65, 16).

- *Els porters.* A vegades la porteria del monestir és l'únic -o el primer- contacte

de la gent amb el monestir. Sant Benet vol que els qui arribin trobin sempre a punt qui els atengui (RB 66, 2). D'aquesta manera s'introdueix ja la dinàmica de caritat i acollida vers els qui truquen a les nostres portes.

Hi ha molts altres serveis que no esmentem aquí, però que són igualment necessaris i importants per al bon funcionament d'una comunitat. I si bé ningú no és imprescindible i on no arriba un germà o germana n'hi arriba un altre, sí que es pot dir que alguna

cosa falla a l'interior de la comunitat quan hi manca el sentit de servei i donació fraterna o de col·laboració al bé comú, encara que això vulgui dir, moltes vegades, renunciar al propi gust, descenrar-se d'un mateix i eixamplar la mirada per tal de veure les necessitats reals de la comunitat.

Ni excés, ni mandra

No es pot deixar de dir que, també als monestirs, hi ha un cert perill en l'actitud amb què els germans o germanes es disposen a fer la feina. Com a tot arreu les presses, l'eficàcia, l'estrès, la immediatesa o allò que és productiu poden arribar a enfosquir el valor de la gratuïtat i del servei fet des de l'amor. A vegades, o sovint, podem deixar-nos atrapar per la feina i per les coses que s'acumulen de manera que el treball arriba a ser una obsessió, fins i tot una idolatria quan es deixen de banda, per exemple, les estones de pregària comunitària o personal, o els moments de vida comunitària per tal d'acabar allò que només nosaltres ens hem imposat com a obligació. Sant Benet trenca amb aquest cercle viciós quan ensenya als monjos a col·locar cada cosa al seu lloc tot dient-los, per exemple, que el diumenge es dediqui a la lectura (RB 48, 22).

Foto: Arxiu Poblet.

Benedictines del monestir de sant Benet de Montserrat en el taller.

I és que no podem perdre aquest equilibri de treball i repòs, de servei i de lleure i de dedicació a les coses materials i espirituals.

També pot ocórrer que hi hagi qui, tot refugiant-se en el gruix de la comunitat que treballa, no faci res. Hem de comptar, certament, amb la nostra feblesa; però també hem de donar el màxim possible de nosaltres mateixos. I sovint tenim al costat germans o germanes que van carregats de feina, fins i tot més de la que poden portar, i d'altres que podent-ne fer més no en fan. Benet condemna aquesta actitud ociosa i demana que tots tinguin feina, fins i tot els de salut delicada, que ningú no estigui ociós i que es trobi un treball adequat a la mida de cadascú (RB 48, 23-24). Ens pot costar llevar-nos d'hora, l'horari ritmat i sovint inalterable, les feines més o menys ordinàries i sense relleu que ens pot tocar fer..., però ¿no és això el que fa tanta gent que, de bon matí, ha d'anar a treballar per guanyar-se el pa que menja, mantenir una família i arribar a final de mes? El fet de tenir una vida més o menys segura i còmoda al monestir, el fet de tenir un sostre, un llit i un plat parat a taula cada dia, no ens pot eximir de la responsabilitat personal i comunitària del treball, del servei, de la solidaritat i del compartir. Hem de vetllar per

mantenir aquest equilibri i exigència personal que alhora testimoniarà una vida coherent entre el que som i el que Déu ens demana de ser.

Un altre extrem és viure, com ja hem dit abans, obsessionats pel "fer", perdent de vista el nostre autèntic ésser. El monestir no és una empresa on se'ns demani de rendir a qualsevol preu. No. Sant Benet parla d'un treball equilibrat i prudent, orientat al servei a Déu i als germans, un treball que ens ajudi a créixer com a persones i a realitzar-nos, sense perdre mai de vista la dignitat de cadascú. I això ho veiem repetidament en la seva Regla. Benet vetlla perquè el treball no afeixugui els monjos, perquè la moderació regeixi fins

Foto: Arxíu Poblet.

L'estudi també és una de les feines a les quals s'han de dedicar els monjos i les monges, especialment els més joves, en la seva etapa de formació.

dejuni i prendre una mica de pa i de vi abans de servir els seus germans a taula perquè no es fatiguin massa... (RB 35, 12-13; 38, 10). I encara adverteix: que tots tinguin ajudants (RB 53, 20), que tots s'ajudin mútuament. No és aquesta també una manera d'avançar-se a honorar-se mútuament? (RB 72, 4).

A manera de conclusió

Veiem, doncs, una i una altra vegada com per a Benet el treball exterior, les tasques de cada dia, estan íntimament relacionades amb la finesa d'esperit i el sentit de Déu que comporta aquesta finesa. Treball exterior i treball interior. Aquesta és la tasca del monjo i de la monja. Treball també de tots aquells que busquen Déu amb sinceritat de cor. Treball exterior i treball interior, dues cares d'una mateixa moneda, dos elements d'una mateixa unitat. Tant de bo que avui dia sapiguem descobrir en les feines que portem entre mans la presència de Déu, i fer de la nostra dedicació a Ell la tasca principal i la més important.

Natàlia Aldana

Foto: Arxíu Poblet.

Un monjo a Poblet treballant a la bugaderia del monestir.

i tot en el treball al camp, convidant els germans a evitar les hores de xafogor de l'estiu i de fredor de l'hivern (RB 48, 2-12), a rebre una mica més de menjar si el pes de la jornada ha estat superior a l'habitual (RB 39, 6; 40, 5), a trencar el

JOVES I GRANS A LA REGLA DE SANT BENET

La regla benedictina no és només una font espiritual per als monjos i monges que hi dediquen la seva vida; indica i assenyala també una espiritualitat, és a dir, una manera d'entendre i de viure el missatge cristià. Aquesta espiritualitat pot il·luminar aspectes de cada dia en la vida dels laics. En números anteriors hem parlat del menjar i del beure i també de la pregària. Aquí, de manera succinta, es comenta un aspecte de les relacions entre els joves i els grans. Ens en parla "Giròvag", pseudònim d'un germà que vol mantenir el seu anonimat.

L'oposició entre joves i vells sembla una constant històrica. De vegades en els nostres dies això arriba a enfrontaments verbals relativament durs. Sovint també els grans abandonen, cansats, els seus advertiments i es refugien en un silenci eixorc mentre els joves, per la seva banda, de vegades fins i tot amb un punt d'impertinència, consideren no només l'ancià sinó també la persona gran com un destorb superat pels temps. "Perquè això ha estat sempre així" —solen afirmar els grans una mica rabiüts—; "perquè són altres temps" —contesten els més joves amb una certa insolència—. Per a aquells i aquelles que, en el món estant, ens sentim atrets pel carisma de l'espiritualitat benedictina en les batalles de cada dia, ¿ens suggereix alguna cosa la Regla de Sant Benet pel que fa a les tensions entre joves i grans?

El capítol III

Sense cap pretensió de ser exhaustiu ni amb la intenció de resseguir fil per randa tots els punts que en la Regla es puguin trobar sobre els joves i els vells, crec que en el capítol III hi podem trobar suggeriments molt encertats, plens d'humanitat i de bon sentit sobre aquesta qüestió. Al cap i a la fi, com sovint s'ha dit, el cristianisme ens demana que siguem simple-

ment humans en plenitud.

Mai ningú no podrà objectar gèrmens d'intolerància a l'esperit que plana damunt la regla benedictina pel que fa a la gestió de la comunitat. Ben al contrari, la regla de sant Benet constitueix un exemple diàfan d'encertades directrius per a un bon govern de les persones. Això encara destaca més si pensem que el text va ser redactat durant el primer terç del segle VI, quan la dimensió humana en les relacions entre les persones —recordem que l'esclavisme era una realitat fins i tot en els cenobis— no era precisament un valor col·lectiu i conscientment assumit per les societats de l'època.

Com a cristians, per descomptat, les relacions entre les persones han d'estar presidides per la *charitas*, és a dir, per l'amor. I aquesta és l'única llei del cristià. La regla de Sant Benet, a més, ens suggereix fins i tot camins prou útils per concretar aquest amor i encertar alhora humanament en les empreses col·lectives.

Prendre decisions

En el món en què vivim som moltes les persones que hem de prendre petites, mitjanes o grans decisions sobre afers professionals o personals que impliquen més d'una persona. ¿Com hem de procedir

amb la presa de decisions en un afer important? Sant Benet ens ofereix un consell sobre la primera cosa que s'ha de fer: *...que l'abat convoqui tota la comunitat i exposi personalment de què es tracta*. És a dir, abans de prendre una decisió parlem-ne i escoltem el que ens hagin de dir els altres, tant joves com vells, a qui la decisió d'alguna manera ha d'afectar. Sant Benet, però, no refusa la responsabilitat individual en la presa de decisions. Resulta clar que si en tenim la responsabilitat, la decisió ha de ser nostra i n'hem d'assumir resultats i riscos. *I després del consell dels germans que s'ho pensi i faci el que cregui més convenient*.

Escoltar els joves

I què hem de fer amb el parer dels joves? Sant Benet els tracta amb un respecte increïble! *...sovint el Senyor revela al més jove allò que és millor*. Heus aquí un bon consell —humà i cristià— per a les persones que han de decidir. No vol dir pas que els joves sempre tinguin raó, ni de bon tros. Però dins de l'esperit cristià els joves poden tenir un criteri més pur, menys contaminat pel pes dels anys, menys pessimista. El jove pot empènyer amb la seva rectitud i amb el seu idealisme, especialment en els aspectes socials, idees i impulsos que siguin més rectes, més justos i, en definitiva, més cristians. Fins i tot poden proposar innovacions interessants que als grans ens poden costar d'imaginar.

Escoltar els grans

Pel que fa als més grans sant Benet també dóna una pista prou clara. *Si es tracta d'afers de menys importància en els interessos del monestir, que demani el consell només dels ancians*. Dit d'una altra manera: l'experiència també és un grau. I encara més: la majoria dels afers en una comunitat —laica, laboral o monàstica— són els de cada dia, els normals, els de menys importància... però aquests són els qui

donen el to de la convivència i també sovint el de l'eficàcia.

Conclusió

En definitiva, sense idealismes de cap mena —el que fa gran la regla de Sant Benet no és ni l'utopisme ni l'idealisme, sinó l'equilibri i el seny sense renúncies al camí cristià— grans i joves, hem de ser escoltats, uns per l'experiència i d'altres per la possible puresa de les intencions i per la frescor de les noves idees. Ni uns ni altres tenim tota la veritat, com deia un vell professor "la vida és una partida de frontó que avança a mesura que els joves llencen la pilota i els grans la tornen". En definitiva tots som necessaris i tots han de ser escoltats. *Justament per això diem de cridar-los tots a consell (...) tal com està escrit: "fes-ho tot amb consell, i, un cop fet, no te'n penediràs"*.

Giròvag

CAPÍTOL III

COM S'HA DE CONVOCAR ELS GERMANS A CONSELL

(Fragment)

Sempre que hi hagi algun afer important al monestir, que l'abat convoqui tota la comunitat i exposi personalment de què es tracta. I, després d'escoltar el consell dels germans, que s'ho pensi i faci el que cregui més convenient. Justament per això diem de cridar-los tots a consell, perquè sovint el Senyor revela al més jove allò que és millor (...)

Si es tracta d'afers de menys importància en els interessos del monestir, que demani el consell només dels ancians, tal com està escrit:

"Fes-ho tot amb consell, i, un cop fet, no te'n penediràs".

CERCANT LA PAU

Moltes persones al llarg de l'any passen alguns dies a l'hostatgeria interior de Poblet compartint a lliure voluntat la jornada monàstica. Avui ens parla de la seva experiència Josep Salceda i Castells, cronista de Cambrils.

Sóc un catòlic practicant i avesat a la pregària, fins i tot al res diari de la Litúrgia de les Hores: laudes, vespres i completes. Per tant, a ningú pot estranyar-li que la vida populetana tingui per a mi una forta atracció. He anat moltes vegades a Poblet a passar-hi uns dies, més que res per fugir del brogit d'aquest món nostre que sembla embogit pel soroll i per l'activitat sense aturador. El bellugueig de la feina, els compromisos socials, l'efecte impactant dels mitjans de comunicació, els deures familiars, la pertinença a juntes o comissions i altres activitats, arriben en ocasions a cansar-te tant que només somnies a desconectar de tant de rebombori i trobar un lloc on la pau i la tranquil·litat de cos i d'esperit tinguin el seu regne. I aquest lloc, segurament, entre altres del seu estil, és Poblet.

La pau de Déu en el silenci

Trobar la pau de Déu en el silenci és un dels efectes més positius del recés populetà. Allí no existeix el bla, bla, bla perquè sí. Només es parla quan convé i el temps precís; els monjos fan cadascú la seva feina i els hostes també fan el que s'han proposat en planificar la seva estada al monestir. Jo habitualment em dedico a llegir i escriure, sense renunciar, però, a les passejades pels espais dels entorns del monestir, les vinyes i el bosc i, especialment, per aquells llocs on és òptima la contemplació dels diferents

racons del bellíssim monument.

Aquí ens toca fer un comentari al meravellós claustre gran, lloc privilegiat que comunica dependències molt importants del monestir: refetor, sala capitular, església abacial i altres llocs de pas, a la vegada que és també espai per a la meditació, la pregària i l'espargiment dels monjos i on crida l'atenció una preciosa imatge alabastrina de la Verge Maria amb l'Infant i també el temple de les ablucions on sempre escoltes el xiu-xiu de l'aigua que s'escola pels canals que rodegen la pica. A més cal afegir-hi l'encant de l'albada quan vas a laudes o la serenitat del vespre quan, després de completes, et retires al descans.

Obra de Déu i dels homes

Tot amb tot, la monumentalitat del recinte ajuda també a copsar el gaudi i la bondat de tot el que dimana de Déu. És obra d'homes, naturalment, però qui els inspira és Déu, que és el prototipus de tot el que hom pot imaginar com a autor suprem de tota bellesa. Convé també remarcar l'aspecte històric del monestir, fet construir pels comtes-reis de Catalunya i on van demanar de ser enterrats. La visió de les tombes reials és corprenedora perquè, d'una banda, et recorda el *sic transit gloria mundi* i, de l'altra, l'esforç de tants homes per la forja de la nostra Catalunya amb cruentes batalles, sí, però també impulsant les lleis i la cultura que sempre han caracteritzat el nostre país,

Foto: X. Trepal.

Tot i que el claustre està concebut com un lloc de pas, és a la vegada un espai de meditació i repòs. A Poblet, a més, durant el dia, el silenci claustral és interromput rítmicament pel xiu-xiu de l'aigua que s'escola pels canals que rodegen la pica del temple.

en l'avantguarda d'institucions que han servit de far a d'altres nacions. Història i art configuren també un casal que enorgulleix el nostre poble.

Poblet és esperit

De totes maneres per damunt de tot, Poblet és esperit. La vida monacal senzilla i austera, lliurada al servei de Déu en la pregària i en la litúrgia que també és pregària, en el servei mutu i en l'acolliment de qui truca a les portes del monestir, en el treball quotidià, cadascú en la feina que té encomanada, són l'exemple que et captiva i, si ets creient, t'obre un camí que inevitablement et condueix a Déu. En això es reflecteix l'esperit monacal de Poblet.

La litúrgia de les hores, pausada, cantada amb unció reverent, jo diria que també té l'encant de la conversa amb el

bon Déu, que escolta amantent la pregària dels seus fills estimats. A mi, potser per contrast amb la majestuositat de l'església gran, m'encanta la pregària del migdia a la capella de Sant Esteve, tan reduïda i acollidora, on el contacte humà és més proper. També corprenen les completes de la nit amb l'església a fosques. És el comiat del dia, però també et recorda que després de la fosca nit, un nou dia, lluminós i joliu, s'obrirà a la contemplació d'un Déu generós, autor de la creació i de la vida.

Poblet és una casa d'oració, un focus d'espiritualitat i de cultura, un recordatori de les glòries de la nostra nació i un lloc de pau. Donem-ne gràcies a Déu.

Josep Salceda

EL DESCOBRIMENT DE LES PINTURES DE LA CÚPULA DE LA SAGRISTIA NOVA DE POBLET

El visitant del conjunt monumental de Poblet, en el decurs del seu itinerari, passa indefugiblement per la Sagristia Nova. En el sostre hi observa unes pintures fragmentàries que il·lustren sobre la grandiositat decorativa d'aquesta part de l'edifici. El coneixement d'aquestes pintures, però, data de fa pocs anys. El Dr. Joan Bassegoda i Nonell ens parla del seu descobriment i de la seva restauració

El descobriment

Les obres de restauració de la grandiosa sala de la Sagristia Nova de Poblet es van iniciar el setembre de 1983 per la part exterior de l'edifici, on es reobriren els ulls de bou tapiats i les finestres de la llanterna, a l'hora que es restaurava la coberta de teula moruna i es refeien els esgrafiats del tambor. Tot seguit es procedí a muntar la bastida interior per tal d'abastar la mitja taronja de la cúpula.

El 13 de desembre de 1983 el contractista de l'obra, Trinitat Teixidó, es va apercebre que, en observar de la vora i amb llum intensa les parts negres del sota-

volta de la cúpula, es distingien restes de pintures policromes. Ho va comunicar a Fra Jesús el qual l'endemà al matí, s'enfilà a la bastida i pogué veure com, darrera del negre de sutge de l'incendi de 1820, es veien perfectament pintures de personatges de l'Antic Testament.

Amb una escombra es procedí a netejar el sutge i van quedar de manifest bon nombre de representacions pictòriques, voltades del blanc de guix de les parts on s'havia després la pintura. Per consell del restaurador de pintures, el senyor Joaquim Pradell i Ventura, es va consolidar el perímetre de les parts pintades per tal d'evitar la progressió de la caiguda d'elements pintats.

Consta històricament que les pintures es van fer el 1792, al tremp, damunt d'una capa de guix molt prima, la qual recolzava sobre l'enguixat del sotavolta. En el fris de l'entaulament es pogué llegir una inscripció que voltava tot l'àmbit, en la qual figura la data de 1793 per a la conclusió dels treballs de decoració, ordenats per l'abat Agustí Vázquez Varela.

Noves dades de la Sagristia Nova

Mentre es feien els treballs de restauració Agustí Portales i jo vam iniciar un seguit d'estudis que van aportar noves dades sobre la Sagristia Nova.

Vista del sotavolta de la cúpula de la Sagristia Nova de Poblet (Foto de l'autor, 31 de maig de 1984).

Portales furgà als arxius històrics de Barcelona, Tarragona i Madrid i va localitzar el que sembla ser el primer projecte de la Sagristia de temps de l'abat Dorda: el contracte amb el mestre d'obres Tomàs Monguillot per a la construcció de l'edifici actual. La Sagristia nova es va aixecar entre 1739 i 1749 i les pintures de la cúpula van ser inicialment atribuïdes a Joseph Flaugier. La investigació posterior dels manuscrits de mossèn Barrera determinà, però, que l'autor era Dídac Gutiérrez, un pintor poc conegut que va ser "Académico de Mérito" de la Reial de Sant Carles de València. Mossèn Barrera fa referència a una declaració d'un monjo exclaustrat de Poblet que el 1842 atribuï a l'excel·lent pintor Gutiérrez la pintura de la cúpula i altres treballs de decoració de la Sagristia.

La doctora Montagu

A mitjans de novembre de 1985 la responsable de la col·lecció fotogràfica del "Warburg Institute" de la Universitat de Londres, Dra. Jennifer Montagu, informà per mitjà d'una carta que les pintures de la cúpula de Poblet eren còpia de les que Ciro Ferri havia pintat a la cúpula de *Santa Agnese in Piazza Navona* de Roma i m'enviava una sèrie de fotocòpies d'uns gravats del francès Nicolas Dorigny que reproduïen els frescos de Ciro Ferri fets el 1689. Com és natural la meua sorpresa va ser majúscula perquè sembla inversemblant que a Poblet, a les darreries del segle XVIII, es copiessin uns motius d'una cúpula romana del segle XVII que el pintor Gutiérrez solament podia conèixer a través d'uns gravats a l'aram de 1690. També em va sorprendre l'ull clínic de la Dra. Montagu, la qual, a la vista de les fotos del meu article a "Reales Sitios", identificà les pintures de Ciro Ferri. Vaig telefonar a Londres i la Dra. Montagu em digué que, mentre llegia el meu article, tenia damunt de la taula les fotos des gravats de Dorigny, una pura casualitat.

A la cúpula de Santa Agnès de Roma,

Ciro Ferri hi representà la santa acollida al cel pels sants, el patriarques, els profetes i la Santíssima Trinitat. Un tema molt adequat per a una església dedicada a Santa Agnès, però que res té a veure amb Poblet.

El 13 de novembre de 1985 vaig contestar la carta de la doctora Montagu explicant que l'autor de les pintures de

Foto: BEDMAR.

Moisès, Jàson i Aaron, segons la versió de Dídac Gutiérrez a la cúpula de Poblet

Poblet no era pas Flaugier, sinó Gutiérrez, el qual devia tenir còpia dels gravats de Dorigny i els aprofità per reproduir-los a la cúpula de la Sagristia, però sense dir a l'abat que la seva no era una obra original, sinó còpia d'uns gravats francesos.

La gran distància entre el terra de la Sagristia i la cúpula fa que sigui molt difícil distingir els diferents temes pintats al sotavolta, fet que li permeté a Gutiérrez utilitzar els gravats de Dorigny com a model. La cúpula de la Sagristia Nova està dividida per vuit meridians que formen

Moisés, Noè i Aaron (gravat de Dorigny)

una mena de grills de taronja. A cadascun d'aquests meridians hi ha reproduït un gravat de Dorigny, car el gravador reproduí la cúpula sencera i també els set fragments en els quals es podia veure cada tema gairebé en veritable dimensió, sense la deformació de la perspectiva del dibuix general del conjunt. De les vuit divisions a la cúpula de Poblet, Gutiérrez n'omplí set amb les còpies dels gravats de Dorigny i una amb un tema addicional, l'únic del qual va ser l'autor.

Per la meua banda vaig resseguir l'activitat de Joseph Flaugier a Poblet i en un article a la revista "Reales Sitios" avançava la hipòtesi que Flaugier fos també l'autor de la decoració de la cúpula. Prèviament, el 1984, havia donat coneixement de la troballa de les pintures en un article amb fotos de colors a "La Vanguardia". En aquell moment creia que les pintures del sotavolta podrien ser de Joseph Flaugier (1775-1813), professor que va ser de l'Escola de Belles Arts de Llotja i director de la mateixa sota l'ocupació napoleònica. Flaugier estigué

a Poblet entre 1790 i 1792 i va pintar tres dels llenços a l'oli penjats a la Sagristia, on estigueren fins el 1820 o 1823, i això feia pensar que també havia actuat a la cúpula.

La doctora Montagu i el gravador Dorigny

Crec que pot ser d'interès conèixer el contingut de la correspondència que vaig mantenir amb la Dr. Montagu sobre aquestes pintures. El text de la carta de la doctora Montagu és el següent:

Benvolgut Sr. (Bassegoda) Nonell:

"Reales Sitios" arriba amb molt de retard a aquest Institut i, per aquesta raó no m'ha estat possible llegir fins avui el seu interessant article sobre la decoració de la Sagristia de Poblet.

Pel que he pogut deduir, el meu castellà no és gaire bo, vostè no informa de l'origen de la decoració de la cúpula. Aquests temes, de fet, són còpia de la cúpula pintada per Ciro Ferri per a Santa Agnese in Agone a la piazza Navona de Roma, pintures que foren completades després de la seva mort. Li envio algunes fotocòpies i com vostè veurà, corresponen exactament amb les fotos que il·lustren el seu article sobre Poblet. La cúpula romana representa Santa Agnès acollida al cel pels sants, patriarques i profetes. És impossible saber, a través de les seves il·lustracions, si els mateixos sants podien haver tingut igual importància a Espanya que a Itàlia, per bé que sembla que alguns dissenys foren modificats a Poblet. Com que la pintura de Ferri correspon a una obra de les darreries del segle XVII, sembla molt rar que reaparegui en una obra original d'un artista, com Flaugier, nascut el 1757. Probablement existeixen a Espanya els gravats de Dorigny, però en tot cas nosaltres tenim negatius dels gravats del British Museum, dels quals podem fer ampliacions de totes les seccions i també del gravat del conjunt, aquest darrer menys útil degut a la deformació perspectiva del dibuix. Estaria encantada d'enviar-los-hi per si li poden ser d'utilitat".

El 13 de novembre de 1985 vaig con-

testar a la Dra. Montagu en el següents termes:

"La redacció de "Reales Sitios" m'ha enviat la seva interessant carta de 31 d'octubre. Li agraeixo molt la identificació de les pintures de Poblet, copiades de les de Ciro Ferri a Roma. És realment curiós que es produís una còpia tan descarada per part d'un pintor del segle XVIII. De fet segons les darreres investigacions no va ser Flaugier l'autor de les pintures, sinó un valencià de cognom Gutiérrez. Santa Agnès res té a veure amb l'orde del Cister i per tant no s'explica la seva presència a Poblet. Li escriuré més endavant per tal de tenir-la al corrent de les noves investigacions".

Quinze dies després, el 28 de novembre, vaig enviar una nova carta a la Dra. Montagu de la següent faisó:

"Em plau comunicar-li que, de tornada de Palerm on he assistit a un seminari d'urbanisme a la Universitat, em vaig deturar a Roma per tal de visitar l'església de Santa Agnese in Agone. Hi hagué certes dificultats per entrar-hi, crec que perquè l'església és propietat de la família Doria Panfili i solament és oberta unes hores a la tarda. Gràcies a una oportuna propina lliurada al porter vaig poder entrar-hi i fotografiar la cúpula. Després vaig visitar l'administració de la casa Doria Panfili, on em digueren que no tenien informació sobre la cúpula sinó solament de l'obra de l'edifici, fet per Francesco Borromini. Li prego que, si vostè té més informació sobre Ciro Ferri, me l'enviï juntament amb les ampliacions dels gravats de Dorigny".

El 10 de desembre es rebé la contesta de la Dra. Montagu anunciant la tramesa de les fotos i altra informació sobre Ferri amb la descripció de l'església de Santa Agnese. També explicà la Dra. Montagu que ella es trobà amb dificultats per visitar l'església i que ho havia fet un diumenge durant la missa, cosa que li impedí de poder estudiar amb calma les pintures. L'església resta closa per causa dels molts drogaddictes que la usaven com a refugi. També comunicà que les pintures de Ciro Ferri foren acabades després de la seva mort per Sebastiano Corbellini.

Foto: BEDMAR.

Santa Agnès i Santa Cecília. Dídac Gutiérrez, Sagristia Nova de Poblet.

La identificació dels personatges pintats

L'abril de 1987 Portales va publicar el seu llibre a Tarragona i a les pàgines 72 a 79 reproduïx els gravats de Dorigny i les fotos de la pintura damunt la porta de la Sagristia, única original de Gutiérrez.

Els altres plafons es descriuen d'esquerra a dreta esguardant la porta de la Sagristia. En el segon es distingeixen el rei David amb l'arpa i Jàson amb la llança i l'escut solar. En el tercer és visible sant Marc amb el lleó; en el quart sant Pere amb les claus; en el cinquè el Pare Etern, Jesucrist i la Mare de Déu en actitud de coronar Santa Agnès, la qual apareix al següent plafó juntament amb santa Cecília i sant Sebastià; en el setè hi ha diverses figures de santes, entre elles santa Caterina amb la roda i santa Maria Salomé amb la gerra de l'oli. En el vuitè es poden veure Noè amb l'arca, Aaron i Moisès amb les taules de la llei.

Santa Agnès i Santa Cecília (gravat de Dorigny)

La comparació de les restes de pintura de Gutiérrez amb el gravats de Dorigny demostra ben clarament el contrafaïment dels motius de Ferri copiats per Dorigny i el diàprat consistent a pintar en colors a partir d'un gravat en blanc i negre.

Cal ara comentar les "dramatis personae" de tot aquest enrenou.

Ciro Ferri, "pittor e architetto"

Ciro Ferri (1634-1683) nasqué i morí a Roma. Deixeble i col·laborador de Pietro Berettini da Cortona (1596-1663), va ser arquitecte, escultor i pintor. Com a ajudant de Cortona va fer els frescos de la història de Ciro i l'Anunciació al palau pontifici del Quirinale, les voltes de la nau dreta de Santa Maria Maggiore a Bergamo i la sala de Saturn al palau Pitti, de Florència. D'ençà de 1657 era membre de l'Academia de San Luca de Roma. Obres seves foren les pintures de Sant'Andrea al Quirinale, les de Santa Prassede, la capella de San Nicolo da Tolentino i els frescos de la vila Falconieri a Frascati. Va projectar l'altar de San Giovanni dei Fiorentini a

Roma i les escultures de la sagristia del Gesù de Roma.

Després del seu treball com a ajudant de Cortona a Florència, tornà a Roma el 1675 al servei del príncep Giovanni Battista Panfili Aldobrandini, el mateix que vint anys abans havia encarregat a Cortona les pintures de la galeria del seu palau romà. Treballà amb entusiasme en la cúpula de Santa Agnese al llarg de tres anys i abandonà l'obra inacabada el 1689. Ferri era molt ric i no depenia dels seus clients per viure bé. A Santa Agnese es disgustà perquè a les petxines de sota la cúpula Giovanni Battista Gaulli, *il Baciccio* (1639-1709), autor del projecte de pintures per a la cúpula del Gesù, havia pintat les quatre virtuts cardinals, Prudència, Fortalesa, Justícia i Temprança, les quals per causa de la seva grandària, empetitien l'obra de Ferri. Aquest manifestà que calia arrebossar les pintures del Baciccio i permetre-li de fer-les a ell de bell nou. Un amic li preguntà per què havia abandonat l'obra i ell va dir: *Quelle pettegolette cha he dipinto nei peducci il Baciccio, mi dan fastidio*.

Va ser una pena que Ferri no acabés l'obra que, en vida de l'autor, va tenir molta fama i va ser copiada per diversos pintors i gravada a l'aram per Nicolas Dorigny.

Ni Carlo Maratta (1625-1713), ni el Baciccio volgueren completar la feina de Ferri. Baciccio digué que si calia retocar l'obra de Ferri ho faria amb la "martellina" o sigui l'escoda. Finalment Sebastiano Corbellini va fer un desgraciat acabament de la cúpula el 1689.

D'aquest Sebastiano Corbellini gairebé no n'hi ha notícies. Era d'una família d'estucadors, però de Sebastiano solament hi ha esment de l'acabament de l'obra de Ferri i el seu nom no figura ni a l'Enciclopèdia Italiana ni al diccionari biogràfic italià.

El gravador Nicolas Dorigny

Mentrestant el francès Nicolas Do-

*Sant Marc, evangelista, per Dídac Gutiérrez
(Foto de l'autor).*

rigny va gravar al coure els temes de la cúpula de Ferri que foren publicats a Roma el 1690. Nicolas Dorigny (1657-1746) va néixer a Paris, ciutat en la qual va morir. Fill del pintor Michel Dorigny (1617-1663), estudià la carrera d'advocat i, en acabar-la, va anar a Itàlia on visqué vint-i-vuit anys. El 1711 passà a Londres per tal de gravar els cartons de Rafael a Hampton Court i va ser designat cavaller pel rei Jordi II. El 1719 tornà a França i va ser nomenat acadèmic.

Els gravats de la cúpula de Santa Agnese formen una sèrie de vuit. El primer és el conjunt de la pintura i els altres set són fragments o trams de la cúpula en el sentit dels meridians. D'aquesta manera corregia la deformació perspèctica del gravat del conjunt el qual té dibuixat a la

Sant Marc (gravat de Dorigny).

part superior un filacteri, on es diu qui va ser-ne el pintor, el gravador i l'impressor i, dessota, l'ampulosa dedicatòria al príncep Panfili Aldobrandini. Els gravats de Dorigny foren la millor propaganda per a Ciro Ferri, car les cúpules barroques presenten dificultats per a ser vistes des de dintre de les esglésies.

L'altura i les deformacions per causa del perfil semiesfèric fan que el conjunt sembli solament una superfície corba acolorida, com passa amb moltes de les cúpules pintades barroques.

Com es pot deduir, al darrera dels fragments de les pintures de la Sagristia Nova de Poblet hi ha una complexa i curiosa història¹.

Joan Bassegoda

NOTES:

1. Una nodrida bibliografia i notes aclaridores d'aquest afer pictòric dels segles XVII i XVIII es pot consultar en la meua memòria publicada el 1997 per la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona. Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes Tercera época, nº 939; Vol.LVI, nº 4 "Dos contrafaiments diaprats del segle XVIII" Memòria llegida per l'Acadèmic numerari Excm. Sr. Joan Bassegoda i Nonell en la Sessió de 21 de març de 1996 publicada a Barcelona el maig de 1997.

L'ART CISTERCENC I LA REFORMA CÍCLICA DE MONS ARTÍSTICS

La bellesa ha estat considerada com un atribut suprem de Déu. Bé es podria dir que l'Altíssim és la bellesa en grau eminent. Les formes artístiques, en la mesura que cerquen la bellesa, no estan gaire lluny de la seva font divina. En tot cas no és estrany que els edificis del Cister posseeixin una bellesa especial, la qual, obra d'homes, no tindria sentit sense la seva relació amb la divinitat. Ens en parla Inês Castel-Branco, jove arquitecta portuguesa arrelada a Catalunya, que acaba de guanyar el prestigiós premi Joan Maragall amb l'obra "Camins efímers de l'etern".

Un moviment cíclic

Cíclicament, en l'art, ens trobem amb un mateix fenomen: després d'un estil carregat ve un estil net, depurat, que s'oposa a les exageracions formals precedents en nom d'una nova senzillesa. L'art cistercenc es desmarca de l'art benedictí; l'estil neoclàssic es distancia del barroc; el minimalisme dels seixanta rebutja els principis del *pop art* nord-americà. Sembla que hi hagi un moviment contínuament compensatori: després d'una exaltació de la imatge, torna la centralitat de la paraula; després d'un excés figuratiu, un gir cap a l'abstracció; després d'una materialització exhaustiva, una voluntat d'espiritualitat¹.

La reforma protestant volia depurar racionalment la religió i el culte cristià, i per això la contrareforma va respondre amb una exageració formal que estimulava els sentits i teatralitzava la litúrgia. I és que les imatges no acaben de trobar-se còmodes dins l'univers religiós. Aquesta incomoditat no és nova: als primers segles del cristianisme els iconòduls i els iconoclastes mantingueren serioses discussions teològiques per trobar un fonament per a l'art cristià. El poble jueu prohibia les representacions de Déu -sota

el perill d'idolatria-, però Jesucrist assumí un cos humà, així que també la matèria ha estat valorada, redimida. ¿Com expressar artísticament aquesta encarnació de Déu?

L'art, per portar cap a Déu, necessita ser vehicle i no pas meta. Cada vegada que les imatges empresonen, centrant l'atenció en elles mateixes, acaparant les mirades i obstaculitzant el camí de la interioritat, deixen de complir la seva funció mitjancera, deixen de donar accés a una altra realitat que va més enllà de tota matèria i color. Però, ¿com esdevenir mediació i saber-se retirar quan toca? ¿Com ser icones del misteri? ¿Quins són els fonaments de l'art sagrat?

A l'Edat Mitjana la iconografia era la *Biblia pauperum*, però avui tothom té accés a l'escriptura. Als primers segles era un símbol d'identitat i de fe comunitària, però avui s'ha perdut la capacitat simbòlica i les imatges han deixat de parlar d'unes creences compartides. Sabem, però, que l'art segueix referint-se a l'absolut, segueix obrint gratuïtament aquella porta sensible que ens fa més humans, que ens permet experimentar uns instants de plenitud i sentir-nos cocreadors amb Déu .

L'experiència religiosa necessita el llenguatge artístic -simbòlic, metafòric, sensible- per parlar del que es troba més enllà, per transgredir les dimensions merament utilitàries de la vida quotidiana. L'art té la força d'humanitzar el que és diví i divinitzar el que és humà; pot ser expressió d'una vivència interior i alhora trampolí espiritual. Tampoc l'arquitectura religiosa no s'ha de definir, senzillament, com la casa de Déu -el temple-, sinó que ha de constituir, vertaderament, la casa de la comunitat -l'església-, on cada membre passa a ocupar el seu lloc en un tot orgànic².

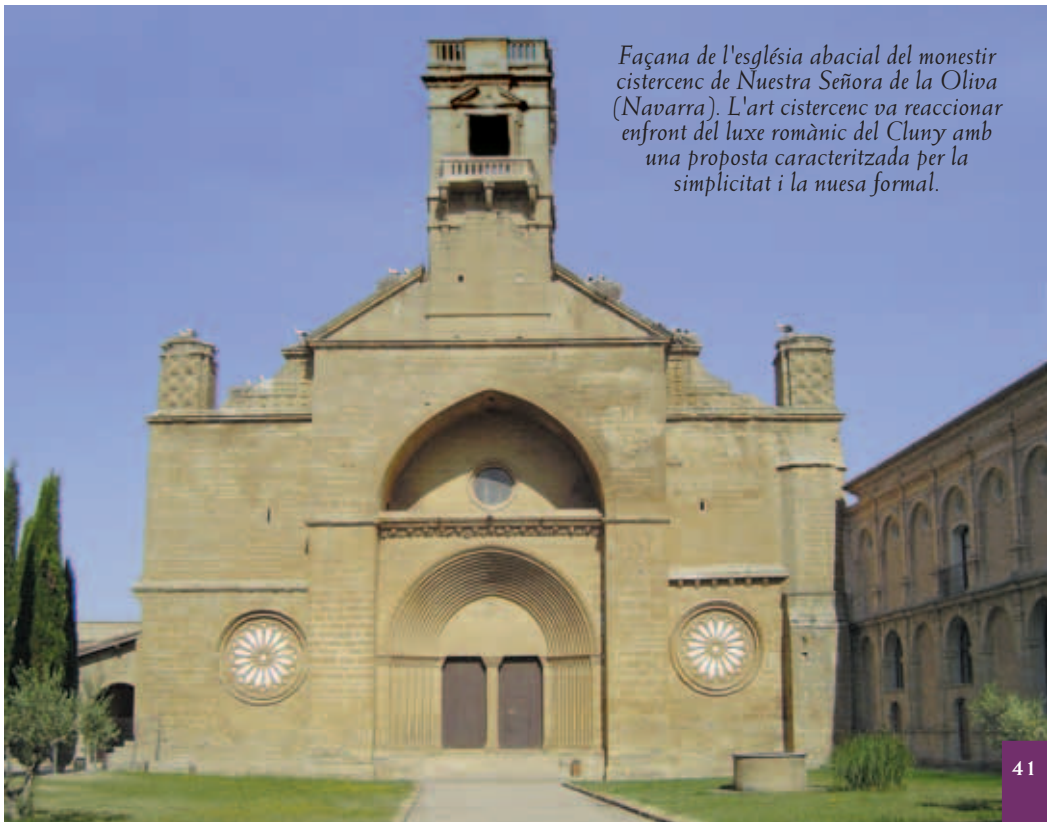
La construcció de mons nous

Cíclicament, quan el vidre perd la transparència o l'aigua es torna tèrbola, tornem a desitjar veure el fons. Així ha passat a la història de l'art occidental, en el temps de sant Bernat o de Luter, de Rothko³ o de Cage⁴. Els benedictins, al segle XI, havien arribat a un luxe extrem: l'abadia de Cluny, desmesurada i rica, era motiu d'escàndol per a alguns. Bernat de

Claravall alçà la veu i cridà a l'austeritat, a la senzillesa formal, a la sobrietat de les imatges. Una línia totalment figurativa donà pas a un camí d'abstracció i puresa -*excessus purae mentis in Deum*⁵-. El programa cistercenc determinava no tan sols uns paràmetres disciplinars i litúrgics, sinó també artístics: els espais es despullaven dels excessos ornamentals per acollir una funcionalitat austera i bella; es buidaven per donar lloc a l'invisible, present i actuant enmig la comunitat.

Aquesta voluntat d'equilibri dinàmic entre la matèria i l'esperit és una constant en l'art cristià: després d'un excés, una purgació. Es redreça el camí. Tota normalització accentuada de l'art resulta desafortunada; però la llibertat extrema fa perdre, sovint, el seu caràcter comunitari, la simbologia compartida. Per construir un nou món de formes cal destruir prèviament l'anterior. Així veiem com, abans de tot programa reformador, cal una demolició de l'existent.

Aquest va ser el gran procediment de

Façana de l'església abacial del monestir cistercenc de Nuestra Señora de la Oliva (Navarra). L'art cistercenc va reaccionar enfront del luxe romànic del Cluny amb una proposta caracteritzada per la simplicitat i la nuesa formal.

En l'art de les avantguardes del segle XX continua existint una set de Déu, manifestada de manera més subjectiva sovint fora de les institucions religioses. És el cas, per exemple, del pintor Marck Rothko que a partir de 1947 busca l'espiritualitat a partir de formes pures i colors simplificats.

les avantguardes artístiques de principis del segle XX, on tants crítics van veure només la mort de l'art i la mort de Déu, la fi de tota manifestació compartida i de la sacralitat. Però, ¿ha desaparegut completament el sagrat del panorama artístic actual?

Mircea Eliade ho veu d'una manera diferent: no és que el sagrat hagi desaparegut de l'art contemporani, sinó que s'ha camuflat sota formes aparentment profanes⁶. El discurs artístic actual no té la coherència ni la transparència religiosa del període paleocristià, medieval o barroc, en què existia una gramàtica formal generosament compartida. Però segueix existint una set de Déu, manifestada en formes més subjectives, en

processos personals de recerca del sagrat sovint fora de les institucions religioses i de la filiació d'un credo específic.

L'Església va rebutjar, d'entrada, els corrents artístics que semblaven posar en perill la iconografia que portava segles de vigència. Els va titllar de mecànics, despersonalitzats o profans, incapaços de parlar de la bellesa de Déu i del món. L'any 1964, en una missa amb artistes italians a la Capella Sixtina, Pau VI va dirigir-los un gran "¡reconciliem-nos!": després de tants anys donant-se l'esquena, calia trobar-se de nou, compartir experiències i descobrir noves maneres de col·laboració.

Eliade defensa que, en aquestes vastes demolicions, s'ha de llegir la voluntat subjacent de fundar mons nous, més vertaders i significants, més adaptats a les necessitats actuals de l'home. Així com en els mites fundacionals de la humanitat, cal que hi hagi la mort i la fragmentació d'un déu, també aquests processos artístics destructius amaguen una voluntat de tornar a les arrels i fundar un món vertader, autèntic, sagrat.

El sagrat en l'art contemporani

Els primers artistes abstractes deien que la figura els molestava, que els impedia d'arribar més enllà i explorar altres qualitats de la matèria: el color, la lluminositat, la superfície, la tridimensionalitat... Així com els cistercencs eliminaren els motius escultòrics dels capitells, que els distreien i allunyaven de l'essencial, així també aquests artistes volien creuar els límits imposats i alliberar-se de la còpia del món real. Desitjaven parlar del sagrat dins la mateixa matèria, no pas per mitjà de la figuració més convencional: els expressionistes volien manifestar el *creator spiritus*; la Bauhaus perseguia una obra d'art total molt semblant a la litúrgia; Rothko cercava crear grans superfícies obertes a la contemplació.

En les avantguardes del segle XX també hi ha alternances entre el recarregament i la recerca de simplicitat. Si Rothko representa l'essencialisme, Jackson Pollock a través de la seva "action painting" construeix abstraccions barroques.

En diferents corrents artístics, al llarg del segle XX, es torna a parlar de fe, esperit, comunió, contemplació, ritual, litúrgia... En un món individualitzat, industrial i dessacralitzat, els artistes no cessen d'evocar les necessitats religioses

de l'ésser humà, fixant-se de nou en els processos i conceptes de l'univers religiós. El teatre mira la litúrgia, envejant-li la seva capacitat de convocatòria comunitària i de participació autèntica. En contra d'un teatre burgès, de la ficció i la mentida, neix aleshores un *teatre sagrat* que recupera el ritual i la festa: l'actor es lliura en un acte d'autodonació a un públic disposat a obrir-se totalment; l'espai es buida i supera les separacions, recuperant alhora el cercle originari de l'experiència religiosa.

De manera semblant a l'art cistercenc, també l'art contemporani, manifesta una voluntat depuradora que passa per l'abstracció, la pobresa material i l'ideal

Sala capitular del monestir cistercenc Nuestra Señora de la Oliva. La simplicitat pura i geomètrica dels cistercencs va abocar al recarregament gòtic (vegeu imatge de la pàgina següent).

comunitari. La pintura, al llarg del segle passat, s'allibera del marc, salta de les parets dels museus i busca l'espai, obrint-se a la contemplació. L'escultura perd la seva qualitat objectual i autònoma i es fon amb el paisatge, involucrant l'espai al seu voltant i exigint l'experiència vivencial i perceptiva de l'observador. El teatre rebutja l'escenografia, el teló i la *caixa màgica*, surt al carrer i als llocs menys convencionals per potencialitzar una experiència ritual de participació, per esdevenir lloc de trobada autèntica entre actors i espectadors.

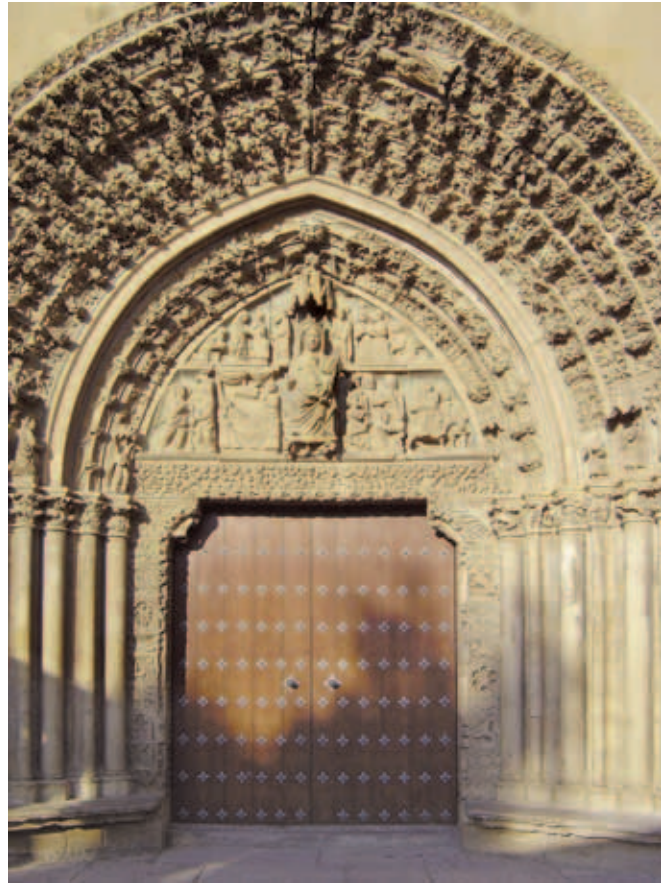
Així doncs, als anys seixanta, assistim a una gran quantitat de manifestacions artístiques *sagrades*, plenes d'autenticitat i de crítica, amb l'esperança de fundar nous mons: el *minimal art*, el *land art*, l'*arte povera*, el teatre ritual i de carrer... En contra de la societat del consum i de l'estètica del *pop art*, molts artistes assumeixen el retorn a un espai-temps sagrats; allunyant-se de la ciutat i dels circuits del mercat artístic, institueixen vertaderes comunitats d'art i de vida.

Aquests artistes funden nous *monestirs* artístics: construeixen autèntiques *imago mundi* que proposen una vida diferent, on l'art no es dissocia del quotidià, on l'austeritat sincronitza amb la bellesa, la innovació amb la tradició, el sagrat amb el secular. Són els nous místics profans. Són els *Bernats* o els *Francescs* d'avui, que van a contracorrent per trobar aquella font sagrada, *aunque es de noche...*

Inês Castel-Branco

NOTES:

1. Cf. Régis DEBRAY, *Vida y muerte de la imagen. Historia de la mirada en Occidente*. Paidós, Barcelona, 2000, p. 65-89.
2. He desenvolupat més a fons aquestes idees a *Camins efímers cap a l'etern. Interseccions entre litúrgia i art*, Cruïlla, Barcelona, 2004. Vegeu, també, Samuel ROUVILLOIS, *Corps et sagesse. Philosophie de la liturgie*, Fayard, París, 1995.
3. Mark Rothko (1903-1970) pintor nascut a Letònia que va emigrar als EUA el 1913. A partir del 1947 es va centrar en les formes pures i els colors progressivament simplificats plasmatos en grans teles.
4. John Cage (1912-1992), músic nord-americà. Va ser un dels primers a fer música oberta en la qual intervé l'atzar en el procés de composició. La seva música va estar molt influïda pel budisme zen.
5. Es podria traduir per "arravatament de la ment pura en Déu".
6. Cf. Mircea ELIADE, "Permanencia de lo sagrado en el arte contemporáneo" (1964), dins *El vuelo mágico y otros ensayos*, edició i traducció de Victoria Cirlot y Amador Vega, Siruela, Madrid, 1995, p. 139-146.

Pòrtic de l'església de Nuestra Señora la Real, d'Olite (Navarra). En el discurs artístic medieval la transparència religiosa era compartida. A l'art contemporani, però, el sagrat no hi és del tot absent.

QUAN LA PARAULA DEIXA RASTRE.

Semblaça d'EVANGELISTA VILANOVA

Fa uns mesos ens va deixar el P. Evangelista Vilanova, monjo benedictí de Montserrat. La seva projecció espiritual i teològica al llarg de molts anys ha tingut una influència important en la comunitat cristiana i intel·lectual d'aquest país. De la projecció intel·lectual ens en parla el doctor Francesc Torralba i Rosselló, teòleg i filòsof, professor de la Universitat Ramon Llull de Barcelona.

Teòleg de l'esperança

Si aquest país no fos tan escarransit intel·lectualment i tan acomplexat teològicament, a hores d'ara ja hi hauria un investigador degudament becat, elaborant una tesi doctoral sobre les aportacions en la història de la teologia del pare Evangelista Vilanova (1927-2005), monjo de Montserrat.

Des de la seva mort ençà han aparegut, en diferents revistes especialitzades, síntesis breus, però alhora valuoses, sobre la seva obra i els seus treballs en el camp de la història de la teologia cristiana. Noms tan rellevants en el món eclesial i teològic com el dels doctors Josep Maria Rovira Belloso o Joan Llopis avalen les contribucions del finat monjo en el conjunt de la teologia no tan sols catalana, sinó també europea. D'altres coneixedors també han signat aportacions molt lúcides i exactes de l'itinerari intel·lectual del pare Evangelista Vilanova.

La presentació, però, més exhaustiva i completa de la seva vida i obra la trobem, fins al dia d'avui, en la Miscel·lània que la Facultat de Teologia de Catalunya li va oferir a propòsit de la seva jubilació com a

professor de la citada Facultat. En el voluminós text intitulat *Fe i teologia en la història. Estudis en honor del Prof. Dr. Evan-*

Foto: Arxiu Poblet.

El P. Evangelista Vilanova (Rubí, 1927 - Montserrat 2005) va ser monjo benedictí de Montserrat i un teòleg català, arrelat al país i alhora internacionalment reconegut.

*gelista Vilanova (Barcelona, 1997), s'hi pot trobar una acurada presentació biogràfica i bibliogràfica a càrrec de Jordi Bruguera i un interessant recorregut històric per *Qüestions de vida cristiana*, la revista que va dirigir durant quasi quaranta anys, a càrrec de Maria Martinell, bona amiga del teòleg i monjo traspasat.*

No és la nostra intenció, en aquest breu article, presentar a grans línies les seves aportacions en el terreny de la teologia. Són coneguts i elogiats els seus volums sobre *Història de la teologia cristiana* i també les seves aportacions en l'anàlisi de la gènesi i la recepció del Concili Vaticà II, l'últim gran concili ecumènic de l'Església universal. Tampoc no pretenem endinsar-nos en una àrea concreta de la teologia de Vilanova. Va explorar diferents tractats de la teologia i encara que sovint se l'etiqueta com a historiador, Evangelista Vilanova era, per sobre de tot i abans que res, un monjo i, posteriorment, un teòleg.

A partir de l'any 1993, vam entrar en contacte i des d'aleshores no vam deixar de relacionar-nos intel·lectualment fins a la seva mort. Va acollir i ressenyar positivament algunes obres meves sobre el filòsof danès Soeren Kierkegaard en la revista que dirigia i em va mostrar l'interès que sentia per aquest escriptor religiós del segle XIX. Vàrem mantenir un cert contacte epistolar i en dues ocasions, vam poder parlar formalment de Déu. La primera vegada fou a propòsit d'un llibre que vaig publicar titulat *L'eternitat de l'instant. Lectura de Nietzsche* (Lleida, 1994), que Evangelista Vilanova va amablement prologar i presentar juntament amb el també traspassat professor José María Valverde en un acte acadèmic a la Universitat Ramon Llull.

La segona trobada fou molt intensa. Vaig entrevistar-lo al Centre Borja de Sant Cugat. Un servidor estava preparant el llibre *Vint-i-cinc catalans i Déu* (Barcelona, 2002), i vaig creure oportú situar entre els entrevistats tres teòlegs reconeguts del nostre entorn cultural: el Dr. Josep Maria Rovira Belloso, el Dr. José Ignacio González Faus i el mateix Evangelista Vilanova. Recordo molt vivament l'entrevista que vam tenir sobre la magna qüestió i la prudència amb què s'expressava. Ja em va sorprendre aleshores la seva extrema humilitat, virtut que d'altres han reconegut i lloat en les seves respectives semblances.

Fou una conversa plàcida i profunda a la vegada, intel·lectualment complexa. Vaig gravar el que em va dir en una cinta magnetofònica, però el mateix professor ho duia per escrit, la qual cosa va facilitar enormement el meu treball posterior. Recordo la precisió i el rigor amb què s'expressava i les postilles que immediatament feia a les seves mateixes afirmacions teològiques. Tendia a matisar i a corregir el que havia dit anteriorment. Semblava, tal vegada, que fos el primer cop que es manifestés sobre la qüestió de Déu. No parlava d'un tema conegut i visitat, sinó d'una qüestió nova i difícil, que feia la impressió que abordava per primera vegada en la seva vida. Des d'aquell dia vaig tenir clar que hi ha paraules que, certament, deixen rastre en l'ànima del qui les escolta, encara que no sabem, exactament, ni quan, ni de quina manera donaran fruit en el nostre interior.

En el moment que Evangelista Vilanova em va concedir aquella entrevista, ho estava passant, certament, molt malament per raons que només alguns coneixen amb profunditat. Foren dies durs i difícils els que va viure al Centre Borja, però a l'hora de tractar la qüestió de Déu no es va deixar influir pel seu estat d'ànim, sinó que va parlar amb cura i a l'hora amb una gran esperança. En ocasions, reconeixia les contradiccions i no poques misèries de l'Església, patia per la distància abismal que observava entre la societat i les creences religioses, però sempre aportava una llum d'esperança, de tal manera que no recordo que en cap moment caigués en el desencís o en el cinisme.

Dos pròlegs: Ramon Sala i José María Valverde

De la immensa producció escrita del pare Evangelista Vilanova, s'han de destacar, al meu entendre, dos petits assaigs, publicats per Publicacions de l'Abadia de Montserrat, que fóra bo que el lector llegís o rellegís per fer-se una bona idea de què pensava i de com pensava Evangelista Vilanova. Són dos textos aparentment

senzills i orientats a un públic no especialitzat, però amaguen una profunda saviesa que l'autor no converteix en pesada erudició, sinó en senzillesa d'expressió. Són dues monografies singulars per comprendre quines són les bases de la teologia de Vilanova, la seva forma de discórrer sobre Déu i d'afrontar la qüestió de la relació entre Déu i els homes.

Em refereixo a *Conèixer Déu, parlar de Déu* (Barcelona, 1980) i a *Un temps per a Déu* (Barcelona, 1982). Crec que farien bé de reeditar-los tots dos, perquè no han perdut actualitat, sinó tot al contrari. Les dificultats de creure en l'hora present, la tensió entre comunitat i església, l'àrdua tasca de trobar un llenguatge significatiu sobre Déu són qüestions que segueixen estant a l'ordre del dia del debat sobre la fe i la cultura. El primer llibre, publicat fa vint-i-cinc anys, està prologat pel professor també traspassat Ramon Sala, que exercí la seva docència en la mateixa Facultat que Vilanova i el segon pel seu bon amic José María Valverde, que fou catedràtic d'estètica de la universitat de Barcelona i professor de qui signa aquestes ratlles.

Un bon teòleg

Evangelista Vilanova fou un teòleg que es va dedicar a fer història de la teologia, però no fou essencialment un historiador, sinó un teòleg interessat a conèixer les diferents conceptualitzacions de Déu al llarg de la història. La seva vasta formació i erudició històrica forniren en ell un esperit crític i a la vegada capaç de relativitzar determinats moviments o posicions teològiques. Ramon Sala reivindicava la seva faceta de teòleg, d'home de Déu, que tracta de comprendre què creu i quina legitimitat intel·lectual té el contingut de la seva fe.

L'autor -diu Ramon Sala referint-se, òbviament, a Vilanova- *no és solament un bon estudiós de la teologia ni merament un bon coneixedor de les qüestions teològiques fonamentals. És, més que res, un bon teòleg. Això significa que la seva obra introdueix al moll de*

l'os de la teologia no com una guia que comenta 'objectivament' unes realitats que no l'afecten personalment sinó tot exposant el seu propi pensament teològic. La seva introducció a la teologia és alhora, i sense que hi hagi en aquesta observació cap ombra de valoració negativa, una introducció a la seva teologia'.

Sala entén que el llibre de 1980 és una molt bona introducció a la teologia, però específicament, a la teologia de Vilanova. José María Valverde no va interpretar el llibre de la mateixa manera i en el pròleg que després comentarem es distancia del prologuista. Diu Valverde: *No em va acabar d'agradar que el prologuista qualifiqués aquell llibre "d'introducció a la teologia", perquè podia entendre's que es tractava d'una versió per a ús de profans, abans i per sota d'una ciència superior i més abstrusa, la 'teologia'. Jo, fent-me ressò del que deia el mateix Vilanova en el seu llibre, observava que la revelació cristiana no pot ser objecte d'una teorització científica amb nivells graduals de penetració d'ordre formal, perquè la gran paradoxa del Déu cristià, l'entenen a vegades els ignorants i els poc intel·ligents millor que els savis i els superdotats?*

Probablement, Valverde va malinterpretar el sentit de les paraules del professor Ramon Sala. En qualsevol cas, el text a què ens referim, és una clara expressió de la teologia de Vilanova i del seu pensament personal respecte la qüestió de Déu. Molt sovint s'acusa els historiadors de la filosofia o de la teologia d'amagar el seu punt de vista, la seva filosofia personal darrere les presentacions dels grans forjadors de pensament. No és el cas d'Evangelista Vilanova. En reiterades ocasions, tant en articles com en llibres publicats, Vilanova va exercir i desenvolupar la faceta de teòleg, de *bon teòleg*, com diu Ramon Sala.

Un teòleg arrelat al país

Els textos directament teològics del pare Evangelista no són desencarnats, sinó que s'escriuen des d'un temps i des d'un lloc i la seva reflexió parteix d'un context que li resulta preocupant. No era un profeta de calamitats, però tenia la suficient

lucidesa per adonar-se del divorci entre cultura i fe, per expressar-ho en paraules de Pau VI.

Vilanova -diu Ramon Sala- fa teologia des d'aquí i des del món que és el nostre. Si no fos tan fàcil de banalitzar els mots i els conceptes, caldria dir que la seva teologia és genuïnament catalana perquè sorgeix de la nostra situació d'ara mateix i dels característics problemes que ens afecten. Només que ell sap massa història de la teologia i té un coneixement massa vast del que passa en altres llocs com per reduir excessivament els seus planteigs³.

En efecte, la teologia del monjo benedictí està arrelada en un país que és el nostre i és escrita en una llengua minoritària, però, a la vegada, té una vocació universal i tracta qüestions de tipus global. No fuig d'estudi, ni es tanca en la torre d'ivori dels teòlegs consagrats, sinó que afronta les qüestions més punyents de la seva realitat social, cultural, política i religiosa, però sense perdre de vista la visió cosmopolita que dona una comprensió exhaustiva de la història de la teologia.

Un teòleg obert als que no creuen

Vilanova fou sempre conscient de les dificultats que suposa assumir i viure amb transparència i naturalitat el missatge cristià en les societats modernes i contemporànies. Identificava bé les dificultats i arribava a comprendre les raons dels qui, tot i desitjant-ho, no podien creure en allò que se'ls comunica des del si de l'Església. Sabia posar-se en la pell de l'altre i lluny de jutjar, intentava comprendre les raons de l'altre. Li preocupava, especialment, el fenomen de la descreença i la poca recepció del missatge cristià en les societats actuals. Més enllà dels fàcils maniqueïsmes, entenia que hi ha certs esculls o obstacles que fan molt difícil l'adhesió personal al Crist i, més encara, a l'Església.

Vilanova -diu el professor de Vic- no solament les coneix (referint-se a les dificultats) i les té en compte, més aviat les comparteix. La seva teologia no és simplement la d'un teòleg que llegeix el diari (en referència a Karl Barth). És la d'un

creient que viu i lluita i fa teologia des de la solidaritat amb els altres creients de casa nostra i amb els qui no es veuen amb cor de creure justament per causa d'aquest món nostre⁴.

Un teòleg al servei de la comunitat

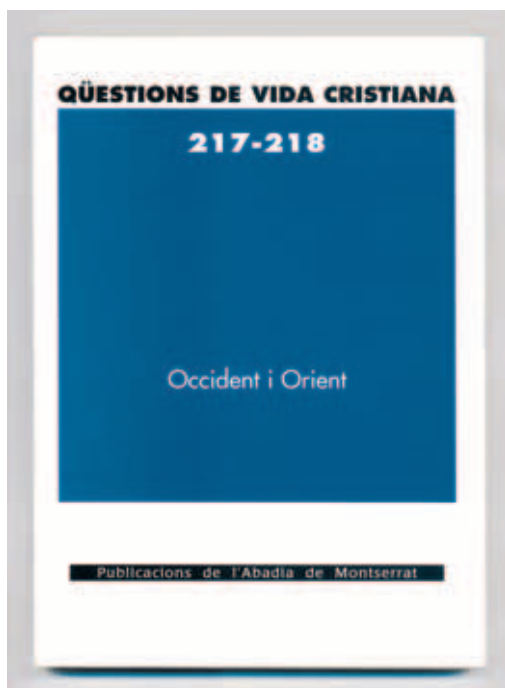
Un altre tret que assenyala Ramon Sala de la personalitat de Vilanova és la seva constant i invariable inserció en la

Una de les grans obres de maduresa del P. Vilanova, la *Història de la Teologia cristiana* en tres volums.

comunitat de fe. Al llarg de la seva dilatada i fecunda vida intel·lectual, el monjo i professor, va tenir una constant presència en les comunitats locals, no tan sols a través de la docència, sinó de cursos i cursets, de recessos i tota classe d'intervencions que el feren proper a la seva gent i, a la vegada, conscient dels problemes del cristianisme en l'hora present.

Diu el professor Ramon Sala: *Fer teologia, per a ell, no és tancar-se en un laboratori al marge del viure, del sofrir i del celebrar de la comunitat i lliurar-se a una 'ciència' asèptica que regulen unes lleis independents i sobiranes. El teòleg*

Va ser el P. Evangelista Vilanova qui va crear i dirigir fins a la seva mort la revista "Qüestions de vida cristiana".

exerceix un ministeri a l'interior i al servei (...) de la vida de la comunitat dels creients. I consti que no trobareu en l'obra de Vilanova cap passatge on renunciï (...) al respecte escrupolós per les exigències 'científiques' del treball teològic. El rigor metodològic, l'exactitud en l'aplicació precisa dels recursos tècnics de l'ofici teològic, la insubornable honestetat i l'autonomia de la tasca intel·lectual que és la del teòleg són valors que ell no sols reconeix i acata a tota hora sinó que reivindica i defensa explícitament. La inserció comunitària de la seva labor teològica no consisteix mai en la prouja de fornir receptes per a les successives conjuntures pastorals de determinades comunitats cristianes. Sorgeix del fons de la vivència solidària de la dimensió social i del caràcter eclesial de la fe i de tot ministeri veritablement evangèlic⁵.

Teòleg del silenci i del balbuceig

En el pròleg d'*Un temps per a Déu*, José María Valverde desenvolupa, a grans trets, una semblança del finat Evangelista Vilanova que complementa i enriqueix la caracterització que ens ha ofert el professor

Ramon Sala en el citat assaig. Destaca, en primer lloc, la seva tendència a exercir el silenci, entès com un joc de llenguatge i a reivindicar el balbuceig davant del misteri de Déu. Vilanova sempre apunta una diferència abismal entre les nostres idees, imatges o símbols de Déu i el que Déu és en si mateix. Ens recomana vetllar constantment i mantenir sempre la sospita, de tal manera que evitem confondre mai les nostres representacions mentals, que sovint són interessades, amb el que Déu és en si mateix. Reconeix igualment la insuficiència del llenguatge humà per referir-se al misteri dels misteris i, en aquest sentit, no és estrany que desenvolupi una apologia del silenci i una defensa del balbuceig com a mode de parlar propi del teòleg.

Evangelista Vilanova -diu José María Valverde- com tot autèntic cristià d'avui, veu la temptació d'aprofitar-se de l'esfondrament de les certeses humanes per ficar a la seva cleda els qui caurien en el buit, i fa veure que precisament la situació actual té una especial afinitat amb aquesta barreja de 'silenci i balbuceig', d'acceptació de la nit i de salt a l'abisme del dubte, només vencible a força de donació, que forma part de l'acte de fe cristiana⁶.

A la manera de Blaise Pascal i de Soeren Kierkegaard, Vilanova no entén la fe com una certesa i menys encara com un camí segur, sinó més aviat com un itinerari de dubtes, d'angoixes i d'incerteses on mai no s'acaba d'escatir totalment el contingut de les creences. No entén la fe com un refugi per a desesperats o com una taula de salvació per als naufrags postmoderns, sinó com una opció fonamental que es determina en un àmbit de misteri i de radical incertesa.

Vilanova -constata el professor d'estètica- posa les coses més difícils que com semblaven tradicionalment: Déu en el Crist ens pot -i ens ha de- fascinar, però no ens vol donar tranquil·litats ni certeses -intel·lectuals, culturals, polítiques- en què descansar el cap: la fe -diu- no ha de 'protegir-nos' de Déu ni incloure'l en els nostres plans⁷.

Un teòleg irònic

Els qui vam conèixer i tractar el pare Evangelista Vilanova, sabem que era, com tot home intel·ligent, un savi irònic. Era capaç de relativitzar molts dogmes humans i també de veure la dimensió d'ironia i d'humor que hi ha en l'entranya del misatge cristià.

Així ho reconeix i ho valora positivament José María Valverde: *Vilanova, ..., dona un pas insòlit vers el reconeixement d'aquest fet, tan enfosquit per la serietat unilateral de la tradició teològica. La ironia -és a dir, l'enlairament distanciat davant de tota forma i tota paraula concreta, que, quan es refereix a un mateix, s'anomena humor, segons la inoblidable obra de Kierkegaard sobre Sòcrates- pot ser negativa quan és menyspreu corrosiu, però pot ser positiva quan confia obrint-se camí més enllà dels límits en què hom viu i parla (...)* La ironia en el creient és la resposta a l'amorosa ironia de Déu en el desplegament de la història de la salvació com a nucli ocult de la història de la humanitat i, en general, en tota manifestació seva⁸.

Teòleg del misteri

En l'entrevista que em va concedir el pare Vilanova, em va sorprendre la referència constant al concepte de misteri. Generalment, els teòlegs tendeixen a afirmar que, en un primer moment, Déu és misteri, però, posteriorment, desenvolupen una presentació de Déu tan precisa i alhora tan convincent que hom té la impressió que es refereixen a un objecte tangible, empíric, del nostre àmbit d'experiència perceptual, en definitiva, que s'han oblidat de la noció de misteri. No és el cas de Vilanova. Al llarg de la seva disquisició teològica mai no perd la referència al misteri de Déu i

això significa que constantment posa en tela de judici les seves afirmacions sobre aquest Océà incommensurable que és Déu, per dir-ho amb les mateixes paraules de sant Agustí. El misteri és sostingut de manera persistent en la seva prosa teològica i mai no perd de vista que el llenguatge del teòleg és, tanmateix, humà i fins i tot massa humà per referir-se a Déu. En aquest sentit, interpreta la teologia com una introducció al misteri de Déu, com el balbuceig d'un nen quan encara no sap parlar, ni entén quin significat tenen les seves paraules escadusseres.

Vilanova -conclou l'autor de *Vida y muerte de las ideas- no vol aclarir ni resoldre el misteri -el mateix Jesucrist no féu sinó insinuar i deixar entreveure de lluny la seva condició divina, que no podia entrar de ple en el llenguatge sense anihilar-lo-: la seva gran pregunta -sense cap pretensió d'una resposta plena- és ¿què devia ser 'pregar' per a Jesús?⁹.*

Cloenda

En definitiva, la mort del pare Evangelista Vilanova és una immensa pèrdua per a la teologia catalana, però també per a la teologia universal. Ens ha deixat un mestre de la paraula, un home de Déu, bondadós i humil, un intel·lectual entregat al Crist, una figura irremplaçable. En aquest petit desert intel·lectual que travessa l'Església, la seva absència es nota particularment, però hem d'esperar que la seva producció escrita seguirà alimentant l'esperit dels qui se senten cridats a pensar Déu i a parlar-ne en el nostre món.

Francesc Torralba

NOTES:

1 E. VILANOVA, *Conèixer Déu, parlar de Déu*, Saurí, Barcelona, 1980, p. 6

2 IDEM, *Un temps per a Déu*, Saurí, Barcelona, 1982, pp. 9-10.

3 Ibidem, pp. 6-7.

4 Ibidem, p. 7.

5 Ibidem, p. 7.

6 E. VILANOVA, *Un temps per a Déu*, Saurí, Barcelona, 1982, p. 6.

7 Ibidem, p. 6.

8 Ibidem, pp. 6-7.

9 Ibidem, p. 8.

JOAN VILÀ i TINTORÉ

El senyor Joan Vilà i Tintoré (nascut a Tarragona el 22 d'abril de 1921) va ser membre de la Junta de la Germandat de Poblet fins a l'any 2000, membre del Patronat Tarradellas de 1980 fins el 2003 i tresorer del Patronat del Monestir fins l'any 2004. L'entrevista per a nosaltres Xavier Guinovart, secretari de la Germandat de Poblet.

Joan Vilà es va titular com a professor mercantil per la Universitat de Barcelona. Després de treballar en el negoci familiar d'alcohols va anar a Guinea Equatorial on va estar-s'hi tres anys com a responsable d'un transitori. Passat aquest temps va tornar a Catalunya i va entrar a treballar a la "Caixa de Tarragona" tot coincidint amb la seva fundació. Durant uns anys va ser cedit a la Diputació de la mateixa ciutat. Retornà més tard a "Caixa de Tarragona" on es va jubilar l'any 1986 com a sots-director general.

Senyor Vilà, ¿com va entrar en contacte amb el monestir de Poblet?

Per amistat personal amb el Dr. Pere Batlle Huguet, canonge de la Catedral de Tarragona i administrador de l'Hospital de sant Pau i santa Tecla. El Dr. Batlle, a principis dels 40, va ser destinat com a rector a Monnàs. Ell tenia uns 30 anys i jo no arribava als 20. La meua família tenia un mas a Boscos i nosaltres anàvem a missa al Monnàs, i d'aquí ens va venir l'amistat personal. Recordo que el Dr. Batlle anava amb bicicleta en dejú cap al Monnàs i després encara havia d'anar a dir missa a Ferran.

Després de deixar el negoci familiar de vins vaig anar a treballar a Guinea Equatorial uns tres anys. Al tornar de Guinea a principis del 57 i tot just acabat d'entrar a la "Caixa de Tarragona", vam tornar a coincidir. Ell ja era canonge a la catedral i també era, com a President de la Reial Societat Arqueològica de Tarragona, secretari del Patronat del Monestir de Poblet. Per amistat personal em va oferir si volia entrar al

Patronat com a Secretari d'Actes i jo ho vaig acceptar.

Com recorda el Patronat d'aquells anys?

Van ser uns anys de molta activitat reconstructora. Jo anava tot sovint al Monestir per la meua doble funció de Secretari d'Actes del Patronat i de funcionari de la Diputació. En aquells anys la Diputació va pagar moltes obres directament als industrials.

Van ser uns anys de treball i d'il·lusió, però també de triumfalisme. Es feien reunions de gran gala a les sales gòtiques i

El Sr. Joan Vilà

a les Diputacions de les províncies de l'antiga Corona d'Aragó feien ofrenes i aportacions al Monestir per la seva condició de panteó dels seus monarques.

Recordo amb especial afecte les obres de pavimentació i restauració de la plaça de la Corona d'Aragó, que va projectar l'arquitecte de la Diputació, el Sr. Salvador Ripoll. L'arquitecte Florensa de l'Ajuntament de Barcelona, que havia estat professor del Sr. Ripoll, va demanar-li de signar el projecte per la gran estimació que tenia al Monestir.

El Sr. Felipe Bertran Güell, que era President de la Germandat i també d'Asland, es va oferir a pagar el ciment que s'utilitzés a la plaça.

Posteriorment, amb el retorn del President Tarradellas i la restauració de la Generalitat de Catalunya, va canviar la composició del Patronat. El seu president, d'aleshores ençà, és el president de la Generalitat. Fins aleshores ho havia estat l'arquebisbe de Tarragona. Amb la Generalitat recuperada hi va tornar a haver una gran empenta perquè el president Tarradellas, veient les enormes possibilitats de Poblet i el seu gran paper històric, va decidir dipositar al Monestir el seu arxiu personal, conservat per ell durant tants anys i amb condicions molt difícils a Saint Martin Le Beau. Ell va ser qui va impulsar la restauració i la construcció d'acord amb els plànols originals del cimbori, inacabat des de la pesta del 1348.

L'abat Maur va tenir molta afinitat amb el president Tarradellas. Es van conèixer al Palau de la Generalitat en una visita conjunta que vàrem fer ell, el president de la Germandat José Felipe i jo per parlar del Parc Natural de Poblet. Allí es van barrejar temes actuals amb temes del passat. Tot parlant es van fer les quatre de la tarda i va trucar l'Antoneta, la seva esposa, que ens va preparar el dinar a la casa dels canonges com si fóssim de la família.

Ell tenia al cap un Poblet ple de refugiats i molt malmès. En visitar-lo en aquell moment amb el conjunt monàstic

pràcticament restaurat i rodejat de vinyes se li va obrir el cor. Era un home que havia patit a les seves carns la part més negativa de la política, l'exili i l'escassetat extrema de mitjans per poder fer amb dignitat la seva feina i per això va buscar la concòrdia entre les persones a qualsevol preu.

També durant aquest període, el meu fill Joan Emili, aleshores secretari del Patronat, va negociar amb el Conseller de Cultura Max Canher que la Comunitat realment tingués l'usdefruit del Monestir. Això va comportar que la comunitat pogués beneficiar-se dels ingressos pel turisme. D'aquesta manera l'economia de la Comunitat es va poder consolidar.

Com va entrar a la Germandat i què recorda dels primers anys?

L'abat Edmon Garreta em va convidar a ser membre de la Germandat i jo ho vaig acceptar molt gustosament, perquè ja havia creat vincles amb la comunitat de monjos. La Germandat encara tenia un paper important amb l'ajut econòmic a la comunitat, encara que ja no hi havia la necessitat dels primers anys.

Quan va entrar a la Junta de la Germandat?

El P. Maur, al començament del seu abadiat, em va convidar a formar part de la Junta com a tresorer. Quan va morir Felipe de Bertran i després d'un temps en què el va succeir el comte d'Egara, va ser escollit com a president José Felipe de Bertran, fill. Durant els primers anys les reunions de la Germandat les fèiem a Barcelona a casa de la família Bertran. La Germandat organitzava una reunió anual al Monestir amb la finalitat de recollir fons per ajudar a cobrir les despeses extres de la comunitat. A poc a poc l'abat Maur, amb els canvis dels temps, s'adonà que la Germandat havia d'evolucionar cap a un vessant més espiritual i volia impulsar una reforma profunda. Va coincidir, però, amb la seva elecció com Abat General i la reforma l'ha fet l'actual Abat, Josep Alegre. Penso que la Germandat, ara, de la mà de l'Abat ha trobat el seu autèntic espai, més espiritual i humà. No cal dir que tothom

intenta ajudar segons les seves disponibilitats de temps, recursos, professió, etc., però la trobada anual, el recés d'advent, els grups de *Lectio Divina* i la pròpia publicació de la revista són mostres prou evidents de la vitalitat de la Germandat.

Adicionalment, l'altre pota que faltava era una Fundació que ajudés Poblet a ser també un centre espiritual i cultural amb projecció exterior però sense que això destorbi la vida monàstica. Tot plegat sembla que s'està complint. La mostra més evident ha estat la darrera jornada de la Fundació amb la conferència del Dr. Romano Prodi, moderada per qui va ser el director de *La Vanguardia*, el senyor Lluís Foix i que ha tingut ressonància als mitjans de comunicació. Penso que el Dr. Bricall, el seu president, ho enfoca molt bé.

Com veu la Comunitat actualment?

Dels molts anys que hi tinc relació penso que està en un dels millors moments. Va arribar a moments baixos; ara hi veig nou planter, noves idees... em sento molt feliç de poder veure que Poblet té futur com a monestir.

Recordem ara alguns monjos que vostè va tractar.

Fra Bernardí.

Va entrar ja gran al monestir... com a secretari del Sindicat de la Farina, coneixia molt bé com moure els fils de tot. Un sant baró que pesseta a pesseta i amb molta administració va fer equip amb l'Abat Maur.

P. David.

Va ser un home molt actiu i que estava a tot arreu. En aquells anys es va preocupar perquè a la botiga, a més de les publicacions, hi haguessin molts detalls publicitaris de Poblet per tal d'ajudar a difondre el monestir. Recordo un detall que demostra la seva tenacitat. Una vegada va anar a Madrid a veure el ministre d'Educació perquè li donés un permís d'obres al monument. El ministre no hi era i ell el va esperar durant hores amb el

breviari a la mà. En arribar li va signar el permís i just a l'endemà el van destituir. El permís, però, va valer.

L'Abat Edmon Garreta

És un home molt obert i que sabia escoltar, molt dedicat durant el seu càrrec a les obres i d'aquí el gran contacte que vaig tenir amb ell. Era molt atent i humil. Recordo que una vegada que va venir a casa, la meva dona no el va reconèixer. Van estar força estona junts i, en acomiadar-se, la meva dona li va donar records de l'abat.

Abat Maur Esteva

Era un home que no demanava res, es limitava a exposar el problema i esperava que els altres oferissin les solucions. El seu abadiat ha estat molt llarg i ha consolidat la recuperació, material i econòmica, del monestir. Amb ell i durant molts anys hem treballat conjuntament i ens ha quedat una gran estimació mútua.

P. Tulla (Prior)

Ell ha estat al darrera de tot el que s'ha cuït al monestir els darrers 40 anys; sense ell no ens podem imaginar el Poblet actual. Ho coneix tot i a tothom. També ha estat el puntal de la Germandat i amb moltes relacions que tant han ajudat al monestir.

Per acabar, encara que l'entrevistat no ho digui, l'entrevistador que signa aquesta entrevista, i que va succeir el Sr. Vilà com a tresorer del Patronat, vol afegir que a la darrera reunió va coincidir amb el comiat del President Jordi Pujol. El President li va dir davant de tots els presents per agrair-li els molts anys de treball i dedicació al Monestir el millor compliment: *Vostè Sr. Vilà, s'ho estima.*

I és evident que sense la seva profunda estimació a la comunitat de Monjos no es pot entendre res d'aquesta llarga relació del senyor Joan Vilà amb el monestir.

Xavier Guinovart

...LES MURALLES DE POBLET ES VAN ACABAR BEN ENTRAT EL SEGLE XV?

El P. Jesús M. Oliver, monjo de Poblet, ens comenta com és habitual, un aspecte patrimonial o històric del monestir. Avui ens parla de les muralles de Poblet. Com sempre, aquesta secció ens explica també el sentit de la portada.

La portada

Aquest dibuix d'en Marià Ribas ens mostra un fragment del pany nord de la muralla de Poblet, comprès entre les anomenades torres de l'Oli i dels Banys. A la Torre de l'Oli, una de les més grans i imposants de la fortificació

medieval, sembla que hi havia el molí de l'oli i d'aquí li ve el nom. La Torre dels Banys sembla que pren el nom, certament equivoccat, de la bassa d'aigua que hi ha al seu davant per la part interior i que mai no va ser un lloc

Fragment de la muralla nord entre la torre dels Banys i la de l'Oli al segle XIX segons dibuix d'en Marià Ribas.

Foto: BEDMIAR.

Vista parcial de la muralla de Poblet amb el cimbori al fons.

per banyar-se. Tres dibuixos més del llibre *Poblet 1830* mostren una aproximació ideal del que haurien estat altres fragments del conjunt defensiu. No hi ha dubte que les muralles de Poblet, declarades Patrimoni de la Humanitat des del 1991 amb tot el conjunt monàstic, són un dels millors exemples que tenim a casa nostra d'aquests sistemes defensius medievals.

El sistema defensiu

Aquest sistema està format per uns panys sòlids i sencers de muralla amb els seus corresponents elements de

defensa -merlets, matacans, espitlleres, torres de diferents alçades, perímetres i volums diversos- que van resseguint tot el conjunt. Les restauracions fetes després del 1930 només han afectat petits elements puntuals i el fragment enderrocat pels monjos molt tardanament darrera la primera capella de l'església amb la finalitat d'ampliar-la, i que mai no es va acabar, va ser recuperada l'any 1981 sense cap mena de dificultat.

Avui la muralla se'ns presenta com una potent construcció de 608 metres de perímetre, amb una mitjana d'uns 11 metres d'alçada i un pas de ronda transitable de 2 metres d'amplada. Tretze torres completen el conjunt. Cal notar pel seu interès el pany de muralla comprès entre la Torre del Sabater i la del Fossar que encara conserva les dues cares superiors fortificades del pas de ronda.

Això és possible perquè a sota hi ha el cementiri on mai no es va edificar per la part interior.

La construcció de la muralla

El rei Pere III el Cerimoniós (1336-87), estant en guerra amb el rei de Castella i atesa la gran inseguretats generada en aquells temps per les bandes disperses i incontrolades de la zona, va ordenar l'any 1368 la fortificació del monestir, el qual era panteó reial de la nissaga del Casal de Barcelona des de feia onze anys. Els grans edificis cistercencs ja construïts, segurament envoltats d'un mur més baix i reduït,

no permetien una defensa efectiva en cas d'atac al monestir.

Va ser Guillem de Guimerà, que ja treballava en construccions similars a Lleida i a Montblanc, l'encarregat de començar la feina amb la col·laboració econòmica i personal dels pobles veïns, els quals es veien afavorits en cas de perill per la proximitat de la fortalesa. També és cert que una gran part de l'obra va córrer a càrrec directe de Poblet, ja que els petits pobles indefensos no podien aportar una quantitat econòmica suficient per al seu finançament. El rei, en aquests moments, tenia encetada la construcció d'un gran nombre de muralles per tots els seus regnes, des de Figueres fins a València,

sense oblidar llocs com Barcelona, Girona, Vic o Montblanc. El P. Altisent recorda les moltes dificultats que passà Poblet l'any 1375: secades, disminució de rendes, despoblament i edificació de les muralles. Això pot justificar el lent ritme de construcció de les obres defensives. El rei urgeix encara el 1385 l'acabament d'una de les grans torres prop de les cambres reials, on ell s'hostatjava, molt probablement la que anomenem de les Armes i que s'integra en el conjunt d'aquestes dependències que constituïen la residència dels reis a Poblet.

Els murs degueren adaptar-se a les construccions ja existents i això va comportar la supressió o mutilació

Foto: BEDMAR.

Vista aèria del monestir de Poblet, declarat patrimoni de la humanitat des del 1991. La muralla encercla el cenobi al llarg de 608 metres de perímetre amb una mitjana de 11 metres d'alçada i un pas de ronda transitable de 2 metres d'amplada.

Foto: BEDMAR.

L'entrada del monestir de Poblet està flanquejada per les dues imposants Torres Reials, la construcció de les quals es va acabar a finals del segle XIV. La resta de la muralla no es va acabar fins a mitjans del segle XV.

d'algunes edificacions o la radical reducció del cementiri.

Tampoc no sabem si el fossar del qual es parla sovint es va arribar a excavar o si només es va fer en part. Avui no en tenim constància i caldria en tot cas fer alguna excavació per saber-ho. A finals del segle XIV les Torres Reials ja eren construïdes així com una part de les altres; faltava, però, tancar tot el recinte i acabar alguna de les torres. Per això l'any 1421 l'abat Mengucho es dirigia al rei Alfons IV el Magnànim (1416-58) demanant-li ajuda per acabar l'obra començada mig segle abans. En tot cas, a mitjans segle XV, l'obra ja era acabada i el monestir prenia l'aspecte d'una fortalesa medieval que encara avui podem contemplar, només suavitzada per la presència gòtica del

cimbori. A les Torres Reials, magnífic exemple de l'arquitectura militar medieval, podem veure els escuts del rei Pere III i de l'abat Guillem d'Agulló com a testimoni d'aquesta voluntat constructora de protegir el monestir. Certament l'any 1835, data en la qual els monjos van ser obligats a abandonar el monestir, no van poder fer-ho, però, sens dubte, durant el llarg període de l'exclaustració, el fet que els principals edificis monàstics fossin tancats per les muralles ajudà molt la seva conservació i protecció.

Jesús M. Oliver

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De maig a octubre de 2005

Maig

Dia 5, dijous: el P. Abat ha anat al monestir de Montserrat per participar en la reunió d'abats i provincials de Catalunya.

Dia 7, dissabte: ha tingut lloc a Poblet la signatura del conveni de la Ruta del Cister. L'acte s'ha fet a la sala dels Cups i hi eren presents el Sr. Jaume Siurana, conseller d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya, la Sra. Caterina Mieras, consellera de Cultura, i el Sr. Josep Huguet, conseller de Turisme.

Dia 8, diumenge: a la catedral de Tarragona l'arquebisbe Mons. Jaume Pujol ha administrat el sagrament de la confirmació a F. Amílter Gonçalves Tavares, de la comunitat de Natzaret, de les Illes de Cap Verd, actualment a Poblet.

Dia 9, dilluns: el P. Abat, acompanyat del P. Alexandre Masoliver, del P. Jesús M. Oliver, de F. Xavier Guanter i de F. Lluç Torcal, ha anat a Berga per assistir a la missa exequial del Sr. Ramon Estera, germà del P. Abat general.

Dia 14, dissabte: ha tingut lloc al monestir un recés de Pentecosta per a joves. L'assistència ha estat escassa, potser perquè s'ha fet conèixer amb poc temps d'antelació. Han visitat el monestir diversos membres de l'Associació d'Amics del monestir de Rueda.

Dia 19, dijous: s'ha fet a Poblet la XIX Trobada interdiocesana de Vida Creixent dels bisbats de Catalunya i les Balears. Hi han assistit unes 1300 persones, que han participat en l'eucaristia presidida per l'arquebisbe de Tarragona Mons. Jaume Pujol, i en la qual han concelebrat el P. Abat i uns 50 sacerdots més. El dinar ha tingut lloc a l'Hostal del Senglar de l'Espluga de Francolí i hi ha assistit la Sra. Anna Simó, consellera de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya.

Dia 20, divendres: el P. Abat, acompanyat del Sr. Josep M. Bricall, president de la Fundació Poblet, ha visitat el Sr. Joan Clos, alcalde de Barcelona, per presentar-li les activitats de la Fundació.

A Barcelona mateix el P. Abat, junt amb els tres juniors que estan aprenent a enquadrar, F. Edwin Oblitas, F. Josep Antoni Peramos i F. Salvador Batet, ha visitat una exposició de llibres enquadernats per l'empresa d'Hermenegildo Miralles; els ha acompanyat el Sr. Josep Cambras. A més també han visitat una exposició de llibres enquadernats per l'Escola d'enquadernació de la Diputació de Barcelona.

Dia 27, divendres: el P. Abat ha anat a Madrid per visitar la ministra de l'Habitatge, Sra. María Antonia Trujillo. Han tractat de l'acabament de les obres de la nova hostatgeria. El P. Abat anava acompanyat del diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya, Sr. Josep Andreu.

Dia 28, dissabte: organitzada per la Fundació Santes Creus ha tingut lloc una jornada en aquest monestir sota el títol: "Fundació Santes Creus: fites i senyals 2005". S'hi han reunit les comunitats de Poblet i de Vallbona. S'ha començat amb l'audiovisual i la visita al monestir. Després ha tingut lloc l'eucaristia, presidida per l'arquebisbe de Tarragona Mons. Jaume Pujol. Tot seguit s'ha fet un breu acte a la sala capitular, i s'ha acabat amb el dinar a l'albereda, prop del riu Gàia.

Dia 31, dimarts: el P. Robert Saladrigues ha estat operat a l'hospital de la Vall d'Hebron de Barcelona d'un tumor situat al pit, prop del braç.

Juny

Dia 4, dissabte: El P. Alexandre Masoliver ha anat al monestir de Montserrat per participar avui i demà en la celebració del 10è aniversari del Concili Provincial Tarraconense.

Ha vingut a Poblet Mons. Michel Sabbah, patriarca llatí de Jerusalem, que ha presidit a les 12 h. del migdia l'eucaristia on s'ha fet la investidura de nous cavallers i dames de l'Orde del Sant Sepulcre de Jerusalem. L'acte ha comptat amb la l'assistència de Mons. Elías Yanes, arquebisbe emèrit de Saragossa, que ha imposat l'hàbit als deu nous cavallers, quatre dames i tres eclesiàstics. Abans de l'acte Mons. Michel Sabbah ha donat una conferència de premsa, on ha dit que "els cristians hem de ser a Terra Santa la veu de la reconciliació".

Dia 5, diumenge: ha visitat Poblet Ernesto Cardenal, antic ministre de cultura a Nicaragua durant l'època sandinista. Havia vingut a Tarragona per recollir el Premi Ones, de l'entitat Mediterrània CIE.

Dia 7, dimarts: F. Plàcid Boqué ha estat operat de cataractes a l'hospital de Santa Tecla de Tarragona.

Dia 8, dimecres: El P. Jordi M. Bou ha anat a Lleó per participar en la LVII Setmana d'Estudis Marianos, organitzada per la Societat Mariològica Espanyola. El tema de la setmana és: "Maria i l'eucaristia: Maria i el dolor en el camí de la vida". Les sessions han començat avui i duraran fins al dia 11.

Dia 12, diumenge: El P. Abat ha anat a Saragossa per participar en l'acte de comiat del fins ara arquebisbe Mons. Elías Yanes.

Dia 13, dilluns: F. Josep Biosca ha estat operat a l'hospital de la Vall d'Hebron de Barcelona. Se li ha posat una pròtesi al genoll.

Dia 14, dimarts: el Sr. Joan Carrillo, director general de l'empresa Concatel, ha vingut a Poblet i ha signat un conveni amb el monestir pel qual aquesta empresa de Barcelona es compromet a desenvolupar la pàgina web del monestir.

Dia 17, divendres: El P. Guillem Aparicio i F. Arnal Mercader han rebut la unció dels malalts a la infermeria en presència de tota la comunitat.

Dia 19, diumenge: ha visitat el monestir el Sr. Vinton G. Cerf, professor de la Universitat d'Stanford (Califòrnia, USA), considerat com el "pare de l'Internet". Per això se li va concedir l'any 2002 el premi Príncep d'Astúries.

El P. Abat ha assistit a Saragossa a la missa d'inici del ministeri com a arquebisbe de Saragossa de Mons. Manuel Ureña Pastor, fins ara bisbe de Cartagena.

Dia 22, dimecres: el P. Abat ha anat a Barcelona per assistir a les exèquies del Sr. Miquel Sirera, avi de F. Lluç Torcal.

Dia 25, dissabte: F. Lluís Solà ha acabat els seus estudis filosòfics i teològics al monestir de Montserrat.

Dia 26, diumenge: el P. Abat, acompanyat de F. Josep Aliaga, F. Josep M. Cabañes i Octavi Vilà, ha anat al monestir trapenc de Nuestra Señora de la Oliva (Navarra) per assistir a la benedicció del seu nou abat, el P. Pablo Gordillo.

Dia 27, dilluns: el Sr. Marcel·lí Iglesias, President del Govern d'Aragó, ha vingut a Poblet. Ha visitat el monestir i l'arxiu del President Tarradellas i ha dinat al refector amb la comunitat.

Dia 28, dimarts: han començat el "V Curs d'iniciació al cant gregorià" i el "III curs de perfeccionament de cant gregorià", dirigits pel Dr. Luis Prensa Villegas i pel P. Josep M. Recasens. Apleguen una vintena de persones i duraran fins al dia 1 de juliol.

Juliol

Dia 2, dissabte: Festa de la Germandat de Poblet. Després de la missa ha tingut lloc l'Assemblea plenària anual, a la sala capitular. Tot seguit la presentació del llibre «Petita història de Poblet» amb text del P. Jesús M. Oliver i il·lustracions de Pilarín Bayés. A la sala dels Cups conferència de la Dra. Maria Teresa Solé sobre el tema: "Bioètica: nous reptes per a la ciència i la moral".

Després del dinar a l'antic celler, hi ha hagut a l'església la representació del drama litúrgic medieval del S. XIII "Els tres Reis Mags" a càrrec del grup de cant gregorià «Domus Aurea», de Saragossa, dirigit pel Dr. Luis Prensa. I seguidament un concert de la Coral Espluguina.

Dia 8, divendres: ha entrat al noviciat per començar-hi el postulant Octavi Vilà, de Tarragona, de 43 anys. Era fins ara secretari de la Germandat de Poblet i director de l'hemeroteca de Caixa Tarragona.

Dia 9, dissabte: al monestir de Santes Creus s'ha celebrat el Primer curs simposi sobre el monaquisme cistercenc organitzat per l'Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus i el Museu d'Història de Catalunya. El P. Jesús M. Oliver ha presentat una ponència al matí sobre el tema «La tipologia de les construccions conventuals cistercenques: un espai a l'espiritualitat i al treball». El P. Alexandre Masoliver ha participat en una taula rodona a la tarda i ha parlat sobre "Espiritualitat i projecció del monacat". També hi han assistit el P. Abat i el postulant Octavi Vilà.

Dia 11, dilluns: a la missa conventual, F. Rafel Barruè ha fet la professió solemne.

Dia 16, dissabte: el P. Abat ha anat al monestir de Valldonzella, de Barcelona, amb motiu de la professió temporal de Sor Marta Carranza.

Dia 20, dimecres: el P. Abat ha anat a Barcelona per visitar el Sr. Pasqual Maragall, President de la Generalitat de Catalunya, i exposar-li les activitats de la Fundació Poblet.

Dia 22, divendres: el P. Abat, acompanyat de F. Rafel Barruè, ha anat a Alzira (País Valencià), on demà presidirà la missa en honor dels sants patrons de la ciutat, els sants màrtirs Bernat, Maria i Gràcia.

Dia 23, dissabte: concert a l'església del monestir organitzat per la Ruta del Cister. El cor de cambra Fòrum Vocal, de Barcelona, ha interpretat *Chichester Psalms* de Leonard Bernstein i el Rèquiem de Gabriel Fauré.

Dia 31, diumenge: a la tarda el P. Abat ha anat a les Borges Blanques per presidir les exèquies del Sr. Josep M. Farré, que fou membre de la Germandat de Poblet.

Agost

Dia 1, dilluns: ha vingut Mons. Joan Enric Vives, bisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra, per passar uns dies al monestir.

Dia 3, dimecres: ha marxat Mons. Joan Enric Vives.

Dia 14, diumenge: al vespre concert a l'antic celler a càrrec del grup vocal Psallite. Han interpretat obres de J.S. Bach, Nicolas Vernier i Arcangelo Corelli.

Dia 17, dimecres: el pintor xilè Juan F. Echenique ha arribat aquest matí per acabar de pintar la decoració de la capella del noviciat amb la Dormició de la Mare de Déu que va començar l'any passat.

Dia 19, divendres: el P. Abat ha anat al monestir de Valldonzella, a Barcelona, per a la professió temporal de Sor Cecília Urrutia, germana de F. Edwin Oblitas.

Dia 21, diumenge: F. Rafel Barruè, F. José Benvindo Alves Fernandes i F. Adilson de Jesús Pereira Leal han anat a Roma per participar al V Curs de Formació organitzat a la Casa General de l'Orde Cistercenc. També hi han anat Sor Montserrat Aixalà i Sor Sara Picher, de Vallbona, la M. Núria Illas, Sor Marta Carranza i Sor Cecília Urrutia, de Valldonzella.

A la tarda ha vingut Mons. Romà Casanova, bisbe de Vic, per passar uns dies al monestir.

Dia 25, dijous: al matí ha visitat el monestir Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, acompanyat de l'encarregat de les missions de la Conferència Episcopal Espanyola i d'un altre capellà de Badajoz.

Aquesta tarda, després d'haver dinat amb la comunitat a la Casa del Guarda de Castellfollit, Mons. Romà Casanova ha marxat.

Dia 27, dissabte: el P. Abat, acompanyat de F. Xavier Guanter i del Sr. Antoni Garrell, president de la Junta de la Germandat de Poblet, ha anat al monestir de Rueda, a l'Aragó, per presidir una missa en honor de sant Bernat convidat per l'Associació d'Amics del monestir de Rueda.

Dia 28, diumenge: a la recreació s'ha celebrat el 80 aniversari de F. Josep Biosca (que serà el proper dia 30) amb l'obsequi d'un llibret preparat pel noviciat. També s'ha celebrat l'acabament de la decoració de la capella del noviciat per part de l'iconògraf Sr. Juan F. Echenique.

Dia 30, dimarts: el P. Abat ha marxat cap a Roma per participar al Capítol General de l'Orde Cistercenc. Hi han anat amb el P. Enric Benito, prior de Solius, M. Anna M. Camprubí, abadessa de Vallbona, i Sor Glòria Nogué, delegada de la Congregació la Corona d'Aragó. M. Núria Illas, priora administradora de Valldonzella, que també assisteix al Capítol General ja es troba a Roma participant al Curs de Formació.

Setembre

Dia 6, dimarts: aquesta tarda el P. Maur Esteve ha estat reelegit pel Capítol General com a Abat general de l'Orde Cistercenc. Aquesta vegada, però, el mandat només serà per cinc anys, a causa d'una modificació de les Constitucions de l'Orde aprovada pel Capítol General aquests darrers dies. Segons aquesta modificació, quan un monjo té més de 70 anys només pot ser escollit per cinc anys.

Dia 9, divendres: han visitat el monestir Mn. Mario Dufour, president de la "Commission des biens culturels", del Québec (Canadà) i el Sr. Jean Bissonnette, director de la "Capitale-Nationale" del Ministeri de Cultura i Comunicacions del Québec. Anaven acompanyats pel Sr. Esteve Mach.

Dia 11, diumenge: després de missa d'una, un grup de 40 persones de l'Associació Templària de la ciutat de Castelló de la Plana ha fet una ofrena floral a la tomba del rei Jaume I.

Dia 12, dilluns: el P. Alexandre Masoliver i el P. Josep M. Recasens han anat al santuari de Loyola on se celebrarà la Setmana d'Estudis Monàstics.

Dia 14, dimecres: aquesta tarda ha tornat de Roma el P. Abat un cop finalitzat el Capítol General de l'Orde Cistercenc. Ha tornat amb F. Lluís Solà que ha fet de notari al Capítol. F. Lluç M. Torcal n'era el Secretari.

Dia 17, dissabte: aquest vespre han arribat M. Paulina Couette, abadessa del monestir cistercenc de Boulaur, junt amb set monges més d'aquest monestir. Han vingut per passar uns dies de descans a la nostra casa de Castellfollit.

Dia 24, dissabte: a la tarda hi ha hagut una trobada amb alguns membres de la Germandat de Poblet i s'ha fet una sessió de "Lectio divina", dirigida pel P. Abat.

Dia 25, diumenge: F. Rafel Barruè, F. Benvindo Alves Fernandes i F. Adilson de Jesús Pereira Leal han tornat de Roma després de participar en el V Curs de Formació Monàstica, organitzat a la Casa general.

Dia 26, dilluns: uns vint monjos de Poblet han anat d'excursió en autocar al monestir de Boulaur (situat a la Gascunya, prop de Tolosa de Llenguadoc). Els acompanyaven, en la seva furgoneta, les vuit monges de Boulaur que han passat uns dies a Castellfollit, de retorn al seu monestir. Han passat per la Vall d'Aran on han dinat i han arribat al monestir a l'hora de celebrar les Vespres.

Dia 27, dimarts: al monestir de Boulaur, després de la missa presidida pel P. Abat i concelebrada pels monjos preveres de Poblet i pel capellà de les monges, la comunitat de Poblet ha visitat el monestir i les diverses activitats agrícoles i ramaderes de les monges. A la tarda han visitat la catedral d'Auiss, capital del Departament de Gers i seu de la diòcesi a la qual pertany el monestir.

Dia 28, dimecres: al matí, l'autocar amb els monjos de Poblet i l'abadessa de Boulaur ha sortit cap a la ciutat de Carcassona, que ha estat visitada. Al migdia han anat cap al monestir de Rieunette, priorat simple depenent de Boulaur i que es troba a les Corberes enmig de boscos d'alzines. Després de la missa, presidida pel P. Abat, i del dinar, han visitat el monestir i finalment amb l'autocar han emprès el retorn cap a Poblet.

Octubre

Dia 1, dissabte: Ha visitat Poblet la Sra. María Antonia Trujillo, ministra de l'Habitatge del Govern de Madrid. Ha visitat la nova hostatgeria exterior, que es va comprometre a pagar el Govern de Madrid, i també el monestir. Ha dinat amb el P. Abat.

Dia 4, dimarts: l'abat i els monjos del monestir benedictí navarrès de Leyre han visitat Poblet. Han dinat al refector amb la comunitat i després les dues comunitats han compartit la recreació. Anaven de camí cap a Montserrat.

Han entrat al noviciat per començar el postulantat: Francesc Munté, de Cambrils, de 48 anys, i Daniel Soler, d'Igualada, de 35 anys.

Dia 6, dijous: avui a la sala capitular el P. Abat ha nomenat F. Lluís Solà com a nou hostatger. Començarà el seu càrrec a partir del diumenge vinent.

Dia 8, dissabte: al vespre ha arribat un nou grup de vuit monges del monestir de Boulaur que vénen per passar uns dies de vacances a la casa de Castellfollit.

Dia 9, diumenge: l'alcaldesa del Vendrell, Sra. Helena Arribas, junt amb un grup de persones de la mateixa vila, després de la missa han fet una ofrena de roses blanques a la Mare de Déu del claustre. Tot seguit han plantat uns 40 rosers al costat del palau de l'abat. Es tracta d'una nova varietat de rosa blanca que ha estat batejada amb el nom de "Rosa Pau Casals"; és una iniciativa del Sr. Ramon Pagès.

Dia 10, dilluns: començament del curs acadèmic del noviciat i de l'escolasticat de Poblet. Aquest any es comença un cicle d'estudis de 2 anys per al noviciat i de 6 per a l'escolasticat. Aquests estudis seran reconeguts pels salesians de Martí Codolar de Barcelona, de manera que un cop acabats equivaldran a un batxillerat en filosofia i teologia amb un títol oficial donat pel Salesianum del Roma.

Dia 14, divendres: el P. Abat ha anat a Barcelona per fer una conferència de premsa on s'ha explicat la propera jornada d'estudi organitzada per la Fundació Poblet i que comptarà amb la presència del polític italià Prof. Romano Prodi.

Dia 17, dilluns: aquest matí han marxat el segon grup de monges del monestir de Boulaur que han passat uns dies a Castellfollit.

Dia 21, divendres: aquest vespre ha arribat el P. Maur Esteva, Abat general de l'Orde Cistercenc. Ve per acompanyar el P. Andreas Range, monjo del monestir cistercenc de Marienstatt (Alemanya) que vindrà demà. També farà un curset sobre la Regla de sant Benet per al noviciat.

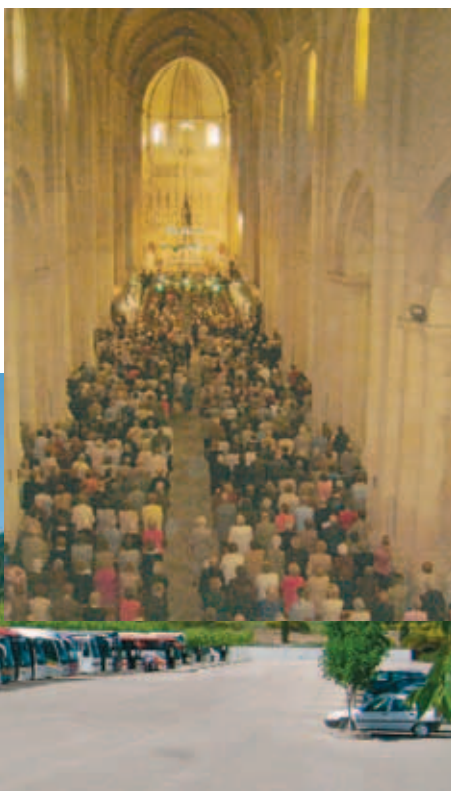
Dia 22, dissabte: ha tingut lloc a la sala dels Cups la 2a Jornada d'Estudi organitzada per la Fundació Poblet. Al matí hi ha hagut una conferència del Prof. Romano Prodi sobre el tema: "El lent camí de la institucionalització europea". Després una taula rodona sobre el tema: "Europa des d'Àfrica". Al migdia el dinar a l'antic celler i a la tarda un concert a l'església a càrrec del pianista Ramon Coll. Entre els assistents a la conferència del Prof. Prodi hi havia el Sr. Pasqual Maragall, President de la Generalitat de Catalunya.

El P. Francesc Martínez-Sòria ha marxat cap al monestir de monges cistercenques de Casarrubios (Castella-la Manxa) on durant la propera setmana predicarà els exercicis espirituals.

Dia 25, dimarts: aquest matí ha marxat el P. Abat General junt amb el P. Andreas de Marienstatt.

POBLET ACULL LA XIX TROBADA INTERDIOCESANA DE VIDA CREIXENT

El 19 de maig va tenir lloc a Poblet la XIX Trobada interdiocesana de Vida Creixent de tots els bisbats de Catalunya i de les Illes. A l'aplec anual hi van assistir unes 1.300 persones amb el desig de viure en l'esperança i la pau. L'església del monestir es va omplir de gom a gom (amb cadires suplementàries arreu) per assistir a l'Eucaristia presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, i concelebrada per l'abat de Poblet, Dom Josep Alegre, i una cinquantena de sacerdots, entre ells, els diferents consiliaris diocesans de Vida Creixent. Durant la trobada va haver-hi un torn d'intervencions, amb parlaments del coordinador de Catalunya, Antoni Bosch, de la coordinadora de Tarragona, Rosa Pellicer, del consiliari general, Mn. Jaume Serrano, i del consiliari de Tarragona, Mn. Josep M. Font, entre d'altres. Hi va assistir l'honorable consellera de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya, Anna Simó que va adreçar unes encoratjadores paraules als assistents.

TROBADA CISTERCENCA A SANTES CREUS

Dissabte dia 28 de maig passat, l'antiga església abacial del monestir de Santes Creus va ser el marc d'una trobada històrica. Sota el títol "*Fundació Santes Creus: fites i senyals 2005*" es van reunir l'abat Josep Alegre i un grup de monjos de Poblet, l'abadessa Anna Maria Camprubí i un grup de monges de Vallbona i l'arquebisbe de Tarragona. Es va visionar primerament l'audiovisual sobre la història del Cister i després es va fer una visita guiada per tot el conjunt monàstic de Santes Creus. A les 11 en punt va tenir lloc la celebració de l'Eucaristia, presidida per l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, concelebrada per l'abat i altres preveres assistents, que va ser solemnitzada

amb cants gregorians; d'aquesta manera es recordaven els temps antics, quan es van crear aquests monestirs. Un cop acabada la missa, a la sala capitular del Monestir, la Fundació Santes Creus explicà el sentit de la reunió. I, finalment, a l'albareda que hi ha a la vora del riu Gaià, després de resar la pregària del migdia, es va fer el dinar de germanor com a cloenda de la jornada. Després, cada comunitat retornà al seu monestir.

VISITA D'ERNESTO CARDENAL

El qui va ser Ministre de Cultes de Nicaragua a l'època sandinista, pare Ernesto Cardenal, jesuïta, ecologista i escriptor, va ser a Tarragona, on va recollir el Premi Ones, de la ONG Mediterrània CIE. El dia 2 de juny d'enguany, a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili, de Tarragona, va participar en la xerrada sobre el 25è aniversari de "La cruzada de alfabetización nacional" a Nicaragua. I el dia 4, a la mateixa URV, va dictar una conferència amb el títol "Somos polvo de estrellas". El seu contingut defineix l'esperit ecologista que el mou així com també el de fervent defensor de la naturalesa. L'entitat Mediterrània el va portar a Poblet el dia 5 de juny, junt amb altres dirigents i amics, on va ser atès i acompanyat en la visita pel pare Prior Francesc Tulla.

UN DELS PARES D'INTERNET A POBLET

El diumenge, dia 19 de juny d'enguany, vingué a Poblet el senyor Vinton G. Cerf, professor de la Universitat de Stanford (Califòrnia, als Estats Units), i un dels dos inventors del protocol IP i considerat mundialment com "el

pare d'Internet"; per això se li va concedir l'any 2002 el premi Príncep d'Astúries. Anava acompanyat de la seva esposa i d'un grup de vuit amics. Van ser complimentats pel pare abat Dom Josep Alegre i Vilas i van fer la visita, en anglès, guiats pel pare Josep Maria Recasens.

CAVALLERS DEL SANT SEPULCRE I EL PATRIARCA DE JERUSALEM

El dissabte 4 de juny d'enguany Poblet va ser l'escenari del nomenament de nous cavallers i dames de l'Orde honorífica de Cavalleria del sant Sepulcre de Jerusalem, de la Lugartenència de l'Espanya oriental i del Capítol noble d'Aragó, Catalunya i Balears (han canviat l'espasa per una important obra social als llocs sants). L'Orde va desplegar el seu cerimonial per rebre el Patriarca llatí de Jerusalem, de la diòcesi pontifícia de Terra Santa, i un dels responsables de l'Orde, Sa Beatitud Mons. Michel Sabbah. Va ser el mateix Sabbah qui va presidir la investidura, realitzada materialment per l'arquebisbe Elías Yáñez de Saragossa, de deu nous cavallers, quatre dames i tres eclesiàstics i va agrair el compromís de tots els membres de l'ens en la recerca de la pau a Terra Santa. En la conferència de premsa que donà Mons. Sabbah, prèvia a l'acte d'investidura dels cavallers, va dir que *els cristians hem de ser a Terra Santa la veu de la reconciliació*. I no perdre mai l'esperança. Aquesta és la consigna que mou tota l'acció

pastoral i política del Patriarca, que des del 1987, en què fou nomenat per al càrrec, no té altra missió que la de clamar per la pau a Terra Santa. És el seu gran somni i el de la majoria d'habitants d'una regió greument ferida per l'odi i la violència. Per fer-ho realitat no ha estalviat esforços ni denúncies, fins a convertir-se en veu profètica i en gran impulsor de la reconciliació. L'acte, entre prelats, cavallers i representacions d'altres cossos, invitats i amics, reuní a Poblet cent noranta persones.

VISITA DE LA MINISTRA DE L'HABITATGE

Avui ens ha visitat a Poblet la ministra de l'Habitatge del Govern central de Madrid, na María Antonia Trujillo y Rincón. Era una visita estrictament privada, ja que només anava acompanyada de la Directora del seu Gabinet, na María José López y González, i els agents de seguretat. Té diversos monuments que depenen del seu Ministeri i que encara no coneixia. Va començar pel de Poblet, a instància d'en Josep Andreu, parlamentari de Montblanc, i que també era present a l'acte d'avui. Va ser complimentada pels PP. Abat i Prior. Primerament visità la nova Hostatgeria, acompanyada pel responsable de NECSO, l'empresa constructora, i que és l'obra en la "que también estamos aportando nuestro granito

de arena" (així ho féu constar al text escrit al "Llibre d'Honor" de la Comunitat), i que es va comprometre a acabar. Després visità part del Monestir (atri, claustre gran, antic claustret de novicis), camí del menjador on dinà en la intimitat amb el pare Abat i el petit grup d'acompanyants. Seguí després per la biblioteca, sala capitular, església amb els panteons reials i el retaule; pujà al sobre-claustre on veié el dormitori gran, la sala de l'abat Copons, el Museu de la Restauració, i la bodega. I aquí va finalitzar la seva estada entre nosaltres. Havia arribat a les 12 i escaig, més tard del que estava previst, perquè s'havien perdut pel camí. Abandonava el monestir a quarts de cinc de la tarda.

REBEU-ME SENYOR COM VAU PROMETRE I VIURÉ, QUE NO VEGI DEFRAUDADA LA MEVA ESPERANÇA

Aquestes paraules tan clares, en la professió solemne, les cantes tres vegades. És com una mena d'insistència, almenys per a mi així ho va ser o, millor dit, ho és. Unes paraules que ens porten pels camins del nostre interior, un interior que des del cor suplica a Déu mateix que ens accepti tal com som. Que n'és de gran això, que la teva misèria sigui acceptada per la misericòrdia divina!

Que n'és d'agradable el camí del qui confia en el Senyor! A qui li pot fer por? De què pot tenir por? El qui confia en el Senyor mai no caurà i, si cau, sap que no ha de desesperar mai de la misericòrdia de Déu.

Un dia vaig sentir dir a un monjo que jo havia crescut a l'ombra del monestir. Us puc dir que no anava gaire desencaminat. Perquè, d'adult, puc ben bé dir que la meva recerca de Déu l'he feta assegut a l'ombra del monestir. Poblet sempre ha estat un lloc de referència en l'entramat dels carrers de la meva vida.

Ara, mai no hauria pensat que es podia gaudir tant de la vida com a monjo —*avançant en la vida monàstica i en la fe, s'eixampla el cor i es corre per la via dels*

manaments de Déu en la inefable dolcesa de l'amor (RB Pròleg 49)— sentin-te estimat absolutament per Déu mateix i pels

germans i adonant-te que tu no pots fer altra cosa que correspondre a aquest do. Do que de "*bo hem de progressar a millor*" com dirien els pares cistercencs.

La professió solemne no és cap meta, és un camí de vida vers Déu, és un aprofundiment en la mateixa vida que Déu t'ha donat. És saber fer silenci per escoltar les prescripcions del mestre (RB Pròleg 1). Saber, adquirir la saviesa del cor, de l'interior, per assaborir Déu. No anteposant res absolutament al Crist (RB 72,11), que implica la pràctica de la caritat fraterna, estimar els germans i el proïsme que ens interpel·la.

El monjo té la responsabilitat de pregar per tot el món. En la pregària les nostres llàgrimes haurien de caure tan intenses que poguessin assaonar la terra i donar aliment nutritiu per fer germinar les llavors disperses, els qui cerquen Déu i no el troben. Mentre el nostre prec davalla amb llàgrimes als peus, la nostra ànima canvia i el nostre interior exhala perfums com l'encens que puja cap al cel. El goig de la pregària puja com un aroma agradable a la presència de Déu mateix. És la bellesa de la pregària comunitària.

La bellesa és font de salvació, no diguem la bellesa de la vida autèntica. Vida

autèntica de monjo, vida autèntica de laic, perquè cadascú en la seva vocació ha de viure-la el més autènticament possible. Vull dir amb això que cadascú en la seva situació vivencial ha d'intentar aprofundir la seva vida al màxim, ha de poder cantar:

*rebeu-me Senyor com vau prometre i viuré,
que no vegi defraudada la meva esperança*

Perquè tots hem de posar la confiança en el Senyor i així segur que no veurem defraudada la nostra esperança. Crec sincerament que això és vida.

Rafael Barrué

IN MEMORIAM

Luis Monreal Tejada

Había nacido en Zaragoza en el año 1912 y se hizo historiador del Arte, licenciándose más tarde (1932). Durante la guerra civil actuó en el Servicio Militar de Recuperación Artística, protagonista en primer plano de la operación de salvaguarda o de recuperación del patrimonio artístico que las tropas del general Franco iban hallando a medida que las tropas republicanas se retiraban. En 1939 se convirtió en Comisario del Servicio de Defensa del Patrimonio Artístico Nacional de toda la zona de Levante y, por lo tanto, tuvo una actuación importante en la restauración de nuestro monasterio de Poblet. Y no sólo en el aspecto del monumento, sino con ayuda también a los nuevos monjes restauradores del Cenobio, a quienes recogía en las terminales de su llegada y traía hasta Poblet, y con otras actuaciones. En un palco y en un intervalo del Liceo, planeó con don Felipe Bertrán y Güell la creación de la que luego sería la Hermandad de Bienhechores del Monasterio de Poblet. Se volcó también en las obras de restauración de la Catedral de Vic y organizó importantes exposiciones. Colaboró con Martí de

Riquer en la obra *Els castells medievals de Catalunya*, dedicándose a la divulgación

mediante conferencias, opúsculos y artículos en las revistas "Goya", "San Jorge", etc. Ingresó en la Academia de las Buenas Letras con la ponencia *Ingeniería militar en las Crónicas catalanas* (en 1971). En 1999 publicó el libro *Arte y Guerra Civil*, en el que explicó toda su actuación en la contienda, con un capítulo especial dedicado a Poblet; de la obra -por su interés- se hizo una

recensión en esta revista (núm. 6, jul. 2003, pp. 71-72). Ha sido la última persona en desaparecer de todas las que participaron en la restauración de Poblet, después de haberlo hecho recientemente el abad Rosavini en diciembre de 2004 (véase su necrológica en el núm. 10, jul. 2005, p. 63). Que el Señor le tenga en su gloria.

IN MEMORIAM

Maria Costa i Ugeda

La primera dona que va rebre la medalla de membre de la Germandat va ser na Maria Costa i Ugeda. El dia 2 de desembre del 2002 el pare abat Alegre acompanyat dels pares i monjos Alexandre i Jesús i del secretari i tresorer de la Germandat li va imposar la medalla a casa seva d'on ja no sortia a causa de la malaltia.

Hi van assistir també el senyor Vilarrubias, com a antic secretari de la Germandat, i la seva esposa. Va ser durant la seva època que la senyora Maria Costa es va incorporar voluntàriament i amb generositat a la secretaria de la Germandat on va treballar entre 1952 i 1978. Després, desinteressadament, hi va continuar col·laborant durant molts anys.

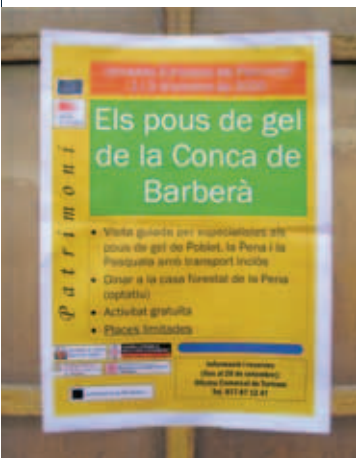
Na Maria Costa havia nascut a Barcelona l'any 1918 i va ser batejada a la catedral, com a ella li agradava recordar. Acabat el batxillerat, cursà magisteri i després prosseguí els estudis de bibliotecària. El 1941 va guanyar oposicions com a funcionària a la Diputació de Barcelona on va arribar a ser Cap de Negociat. Aquests quaranta anys de dedicació generosa, esperit de servei, sempre somrient i amb il·lusió, és el que es va voler agrair i premiar. Morí el 16 d'agost del 2004. Descansi en pau.

ELS POUS DE GEL

El cap de setmana del 30 de setembre, l'1 i 2 d'octubre del 2005 es van celebrar les Jornades Europees de Patrimoni a Catalunya. Aquesta és una iniciativa impulsada pel Consell d'Europa i la Unió Europea des de l'any 1991 amb el lema "Europa, un patrimoni comú". A Catalunya aquestes jornades constitueixen un referent entorn del qual ciutats i viles, tant des del sector privat com públic, promouen activitats per a la difusió d'un patrimoni mil·lenari. L'entitat "Ruta del Cister" del Consell Comarcal s'hi ha volgut sumar. Amb aquesta finalitat s'han dissenyat una sèrie d'activitats entorn de l'arquitectura popular de tres comarques: la de l'Urgell (per Vallbona de les Monges), la de la Conca de Barberà (per Poblet, Montblanc i Santa Coloma de Queralt) i

l'Alt Camp (per Santes Creus). En concret, per a La Conca, s'ha impulsat el coneixement dels "pous del gel" del Monestir de Poblet, de la Pena i de la Pasquala de Montblanc. L'objectiu d'aquest itinerari era difondre aquesta indústria tradicional, avui desapareguda. També es va aprofitar l'itinerari per les muntanyes de Prades per fer conèixer altres aprofitaments d'aquest entorn natural. Les visites van ser comentades per especialistes en cadascun dels indrets visitats. Es començà per Poblet, on a les 10 h. es féu la recepció i lliurament de material per l'Oficina de Turisme del Monestir de Poblet. Seguidament, i a la capella de sant Jordi, en Josep M. Grau i Pujol, explicà aquesta indústria tradicional a la Conca. I a les 11 h. es féu la visita comentada del pou de gel del monestir de Poblet, situat sota l'era pel pare Jesús M. Oliver i Sales. Després s'anà al de la Pasquala i més tard a les restes del pou de gel de la Pena (Vimbodí), que antigament havia estat propietat del monestir de Poblet. A Santa Coloma s'explicaren els molins fariners del Gaïà. I a Montblanc els tallers de ceràmica.

Francesc M. Tulla

EUROPA I TRADICIÓ DEL CISTER

El passat 22 d'octubre la Fundació Poblet que presideix el Dr. Bricall va convocar la segona jornada sobre el significat d'Europa i la tradició del Cister. En aquesta ocasió el tema va ser "El lent camí de la institucionalització europea". La conferència principal va ser dictada pel senyor Romano Prodi. Fra Lluç M. Torcal, monjo de Poblet, en fa la crònica.

Parlaments inicials

L'Acte va ser inaugurat pel Rev. P. Abat de Poblet, Dom Josep Alegre i Vilas, el qual, posteriorment, cedí la paraula al Molt Honorable Sr. Pasqual Maragall, President de la Generalitat de Catalunya.

El Molt Honorable President va clamar per una Europa més pròxima, per un nou moment europeu a l'alçada dels reptes que se li imposen. Va presentar el senyor Romano Prodi, tot subratllant que és ell qui ha realitzat l'ampliació de la Unió als 25 països actuals, qui ha obert les portes a Turquia i qui ha contribuït eficaçment a tot el debat constitucional actual. Tot seguit, el Molt Honorable Sr. President va invitar al P. Abat a convocar a Poblet una reunió dels Presidents autonòmics de les regions de l'antiga Corona d'Aragó.

A continuació va intervenir el Dr. Bricall, president de la Fundació Poblet, per agrair la presència del Sr. Romano Prodi a Poblet i va recordar als presents l'ordre del dia d'aquesta jornada d'estudi. Després de fer una breu ressenya biogràfica del conferenciant es va iniciar l'exposició del professor Prodi titulada "El lent camí de la institucionalització europea".

Intervenció de Romano Prodi

Segons va dir, la intenció del professor Prodi, consistia a analitzar l'estat de la institucionalització europea. Va voler parlar dels darrers anys per poder construir una idea d'allò que pot esdevenir-se en el futur d'Europa després del "no" francès i

Participants in the second Study Day of the "Fundació Poblet". From left to right, the señor Lluís Foix, the most honorable president of the Generalitat, señor Pasqual Maragall, the P. Abat de Poblet, the professor Romano Prodi and the doctor Bricall, president of the Fundació.

Foto: BEDMAR.

Foto: BEDAVAR.

El pianista Ramon Coll va cloure la jornada amb un virtuós concert a l'església abacial.

holandès al referèndum sobre la Constitució europea.

Tot presentant el desenvolupament de les institucions europees, va observar que el moment actual ha estat el més important de la història constitucional recent. Des de l'any 1957 fins a la caiguda del mur de Berlín (1989), el sistema comunitari s'ha desenvolupat empíricament, amb codificacions successives, sense una construcció unitària. Els esdeveniments de l'any 1989 -caiguda del mur de Berlín- demanaren un canvi de trajectòria: calia, per tal d'evitar la inestabilitat de mitja part del continent, caminar vers la unificació europea. En aquells temps es van celebrar quatre conferències intergovernamentals i es van elaborar quatre tractats importants. Va ser un període de gran activitat. Malgrat tot, la resposta institucional no va estar a l'altura dels esdeveniments. D'aleshores ençà s'ha sentit la manca d'una po-

lítica extracomunitària comuna.

L'ampliació unificant d'Europa s'emmarca dins d'un projecte d'institucionalització de tot el continent. Aquest va ser precisament el somni del francès Robert Schumann (el qual va ser qui realitzà la primera unificació amb la finalitat de conservar la pau i evitar noves guerres entre estats europeus).

Un aspecte important que ens ha dut la institucionalització ha estat, segons

Foto: BEDAVAR.

Un moment de les sessions de la Jornada a la Sala dels Cups.

Foto: BEDMAR.

Romano Prodi, entre el P. Abat i el president de la Germandat, senyor Antoni Garrell, tot visitant el claustre del monestir.

l'opinió del conferenciant, l'augment de l'autonomia regional: la convivència de diverses realitats a Europa és ja un fet. En la unitat Europa assumeix la diversitat. Els països balcànics representen, des d'aquest punt de vista, el gran desafiament del futur de la unificació europea, la solució dels problemes dels quals només pot aconseguir-se des del marc més ample de l'Europa unida. El Sr. Prodi va recordar que la unificació, malgrat les aparences, només ha sobrepassat en un 1% els pressupostos previstos.

Per tal d'afavorir el procés unificador i d'identitat europea resulta molt necessària la política d'anells d'amics o de bon veïnatge. Això significa l'establiment d'acords amb els països veïns en vistes a la màxima col·laboració en tots els camps institucionals, llevat d'una possible presència parlamentària. Des d'aquest punt de vista, l'àrea mediterrània té un rol central en el procés unificador: ha de convertir-se en una àrea de pau.

Després del "no" a la constitució cal un canvi en la política per al Mediterrani, ja iniciat a Barcelona, però encara insuficient. La fundació cultural amb seu a Alexandria i la possible creació d'un banc del Mediterrani ajudarien a fer de la regió un centre mundial, la qual ja té un pes específic important gràcies al creixement i desenvolupament d'Àsia. Si això s'aconsegueix, el món deixarà de ser monopolar per esdevenir multipolar. Un euro fort també ajudaria a consolidar aquesta nova visió del món. Malgrat el "no" a la constitució no som pas ara en un moment de paràlisi institucional.

Aquest "no", però, sí que ens obliga a establir un llarg procés de reflexió. En opinió del Professor, el "no" a la constitució, no ha estat tant un refús al text quant una manifestació de la por que tenen els ciutadans europeus (especialment de classe mitjana) a l'ampliació, per la manca de seguretat que aquesta pot comportar. Hi ha, doncs, por al futur. El

text, però, també ha rebut un "no" pel compromís que aquest representa entre una visió europea de lliure mercat (britànica) i una visió més comunitària i institucional (continental). Des d'un punt de vista parlamentari convé continuar el debat i no deixar que s'adormi. Cal que els governs continuïn treballant.

Europa és indispensable en el nou món, però com a Europa global. Les nacions en si, en el nou món, ja no tindran cap paper, anàlogament al que succeí amb els països italians després del descobriment d'Amèrica. El "no" obliga a una evolució lenta del procés unificador, però

seva resposta, el Sr. Prodi va lamentar que no s'hagi dut a terme un referèndum d'abast europeu, com hauria volgut ell, i ha subratllat que seran els nous desafiaments de la història, com ara una gran crisi, els que tiraran endavant el procés d'unificació.

La jornada va continuar amb una taula rodona sobre "Europa des de l'Àfrica" moderat pel periodista Sr. Lluís Foix. El Sr. Foix va informar que la Fundació Poblet ha volgut fer una reflexió de com es veu Europa des de l'Àfrica, tot assenyalant alhora que molts dels problemes africans tenen el seu origen en la colo-

nització. Va iniciar la taula rodona el Sr. Eusebi Víctor de Moçambic, el qual va matisar que, malgrat els problemes, Europa també ha donat a Àfrica una forma de viure no només econòmica. Va notar també la necessitat que té Àfrica d'Europa per assolir la pau. El Sr. Bru Rovira, periodista molt conegut del món africà, va assenyalat que vivim cada vegada més la divisió. Va advertir que els països africans tenen molts recursos però alhora grans conflictes, que de fet no interessin massa als altres països. Finalment, el Sr. Parfait, camerunès, es va preguntar què es pot fer per pal·liar aquesta situació i va explicar les activitats de la fundació

ETNIA, d'àmbit panafricà.

Després del lunch distès al celler del Monestir i la visita al Cenobi, la jornada va acabar amb una fantàstica vetllada de piano a càrrec del virtuós mestre Ramon Coll.

Lluc M. Torcal

Foto: BEDMAR.

El senyor Romano Prodi, el prior del monestir, P. Tulla, la senyora Flàvia, esposa del professor Prodi i el doctor Bricall en el claustre del monestir.

no pas a l'estancament. El mediterrani té una posició estratègica per al futur.

El debat

En el debat que va tenir lloc a continuació, les preguntes van insistir sobre el problema de la por en el rebuig al procés unificador i en quina mesura els problemes nacionals i els egoïsmes poden disminuir la marxa d'aquest procés. En la

EL XXIII CAPÍTOL GENERAL ORDINARI DE L'ORDE CISTERCENC

De l'1 al 12 de setembre passat, l'Orde Cistercenc va celebrar a Roma el seu Capítol General Ordinari, el XXIII després de la Revolució Francesa. Va actuar-hi de secretari Fra Lluç M. Torcal, monjo de Poblet, el qual se'n fa ressò en la crònica següent.

El Capítol General, ordinàriament convocat cada cinc anys, és, salvada l'autonomia legítima de les Congregacions i dels monestirs, la suprema autoritat del nostre Orde perquè n'és l'òrgan central legislatiu, judicial i de deliberació fraterna (CO, art. 52).

Qui assisteix al Capítol General?

El Capítol General el componen l'Abat General de l'Orde, el Procurador General, els Abats Presidents, els Abats i les Abadeses així com els Priors o Prioros conventuals o administradors (que, com els abats, són superiors majors). A més, cada Congregació envia al Capítol un o més delegats, en funció del nombre de membres de la Congregació, escollits pels seus monjos i monges. Els monestirs directament incorporats a l'Orde envien al Capítol, a més del seu superior major, un delegat per a tots ells. També assisteixen al Capítol General, segons la matèria de què tracti, un nombre indeterminat d'experts i perits, els quals, però, no tenen vot deliberatiu. A tots aquests cal afegir el grup d'ajudants i col·laboradors que han format el secretariat del Capítol, tant en la seva fase

de preparació com durant la seva celebració.

Les competències del Capítol General

L'activitat del Capítol General es concreta en lleis i decrets que obliguen tot l'Orde, llevat del cas que vagin en contra d'una finalitat especial d'una de les congregacions o d'un dels monestirs que l'integren. En aquest sentit queda plenament respectada l'autonomia legítima de

Benet XVI saludant el P. Abat de Poblet en un moment de l'audiència.

les congregacions o dels monestirs (CO, art. 53).

És, doncs, tasca pròpia del Capítol l'establiment de les lleis que obliguin tot l'Orde i la promulgació d'estatuts. Una tasca central del Capítol és l'elecció, en

principi cada deu anys, de l'Abat General de l'Orde i, cada cinc, la del seu Procurador General. El Capítol d'enguany era electiu. Hi van ser reelegits tant el Procurador General, Rev. P. Meinard Tomann, del monestir austríac de Heiligenkreuz, com l'Abat General, Revm. P. Abat Maur Esteva, abat que fou del Monestir de Poblet.

Altres competències del Capítol General són l'elecció dels pares i mares sinodals, la dels consellers i conselleres de l'Abat General, la dels membres de la comissió que ha d'examinar les diverses Constitucions de l'Orde i els canvis que s'hi vulguin realitzar abans de ser presentades a la Santa Seu per a la seva aprovació. Totes aquestes eleccions van ser regularment realitzades i l'Orde disposa d'uns òrgans de govern rejuventits.

També correspon al Capítol la facultat d'erigir o agregar a l'Orde una nova Congregació, de consentir la unió de dues o més Congregacions o bé de permetre la supressió d'una Congregació, abans de demanar-la a la Santa Seu. El Capítol també té potestat per instituir una festa nova d'algun sant i per aprovar l'estructura dels ritus comuns.

En relació a la litúrgia, el Capítol General va decidir la supressió de l'antiga comissió litúrgica de l'Orde, encarregada especialment de la realització del Directori litúrgic, i l'ha transformada en un secretariat que podrà treballar de manera més àgil i eficaç, amb l'ajut indispensable dels nous mitjans de comunicació.

L'ordre del dia del Capítol, així com els temes que cal tractar-hi, són proposats per una comissió preparatòria sota la tutela de l'Abat General. Aquest darrer és qui, amb suficient antelació, convoca el Capítol amb una carta de convocatòria coneguda amb el seu nom llatí d'*Indictio*. El darrer Capítol va ser convocat el dia de la solemnitat dels sants Pares Fundadors del Cister, el 26 de gener de 2005. Si el Capítol de l'any 2000 tenia com a punt de reflexió central la identitat cistercenca, el

seu aprofundiment i la seva afirmació, aquest darrer capítol, seguint la lògica de l'anterior, ha tingut com a marc general el problema de la vocació monàstica i, especialment, la seva promoció entre els joves. Aquest marc general s'ha especificat de diverses maneres, de forma que la carta de convocatòria ha dividit els temes que s'havien de tractar durant el Capítol en diverses àrees.

Els temes tractats en el Capítol General

Un dels primers temes tractats pel Capítol va estar constituït per les relacions dels abats presidents sobre l'estat de les respectives Congregacions. En aquest darrer Capítol s'introduí una novetat en les relacions dels abats presidents. En efecte, cada relació oral va ser precedida d'una presentació digital (imatge i so) dels monestirs que formen cada Congregació on es donaven a conèixer les seves activitats, s'informava del desenvolupament de la jornada i, sobretot, es mostraven les meravelles artístiques i arquitectòniques que embelleixen els monestirs del nostre Orde. Va ser una iniciativa molt ben acollida pels membres del Capítol.

Una altra sèrie de ponències relacionades van ser les de temàtica jurídica. Atès el marc general del Capítol, el problema de la vocació, no ens ha d'estranyar que els temes jurídics toquessin d'alguna manera aquesta qüestió. Es parlà, doncs, de les noves realitats emergents a la perifèria de l'Orde, com són les associacions de fidels que tenen el propòsit d'esdevenir un monestir cistercenc; es tractà del problema de les reduccions de les cases que van perdent els seus membres i de les sempre tristes supressions de monestirs. Al mateix temps, el Capítol ha creat una comissió que ajudi a regular totes les associacions de familiars, amics i laics vinculats al Monestir, com és ara la Germandat de Poblet. Es va constatar que es tracta d'un fenomen creixent arreu. Altres qüestions tractades de caràcter jurídic van ser la creació d'una

comissió per redactar un estatut per a les visites canòniques, en vistes a millorar aquesta antiga institució cistercenca, i alguns problemes relacionats amb el vot de pobresa.

El plat fort de les relacions va ser, però, de caràcter doctrinal. El P. Ugo Vanni, jesuïta, professor al Pontifici Institut Bíblic de Roma, va il·luminar els participants del Capítol amb la seva intervenció sobre els fonaments teològic-bíblics de la vida consagrada. L'antic Abat Primat dels benedictins i bisbe emèrit d'Augsburg, Dr. Viktor Dammertz, va intervenir al Capítol per parlar del magisteri de l'Abat en la seva funció d'ensenyar, especialment l'ensenyament de la Regla, comparant-lo amb el magisteri episcopal. Hi va haver una altra relació molt interessant sobre la formació permanent entesa com estat permanent de formació a càrrec del P. Amadeo Cencini. El Dr. Joan Estruch, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona, va impartir una conferència, acabada amb un generós debat, sobre nocions de sociologia útils per a la formació i la convivència en grups reduïts i compactes com ho pot ser una comunitat monàstica. També convé esmentar la ponència que, sobre el "Magisteri de l'Església en consonància amb les fonts de la nostra vida", féu el professor milanès Innos Biffi. La sèrie de conferències doctrinals quedà coronada amb la que va pronunciar el P. Dr. Karl Wallner, monjo del monestir de Heiligenkreuz a Àustria, sobre la pastoral vocacional, que recollia el treball fet en aquests darrers anys amb motiu de la publicació del Missatge sobre la Pastoral vocacional. L'aprofundiment i l'enfortiment de la nostra identitat monàstica i cistercenca realitzat des del darrer Capítol General de l'any 2000, dóna una base sòlida perquè el treball vocacional engegat amb aquest nou capítol sigui fructuós i autèntic.

Altres moments i activitats del Capítol General

A part les intenses sessions de treball,

el Capítol General tingué altres moments en els quals els participants pogueren augmentar el mutu coneixement i compartir la seva experiència de vida monàstica. Naturalment el moment central va ser la celebració conjunta de l'Eucaristia diària i l'oració comunitària de la Litúrgia de les Hores, celebrades amb molta dignitat. La possibilitat de poder pregar junts amb tranquil·litat va ser un dels fets més ben valorats d'aquest Capítol General.

Els capitulars van poder compartir les seves vides en les diverses visites i sortides que es van programar durant el Capítol. El primer dia es va visitar la Casa General de l'Orde, totalment renovada durant l'anterior generalat, on foren acollits i servits pels estudiants de formació monàstica. La missa votiva de l'Esperit Sant, celebrada amb molta unció, va iniciar la jornada i el mateix Capítol. El diumenge 11 de setembre, el Capítol va anar d'excursió al monestir cistercenc de Casamari on la comunitat ens rebé literalment com a Crist mateix. A la tarda visitarem la comunitat cistercenca de les monges d'Anagni. Un altre d'aquests moments que tots recordaran va ser la participació a l'audiència general del dimecres amb el nou sant Pare, Benet XVI. Els organitzadors reservaren un lloc especial per als capitulars als quals s'uniren els estudiants del curs, estrenyent així els vincles d'unió entre les dues generacions de monjos i entre tots i la seu romana. El sant Pare saludà personalment alguns dels abats i abadesses presents, entre ells l'Abat de Poblet, com es pot veure en la fotografia que acompanya aquesta crònica.

El Capítol s'acabà el dia 12 de setembre. Les seves actes estan en via de publicació. Ara, però, ens queda el més important: continuar treballant perquè els nostres monestirs, amb una identitat enfortida i consolidada, siguin atractius per a les noves generacions d'homes i dones que s'hi apropen. Déu ens hi ajudi!

Lluc M. Torcal

ACTES DE LES PRIMERES JORNADES SOBRE EL BOSC DE POBLET

Del règim senyorial a la gestió pública

Les primeres Jornades sobre el "Bosc de Poblet", en commemoració del vintè aniversari de la creació del Paratge Natural d'Interès Nacional (PNIN) de Poblet, van tenir lloc els dies 12 i 13 de novembre del 2004. Les segones Jornades estan previstes per als dies 17 i 18 de novembre del 2006 amb el tema "Els límits de la pressió humana en el medi natural". La crònica de les primeres es va publicar en aquesta mateixa revista, en el núm. 10 (juliol del 2005; pàgs. 67-69; hi apareixia la meua signatura, perquè l'autèntic cronista no ho va voler signar). Aquí es presenta la publicació, que engloba tots els treballs exposats en la Jornada.

Interessa destacar que Poblet, abans de la creació del seu entorn com a PNIN, no

tenia protecció legal per fer front a les eventuals urbanitzacions que per aquells temps es proposaven (hi va haver un alcalde que, com a argument i reclam, proposava construir fins a les muralles mateixes del monestir). Poblet va tenir diversos intents d'ordenar l'entorn del monestir (van ser exposats en el núm. 4 d'aquesta revista, pàg. 27) que no van reeixir i només es mantenia el de la zona semirural o "anell verd", aprovat el 1964. Cal aplaudir, doncs, el PNIN, la Junta Rectora i tot el treball de vetlla per evitar la degradació del marc natural que envolta el Cenobi i conservar el territori. I ben vingudes també les empreses vitivinícoles que han rodejat de ceps i verdor els entorns de Poblet, una manera elegant i pràctica alhora de conservar el lloc.

Francesc M. Tulla

MANUALS CRONOLÒGICS

Libri de Receptis Fra Joan Vallespinosa

Tenim a les mans una bona eina de treball per als estudiosos del monestir de Poblet i també per a aquelles persones interessades a conèixer els petits detalls de la vida de la comunitat en un període particularment interessant com ho fou el que s'escola entre finals del segle XVI i la tercera part del XVII. Aquest període contemplà l'entrada de Poblet en la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó amb tot el que això

representà per a la seva vida i que prou desagradava el P. Vallespinosa, arxiver del monestir i, com a tal, preocupat perquè arribés fins a nosaltres tota la documentació possible. Gràcies al seu esforç tenim avui aquestes llistes de monjos professos des de l'any 1481 fins al 1638, any probable de la mort del P. Vallespinosa, el qual va acabar demanant al seu successor en el càrrec que continués la seva feina, cosa que malauradament no

es va dur a terme.

No hi ha dubte que el P. Alexandre Masoliver ha fet un bon treball amb l'edició d'aquest manuscrit, ara ja a l'abast de tothom, edició que ve acompanyada d'una documentada introducció, cosa que ens permet conèixer, i en certa manera també estimar, el P. Vallespinosa. La publicació es completa amb una bona bibliografia i uns índexs molt complets.

La col·lecció *Scriptorium Populeti* arriba així al seu volum divuitè. Des d'aquí li desitgem una prolífica i qualitativa continuació perquè els temes relacionats amb el monestir encara són una font d'investigació a la qual són convidats a participar els germans i amics de Poblet.

Jesús M. Oliver

PETITA HISTÒRIA DEL MONESTIR DE POBLET

Jesús M. Oliver

Il·lustracions de Pilarín Bayés

El P. Jesús M. Oliver és un profund i documentat coneixedor de la història de l'abadia de Poblet, història que ha tractat, estudiat, descrit i publicat mantes vegades. El que no s'havia fet encara era un resum escaritat de tots els fets i circumstàncies que envolten l'antiga i extraordinària història del monestir. Tasca veritablement complicada, car concentrar en unes poques pàgines tot el doll de successos i esdeveniments que envolten la complicada història del monestir, vol molta experiència i tacte per tal de dir el que cal dir i no oblidar cap cita destacable.

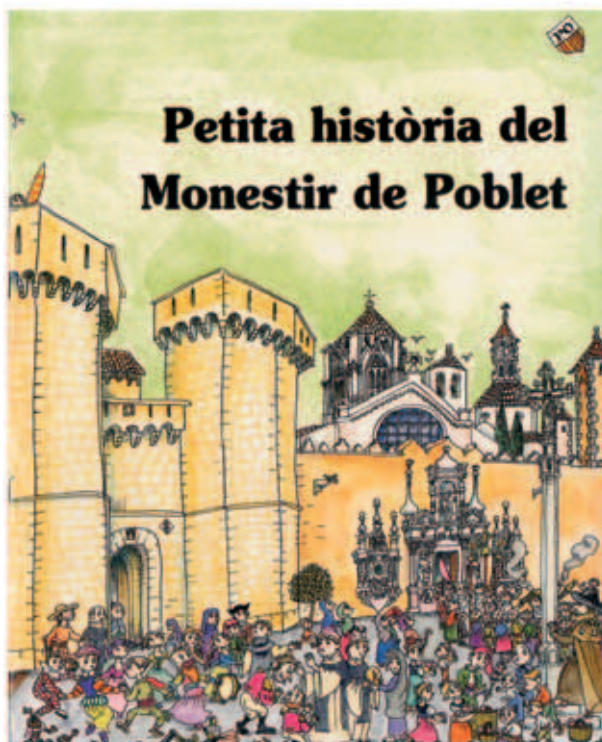
El pare Jesús ha resolt el problema amb justesa i elegància i d'aquesta manera el lector té a les mans una obra històrica i literària de total precisió i agradable lectura. El seu estil és planer i entenedor, la qual cosa fa que saviesa i erudició es llegeixin com un conte de fades.

A més l'autor del text ha comptat amb la valuosa aportació de les il·lustracions, els dibuixos acolorits de Pilarín Bayés, fets amb gràcia i ingenuïtat tal com cal en una obra destinada tant als infants com als estudiosos de Poblet.

Aquesta barreja de rigor històric i d'encantadora presència de dibuixos de brillant color i excel·lent composició fan d'allò més agradable la lectura del text i la

contemplació de les il·lustracions plenes de vida i sentiment.

El llibre ha comptat per a la seva publicació amb l'editorial Mediterrània que ha dut a terme amb eficiència i bon

gust la seva tasca. El paper és de qualitat, la maquetació és perfecta, la impressió és molt bona i la composició resulta extremadament elegant.

Joan Bassegoda

LA PÀGINA WEB DE L'ORDE CISTERCENC: <http://www.ocist.org>

Les noves tecnologies posen a l'abast de tothom moltíssima informació. Per als lectors d'aquesta revista és particularment interessant el web de l'orde cistercenc. Ens els presenta Octavi Vilà.

L'Orde Cistercenc està estructurat en congregacions i es regeix pel Capítol General, pel Sínode de l'Orde i per l'Abat General amb el seu Consell (*Constitucions de l'Orde Cistercenc*, art. 6). L'Abat General, que des de l'any 1995 és dom Maur Esteva, resideix a

ral (especialment a la capella remodelada al llarg dels anys 2004 i 2005 i on es pot ara contemplar un meravellós retaule del brasiler Claudio Pastro). Es pot accedir a textos fonamentals de l'Orde com ara la Regla de sant Benet o l'interessant text "A l'Escola del servei del Senyor" (anomenat catecisme cistercenc).

Darrerament s'ha incorporat un accés a l'edició francesa de l'obra de sant Bernat, força interessant, i un resum de textos dels pares cistercencs. Cal destacar que gran part d'aquestes aportacions són el fruit de la tasca dels participants en els cursos de formació i que l'Orde posa a l'abast de tots.

A més de la possibilitat d'accedir a imatges dels diferents monestirs o comprar llibres o discs compactes, en l'apartat dels links o enllaços podem trobar la Santa Seu, l'OCSO (Orde Cistercenc de l'Estreta Observança) i l'OSB (Orde de sant Benet).

Per a tots els interessats en el món cistercenc la visita a aquest web es fa imprescindible.

Octavi Vilà

Roma, a la Casa General de l'Orde. Aquesta posa a l'abast dels internautes la seva pàgina web. Hi trobem en primer lloc un seguit d'informacions relacionades amb l'Orde Cistercenc: una relació dels monestirs de l'Orde, les notícies de les comunitats (professions, eleccions, etc.), els documents que fan referència a la funció del Procurador General ("per als afers que s'han de tramitar a Roma davant la Santa Seu, el Capítol general, d'acord amb l'art. 65, 3, diputa el Procurador General de l'Orde. Ell també gestiona els assumptes de cada una de les Congregacions davant la Santa Seu", *Constitucions de l'Orde Cistercenc*, Art. 101) i el necrologi dels monestirs.

Un apartat important és el que fa referència a l'activitat que porta a terme l'Orde a Roma: Capítol General, Sínode, cursos de formació, etc; de tot això el web de l'Orde Cistercenc en dona notícia. També podem fer una visita virtual a la Casa Gene-

NOVA WEB DE POBLET www.abadia-poblet.org

